

ΚΡΥΠΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΑ**Πιέσεις για ρύθμιση της αγοράς**

Εντείνονται οι πιέσεις για ρύθμιση της αγοράς κρυπτονομισμάτων που ανέρχεται σε 1,6 τρισ. δολάρια. Την πρωτοβουλία θα λάβει ο νέος επικεφαλής της αμερικανικής επιτροπής κεφαλαι-αγοράς Γκάρι Γκένσλερ, που δηλώνει ότι πρέπει να προστατευθούν οι επενδυτές. Το ΔΝΤ προειδοποιεί πως ένα κρυπτονόμισμα δεν μπορεί να αποτελέσει εθνικό νόμισμα. **Σελ. 9**

STRESS TESTS ΤΗΣ ΕΚΤ**Ανθεκτικές οι ελληνικές τράπεζες**

Απολύτως ικανοποιητικές χαρακτηρίζουν οι αναλυτές των ξένων οίκων τις επιδόσεις των ελληνικών τραπεζών στα stress tests που πραγματοποίησε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Όπως αναφέρουν αναλυτές, η κεφαλαιακή θέση των ελληνικών τραπεζών μπορεί να αντιμετωπίσει τρία χρόνια ισχυρού μακροοικονομικού σοκ, χωρίς να υπάρξει ανάγκη για πρόσθετα κεφάλαια. **Σελ. 20**

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΓΟΡΑ**Στα ύψη η εμπορική ζήτηση για Η/Υ**

Ισχυρή εμπορική ζήτηση για ηλεκτρονικούς υπολογιστές συνεχίζει να εκδηλώνει η παγκόσμια αγορά. Οι αυξημένες ψηφιακές ανάγκες πολλών και επιχειρήσεων, οι οποίες άρχισαν να εκδηλώνονται πιο έντονα από την αρχή της πανδημίας, ιωθούν την αγορά σε νέα υψηλά πωλήσεων, γεγονός που επιβεβαιώθηκε και κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2021. **Σελ. 9**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Αυξημένες πτήσεις ελπίδας τον Σεπτέμβριο

Ενισχύεται η επιβατική κίνηση μετά τον Αύγουστο – Αναμένονται περισσότερες αφίξεις από Ισραήλ και Βρετανία

Πιο βελτιωμένη αναμένεται η εικόνα στα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου από τον Σεπτέμβριο, δίνοντας νέες ελπίδες για τον τουρισμό. Με την προϋπόθεση ότι τα επιδημιολογικά δεδομένα της Κύπρου δεν επιδεινωθούν, οι πτήσεις

Σεπτεμβρίου αναμένεται να κυμανθούν μεταξύ 740 και 746 την εβδομάδα. Η διαφορά καταγράφεται από την πρώτη κιόλας εβδομάδα του πρώτου φθινοπωρινού μήνα, κατά την οποία έχουν προγραμματιστεί 746 πτήσεις προς τα δύο

αεροδρόμια σε σχέση με 700 με τις οποίες κλείνει ο Αύγουστος. Με βάση το πρόγραμμα πτήσεων και στα δύο αεροδρόμια της Κύπρου, η πιο δυνατή εβδομάδα είναι από τις 20 μέχρι τις 26 Σεπτεμβρίου με τις πτήσεις να ανέρχο-

νται στις 748. Μια κίνηση η οποία γίνεται ίσως προκαταρκτικά είναι και ο προγραμματισμός πτήσεων από το Ισραήλ. Με βάση το πρόγραμμα πτήσεων σε Πάφο και Λάρνακα, θα γίνουν 59 πτήσεις την εβδομάδα. Με 178 πτήσεις την ε-

βδομάδα από Βρετανία ξεκινά ο Σεπτέμβριος, 17 περισσότερες συγκριτικά με την τελευταία εβδομάδα Αυγούστου. Οι πληρότητες των πτήσεων για τον Αύγουστο βρίσκονται στο 70% κατά μέσο όρο. **Σελ. 4**

ΤΟΥΡΚΙΑ**Καλπάζει η φτώχεια και ο πληθωρισμός**

Στα ύψη βρίσκεται ο πληθωρισμός στην Τουρκία. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία, ο δείκτης του πληθωρισμού καλπάζει, αγγίζοντας το 19%. Πάνω από 1,5 εκατ. Τούρκοι βρέθηκαν κάτω από το όριο της φτώχειας το 2020. Μαζική φυγή κεφαλαίων, κατάρρευση της λίρας, ο τουρκικός λόδος γίνεται διαρκώς όλο και φτωχότερος και ο Ερντογάν τον χαβά του. **Σελ. 8**

ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ**Ο Ερντογάν σφίγγει την οικονομική θηλειά**

Τούρκοι επικειρηματίες καιροφυλακτούν για μελλοντικά κέρδη στα τεκχόμενα με την ιδιωτικοποίηση της «Αρχής Ηλεκτρισμού». Ο Ερντογάν επιμένει σε πώλησή της για εξυπηρέτηση του ιδιωτικού κεφαλαίου. Η Τουρκία θέτει υπό τον έλεγχό της την μια μετά την άλλη δομή των Τ/κ και ασκεί έντονες πιέσεις για επίτευξη των στόχων της. **Σελ. 6**

ΑΥΞΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**Ανακάμπτει σταθερά η κινεζική οικονομία**

Η Κίνα, η ακανής χώρα, εξακολουθεί να αποτελεί στήριγμα για την παγκόσμια οικονομία και την ανάκαμψή της από την κρίση στην οποία τη βύθισε η πανδημία, καθώς η δεύτερη οικονομία στον κόσμο ανακάμπτει σταθερά με ρυθμό χαμηλότερο, αλλά πιο βιώσιμο από εκείνον του πρώτου τριμήνου. Τον Ιούνιο η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε κατά 8,3%. **Σελ. 12**

Ο ελληνικός τουρισμός κερδίζει το στοίχημα

Απολύτως ικανοποιητικές είναι μέχρι στιγμής οι επιδόσεις του ελληνικού τουρισμού, παρά το γεγονός ότι η πανδημία, κυρίως μέσω της μετάλλαξης «Δέλτα», επιμένει σε παγκόσμιο επίπεδο. Μεγάλα ξενοδοχεία σε βασικούς προορισμούς της χώρας αναφέρουν πληρότητα παρόμοια ή και υψηλότερη από του 2019, ενώ πολλές μονάδες εμφανίζουν πληρότητα υψηλότερη και από την περυσινή, τόσο τον Ιούνιο όσο και τον Ιούλιο. Οι αφίξεις διεθνών πτήσεων έχουν σχεδόν διπλασιαστεί από πέρυσι, ενώ η αεροπορική κίνηση στις Κυκλάδες έχει ξεπεράσει τα μεγέθη του 2019. **Σελ. 11**

Υπό εξαφάνιση τα καταστήματα των τραπεζών μικρών δήμων

Σε τραπεζικό κατάστημα μικρού περιφερειακού δήμου, οι ώρες περνούν αργά. Η κίνηση είναι περιορισμένη και εξαντλείται στις επισκέψεις των ηλικιωμένων, οι οποίοι και αυτοί το τελευταίο διάστημα αραιώνουν. Τα τραπεζικά καταστήματα μικρών δήμων της ελληνικής περιφέρειας, υπό το βάρος της περιορισμένης κίνησης, κλείνουν το ένα μετά το άλλο. **Σελ. 15**

Ράλι τιμών στη διεθνή αγορά ακινήτων

Τα κεφάλαια που αναγκαστικά αποταμιεύσαν τα νοικοκυριά ανά τον κόσμο λόγω της πανδημίας, το αυξημένο ενδιαφέρον για περισσότερο χώρο και για καλύτερες συνθήκες στέγασης, συνεπακόλουθο των lockdowns και της τηλεργασίας, αλλά και τα ιστορικά χαμηλά επιτόκια σε ένα περιβάλλον παγκόσμιας ανάκαμψης, έχουν οδηγήσει τις τιμές των κατοικιών στη μεγαλύτερη άνοδο δύο και πλέον δεκαετιών. Το πρώτο τρίμηνο, και καθώς οι οικονομίες ανακάμπτουν δυναμικά, η αύξηση των τιμών των κατοικιών μεταξύ των ανεπτυγμένων οικονομιών του ΟΟΣΑ έφτασε το 9,4% και ήταν η μεγαλύτερη των τελευταίων 30 ετών. **Σελ. 6**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Περιβαλλοντικό κόστος

Οι καταστροφικές πυρκαγιές στην Ευρώπη έχουν προκαλέσει μέχρι στιγμής ανυπολόγιστες ζημιές σε διάφορα επίπεδα. Υπάρχει, όμως, και μια κρυμμένη ελπίδα μέσα σε όλα αυτά την τραγωδία η οποία έχει να κάνει με το γεγονός ότι, από εδώ και εμπρός κανένας πολιτικός δεν θα έχει την πολυτέλεια να περιφρονεί ζητήματα που αφορούν το περιβάλλον. Και η ελπίδα αυτή είναι ότι η στάση των ανθρώπων θα αλλάξει και, μεταξύ άλλων, θα αλλάξει και ο τρόπος που θα ψηφίζουν σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Δυστυχώς, όμως, πολλές περιβαλλοντικές αστοχίες έχουν ήδη συντελεστεί και πλέον το ζητούμενο είναι να ανακοιπει αυτό που για πολλούς συνιστά μια προδιαγεγραμμένη πορεία συνεχών καταστροφών.

Το πρόβλημα στην Ευρώπη εστιάζεται στις μεσογειακές και βαλκανικές χώρες, οι οποίες πλέον κατά τους καλοκαιρινούς μήνες μαστίζονται από εκτεταμένες περιόδους μεγάλης ξηρασίας και ιδιαίτερα υψηλών θερμοκρασιών. Το φετινό καλοκαίρι υπήρξε μέχρι στιγμής σκληρό επαναφέροντας μνήμες του 1987, όταν οι υψηλές θερμοκρασίες οδήγησαν στον θάνατο δεκάδες ανθρώπων. Σήμερα, οι υψηλές θερμοκρασίες γίνονται η αιτία για πυρκαγιές μεγάλης έντασης που δεν μπορούν να ελεγχθούν και καταστρέφουν μεγάλες εκτάσεις δασικής γης. Ο απολογισμός στις αρχές Αυγούστου ήταν 55% περισσότερη καμένη γη από τον μέσο όρο των τελευταίων 12 ετών. Τα δεδομένα έχουν μεταβληθεί άρδην και αναλόγως πρέπει να μεταβληθούν

και οι πολιτικές γύρω από αυτά τα θέματα. Κλασική περίπτωση είναι η επέκταση όλα αυτά τα χρόνια των οικιστικών αναπτύξεων εντός της δασικής και γεωργικής γης. Δεν γίνεται οι νόμοι που θεσπίστηκαν πριν από τριάντα χρόνια να μπορούν να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις του σήμερα, ιδιαίτερα όταν οι συνθήκες αυτές είναι ακραίες και αναμένεται πως θα επιδεινωθούν στο μέλλον, σύμφωνα με επιστημονικές μελέτες. Ανάλογες προκλήσεις εμφανίζονται στο σύστημα αντιμετώπισης των πυρκαγιών, που κατά κύριο λόγο εστιάζεται στην καταστολή μια πυρκαγιάς εφόσον εκδηλωθεί και δεν λαμβάνουν υπόψη τα νέα εντελώς επιβαρυντικά για αυτό τον σκοπό δεδομένα. Βρισκόμαστε στο σημείο όπου τα

λόγια θα πρέπει να αντικατασταθούν με έργα. Ήδη καταγράφονται σε παγκόσμια κλίμακα 3,3 εκατομμύρια θάνατοι λόγω της κακής ποιότητας του αέρα. Την ίδια στιγμή, οι δεξαμενές ανθρώπων είναι τα δάση λιγοστεύουν καθώς καταστρέφονται από τις πυρκαγιές δημιουργώντας μια κατάσταση που σύντομα θα εισέλθει σε έναν φαύλο κύκλο με καταστροφικές συνέπειες. Σύμφωνα με την τελευταία έκθεση του Intergovernmental Panel on Climate Change που δημοσιοποιήθηκε στις αρχές της εβδομάδας, σε 15 χρόνια από σήμερα θα έχουμε «φτάσει» στο όριο της υπερθέρμανσης και ως αποκλειστική αιτία καθορίζεται η ανθρώπινη παρέμβαση στο περιβάλλον. Η κατάσταση που διαμορφώνεται

φαντάζει σήμερα ως η μεγαλύτερη απειλή για την οικονομική ανάπτυξη στα επόμενα χρόνια. Ενδεικτική είναι η δήλωση της Κριστίν Λαγκάρντ κατά την παρουσίαση της νέας στρατηγικής της ΕΚΤ, η οποία είπε ότι δεν νοείται σταθερότητα των τιμών εν μέσω περιβαλλοντικών καταστροφών. Δεν έχουν περάσει παρά μερικοί μήνες από όταν η Swiss Re προέβλεψε ότι η επιλογή της αδράνειας στο θέμα της κλιματικής αλλαγής θα επιβαρύνει το παγκόσμιο ΑΕΠ κατά σχεδόν 25 μονάδες στο ακραίο σενάριο τις επόμενες τρεις δεκαετίες. Τα ποσά που διακυβεύονται είναι τεράστια επιτρέποντας την ταξινόμηση όλων των ενεργειών για αντιμετώπιση της υπερθέρμανσης του πλανήτη ως επένδυση στο μέλλον αντί για περιβαλλοντικό κόστος.

5 291296 000378

μπλε
Πρόγραμμα Επιβράβευσης Καρτών

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Mple Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΑΝΑΛΥΣΗ

Του ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΛΙΤΗΣ

Τα σπάνια φαινόμενα έχουν
πάψει να είναι σπάνια

Σε συνθήκες κλιματικής κρίσης, τα ακραία καιρικά φαινόμενα αλληλοσυνδέονται κι αλληλο-επιδρούν, καθένα τροφοδοτεί κι ενδυναμώνει το άλλο, οι καταστροφές που προξένησε το ένα γίνονται ευνοϊκό πεδίο για τη μεγέθυνση των καταστροφών που θα επιφέρει το επόμενο, πυκνώνει η αλληλοδιαδοχή τους σε πολύ συντομότερο χρόνο, ελαχιστοποιούνται τα περιθώρια επουλώσης όσων πληγών καθένα ανοίγει.

Οι όροι του προβλήματος δεν εξαρτώνται από εμάς. Σήμερα, πια, είναι δύσκολο να βρεθεί

Οι πόροι του Ταμείου
Ανάκαμψης και του
ΕΣΠΑ θα μπορούσαν
να κάνουν τις υποδο-
μές μας ανθεκτικές
στην κλιματική
κρίση.

κάποιοι που αμφιβάλλει για το ανθρωπογενές της κλιματικής κρίσης. Εκπέμποντας, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία, 52 δις. μετρικούς τόνους/χρόνο διοξείδιο του άνθρακα και άλλα αέρια του θερμοκηπίου, έχουμε τυλίξει ασφυκτικά τη Γη με μια «κουβέρτα αερίων» και την υπερθερμαίνουμε. Το 2020 ήταν το θερμότερο έτος, με επίκεντρο την Ευρώπη, με επίκεντρο την επίκεντρο τη Νοτιοανατολική Μεσόγειο. Εδώ είμαστε. Και είμαστε ανοχύρωτοι.

Η αλήθεια είναι ότι δεν είμαστε οι μόνι οι αδύναμοι μπροστά στα ακραία καιρικά φαινόμενα. Είδαμε πόσο ευάλωτη αποδείχτηκε η Γερμανία στις πρόσφατες πλημμύρες. Στην Ιταλία κάπκε ολοσχερώς ο δρυμός της Πινέτα.

Στην Τουρκία οι πυρκαγιές έχουν καίει δεκά φορές περισσότερες εκτάσεις από τον μέσο όρο των τελευταίων ετών. Στη Σαρδηνία έγιναν στάχτη περισσότερα από 80.000 στρέμματα δάσους και ελαίων. Στις ΗΠΑ κάθε 24 δευτερόλεπτα ξεσπά

μία πυρκαγιά και μέσα στην τελευταία 20ετία έχει καταστραφεί το 15% των δασών τους. Το πρόβλημα είναι παγκόσμιο και τεράστιο.

Το πρώτο που θα έπρεπε να κάνουμε είναι θεσμικού χαρακτήρα. Μία μαύρη τρύπα υπάρχει στη θεσμική, νομική και επιχειρησιακή ετοιμότητα, στην αποτελεσματική πρόληψη με σχέδιο και επιμέλεια, στην αυστηρή τήρηση των νόμων για τη δόμηση και για την προστασία του δάσους, στην κατάρτιση σχεδίων για το χειρότερο ενδεχόμενο – μια υποχρέωση κράτους και αυτοδιοίκησης, που προβλέπεται από τους νόμους, αλλά δεν εφαρμόζεται. Αν θέλουμε να σταθούμε όρθιοι ως χώρα πρέπει εξαρχής να σχεδιάσουμε το θεσμικό και επιχειρησιακό μας οπλοστάσιο, ώστε να αντιστοιχεί στην ένταση και τη συχνότητα όλων εκείνων που έως τώρα θεωρούσαμε σπάνια φαινόμενα.

Το δεύτερο που θα έπρεπε να κάνουμε είναι να ενισχύσουμε τις υποδομές μας, ώστε να αντέχουν να αντιμετωπίσουν τέτοιες καταστάσεις. Είναι ζωτικής σημασίας να προσαρμοστεί η χώρα στις νέες συνθήκες της κλιματικής κρίσης, γιατί αυτή η κρίση θα συνεχιστεί και (ας μην έχουμε αυταπάτες...) θα οξυνθεί τις επόμενες δύο - τρεις δεκαετίες.

Η διαδικασία αυτής της προσαρμογής δεν είναι «στιγμιαία», δεν γίνεται από τη μια μέρα στην άλλη. Θα είναι μακρά, ωστόσο θα έπρεπε να αρχίσει «χθες». Μια σοβαρή προσπάθεια προσαρμογής θα περιείχε μακροπρόθεσμες πολιτικές και δράσεις με ορίζοντα για την προστασία των ανθρώπων, των υποδομών και των οικοσυστημάτων, αναπροσαρμογή του πλέγματος κινήτρων στην κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης και, άμεσα, την έναρξη μιας διαδικασίας τολμηρής αναθεώρησης των δαπανών που θα γίνουν τα αμέσως επόμενα χρόνια από το Ταμείο Ανάκαμψης και το ΕΣΠΑ 2021-2027.

kallitsiskostas@yahoo.com

Οι νέες αποκαλύψεις του Al Jazeera και οι νέες απορίες

Στα ύψη εκτοξεύτηκε η ανησυχία για το νέο βίντεο του Al Jazeera πριν από δημοσιοποίηση, μόλις εξαγγέλθηκε η προβολή του. Η ανησυχία απλώθηκε από τον Λόφο, που έχει και άλλες γνόνιες τώρα με τον Σαουδάραβα φίλο και γείτονα, μέχρι την Εζεκία Παπαϊωάννου και την Πινδάρου αλλά και στα ψηλά δώματα του πριγκιπάτου, όπως μου λέχθηκε από πηγή που μελετά το θέμα. Ο ίδιος ο Γενικός Εισαγγελέας δήλωσε πως οποιαδήποτε μαρτυρία υπάρξει μέσω του νέο βίντεο του Al Jazeera και αφορά την Κύπρο θα τύχει της σωστής αξιολόγησης από τη Νομική Υπηρεσία και την Αστυνομία.

Το βίντεο δημοσιοποιήθηκε και, ούτε λίγο ούτε πολύ, αποκάλυψε ότι η Κύπρος αποτελούσε, λόγω του ΚΕΠ, τον ιδανικό τόπο για να αγοράσει κάποιος ευρωπαϊκό διαβατήριο, ακόμα κι αν το όνομά του βαρυνόταν με οικονομικά και άλλα εγκλήματα. Την Κύπρο και το ΚΕΠ γνώριζαν φαίνεται καλά όλα τα λαμόγια που ασχολούνται με τις πωλήσεις ευρωπαϊκών διαβατηρίων αλλά και... ποδοσφαιρικών ομάδων. Και προς την αγία νήσο μας έδειξαν τα λαμόγια τους υπό κάλυψη δημοσιογράφων του Al Jazeera για εξασφάλιση ευρωπαϊκού διαβατηρίου για να αγοράσουν αγγλική ομάδα. Ακόμα κι αν είχαν εγκληματικό παρελθόν, με το ανάλογο αντίτιμο, τρία ή 11 εκατομμύρια το διαβατήριο θα έβγαине, αφού εδώ είναι... Κύπρος. Η έρευνα για το «The Men Who Sell Football», που δημοσιοποιήθηκε τη Δευτέρα ήταν που οδήγησε στο ντοκιμαντέρ του Al Jazeera «The Cyprus Papers Undercover» που είχε ως αποτέλεσμα την παραιτήση των Συλλογών και Τζοβιάννη και τον τερματισμό του ΚΕΠ.

Στο νέο βίντεο αναφέρεται ξανά ο Τζιοβάννης, όπως και ο Συλλογός, τότε Προεδρεύων της Δημοκρατίας, αλλά και ένας Κύπριος υπουργός ο οποίος δεν κατονομάζεται. Ο υπουργός, σύμφωνα με ντετέκτιβ που μιλά στο νέο ντοκιμαντέρ, ταξίδεψε στο Λονδίνο και ξελόσπωσε Ρώσο που είχε διαφύγει από τη Βρετανία και δεν μπορούσε να ταξιδέψει αφού βρισκόταν στη Λίστα της Ευροport. Ο ακατονώματος Κύπριος υπουργός με συνοπτικές διαδικασίες στο κυπριακό προξενείο του Λονδίνου βόλεψε τον Ρώσο χωρίς ο τελευταίος να χρειαστεί να ταξιδέψει καν στην Κύπρο, σύμφωνα πάντα με τους ισχυρισμούς του ντετέκτιβ.

Ο μόνος που απάντησε μέχρι στιγμής για τα νέα στοιχεία είναι ο Τζιοβάννης, με ανακοίνωση του ομίλου του που αναφέρει πως δεν έχει καμία σχέση με τις νέες αναφορές. Ο Συλλογός πάει καιρός που ήπια το ομίλητο νερό οπότε δεν αναμένουμε να πει κάτι. Η

-Βασικά εμείς δεν έπρεπε να ετοιμάζουμε εκλογικό συνέδριο άλλα ανακριτικό...

κυβέρνηση θα απαντήσει για τον υπουργό της; Ο Γενικός Εισαγγελέας θα αξιοποιήσει τις νέες μαρτυρίες;

• • • •

Εγινε συγκάλυψη
στην ΕΔΕΚ;

Χαμός γίνεται στην ΕΔΕΚ για τη διαχείριση των οικονομικών του κόμματος και κάποιοι το σκέφτονται σοβαρά να εμπλέξουν την αστυνομία στη διερεύνηση των αναφορών για ατασθαλίες. Η έρευνα που έκανε η επιτροπή συζητήθηκε στο πολιτικό γραφείο το οποίο εξέδωσε ανακοίνωση για το θέμα. Η ανακοίνωση, αντί να ηρεμήσει τα πνεύματα, τα αγρίωσε ακόμη περισσότερο. Η ανακοίνωση υποστήριξε ότι «δεν υπήρξε οποιαδήποτε οικονομική απώλεια για το κόμμα και ούτε πρόθεση υπεξάιρεσης. Ως εκ τούτου, το θέμα θεωρείται οριστικά λήξαν».

Με την έκδοση της ανακοίνωσης όμως όλοι διαπίστωσαν πως κάθε άλλο από λήξαν θεωρείται το θέμα. Ο Γιώργος Βαρνάβας, αντίπαλος του Σιζό για την προεδρία του κόμματος στο Εκλογικό Συνέδριο που θα πραγματοποιηθεί στα τέλη Οκτωβρίου, και σταθερός εσωκομματικός του αντιπάλος την τελευταία δεκαετία, με γραπτή ανακοίνωση αποκάλυψε πως η συνεδρίαση του Πολιτικού Γραφείου, στην οποία συμμετείχε και ο ίδιος παρ' ολίγον να ληφθεί απόφαση για επίσημη καταγγελία στην αστυνομία για τις οικονομικές ατασθαλίες.

Αποκάλυψε μάλιστα ότι ο οικονομικός διευθυντής του κόμματος θα απομακρυνθεί, ούτως ή άλλως, στις επόμενες ημέρες. Μία πρόταση που υποβλήθηκε για καταγγελία στην αστυνομία της ισχυριζόμενης υπόθεσης υπεξάιρεσης χρημάτων από το κομματικό ταμείο από τον οικονομικό διευθυντή, έλαβε εφτά ψήφους. Η άλλη πρόταση που επικράτησε με δέκα ψήφους ήταν αυτή του Σιζόπουλου, όπως ο ίδιος μεταφέρει στον οικονομικό διευθυντή την απόφαση του Πολιτικού Γραφείου για να παραιτηθεί, διαφορετικά το Πολιτικό Γραφείο θα τον έπαισε σε νέα του συνεδρία. Ο Βαρνάβας υποστηρίζει πως «όταν ζητάς να παραιτηθεί από μόνος του ο Οικονομικός Διευθυντής, είτε να τον παύσει το Πολιτικό Γραφείο, αυτό σημαίνει ενοχή, διαφορετικά δεν θα τον ζητείτο». Υποστηρίζει μάλιστα πως έγινε αποδεκτό από όλους ότι ο Οικονομικός Διευθυντής του κόμματος «πράγματι χρησιμοποίησε κομματικές επιταγές για εξυπηρέτηση προσωπικών επιχειρηματικών συμφερόντων». Και πρόσθεσε ότι κατά τη συνεδρία βουλευτής του κόμματος και έγκριτος νομικός κατέθεσε γραπτώς ότι «η συγκάλυψη της κλοπής των χρημάτων από τον Οικονομικό Διευθυντή, εκ μέρους των μελών του Πολιτικού Γραφείου, βάσει του Ποινικού Κώδικα θεωρείται συνηθισμένη. Μάλιστα, τους προέτρεψε όπως το θέμα το οποίο θα έπρεπε να συζητηθεί ήταν κατά πόσο θα έπρεπε το Πολιτικό Γραφείο άμεσα να καταγγείλει την υπόθεση στην Αστυνομία».

Συναρπαστική αναμένεται η συνέχεια στην ΕΔΕΚ. Μέχρι το εκλογικό συνέδριο έχουμε δυόμιση μήνες και διερωτάται κανείς ποιες άλλες συνταρακτικές αποκάλυψεις μας περιμένουν.

• • • •

ΚΟΝΙΖ: Ποιος κομματικός παράγοντας ράβει δημοκρατικό κοστούμι χωρίς να έχει ρωτήσει τον... Ξενοδόχο και θα βρεθεί προ μεγάλης έκκλησης;

Σ Η Μ Ε Ι Ω Μ Α Τ Α Ρ Ι Ο

Συνέντευξη στον ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Το Διεθνές Φεστιβάλ χορού
και performance Open House
αναζητεί έφηβους χορευτές
και χορεύτριες

Η Στέγη Χορού Λεμεσού ανακοινώνει την πραγματοποίηση του 12ου Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού και Performance Open House, από 1 έως 3 Οκτωβρίου. Στο πλαίσιο της φετινής διοργάνωσης και σε συνεργασία με τη χορογραφία Ελευθερία Σωκράτους η Στέγη προσκαλεί άτομα ηλικιών 15-18 ετών για να συμμετάσχουν ως χορευτές σε παράσταση χορού, η οποία θα παρουσιαστεί εντός του τριήμερου του φεστιβάλ. Δικαίωμα συμμετοχής έχουν μαθητές σχολών χορού και αυτοδίδακτοι που ασχολούνται με την κίνηση και τους ενδιαφέρει ο σύγχρονος χορός όλων των ειδών και τεχνοτροπιών. Ο στόχος είναι η εμπλοκή των νέων σε μια δημιουργική διαδικασία, η συνεργασία τους με επαγγελματίες χορογράφους, η κατανόηση και η εξερεύνηση παραστατικών εργαλείων και η διεύρυνση των ερμηνευτικών / χορευτικών τους δεξιοτήτων.

Για να γνωριστούν οι ενδιαφερόμενοι/νες μεταξύ τους αλλά και με τη χορογράφο με απώτερο στόχο την επιλογή 5 περίπου χορευτών για το εν λόγω project, θα διοργανωθεί εργαστήριο στις 23 Αυγούστου και ώρα 17:00.

Χώρος πραγματοποίησης του εργαστηρίου: Στέγη Χορού Λεμεσού, Ανδρέα Δρουσιώτη 17, πλατεία Ηρώων Λεμεσός.

Το φεστιβάλ θα προσφέρει στους συμμετέχοντες εργαστήρια δωρεάν είσοδο και επιπλέον προσκλήσεις για όλες τις παραστάσεις. Εκδήλωση ενδιαφέροντος στο εργαστήριο μέχρι τις 20 Αυγούστου 2021 στο info@dancehouselemesos.com με θέμα “Solo project-Open Call” ή επικοινωνώντας μαζί μας στα social media του οργανισμού (Facebook και Instagram).

Για περισσότερες πληροφορίες: project@dancehouselemesos.com, 25-340618 Facebook: @dancehousecyprus Instagram: Dance House Lemesos

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Οι ρίζες μας μέσα από τον φακό του σύγχρονου χορού

Στο Καλοκαιρινό Φεστιβάλ Χορού που διοργανώθηκε από τη Νέα Κίνηση Ομάδων Χορού, από τις 24 έως τις 31 Ιουλίου 2021 έξι Κύπριες χορογράφοι παρουσίασαν τη δουλειά τους σε δημόσιους χώρους της πόλης. Μεταξύ των συμμετεχουσών και η Ελεόνα Χαραλάμπους, η οποία μίλησε στην «Κ» για τη συμμετοχή της με το έργο «Ρίζες». Ένα έργο, το οποίο, όπως λέει η Ελεόνα, εξερευνά τι σημαίνουν οι έννοιες ρίζες και παράδοσης. «Με τη χορογραφία αυτή, ένιωσα την ανάγκη να εξερευνήσω αυτό το κομμάτι του εαυτού μου, να το δω μέσα από το φακό του σύγχρονου χορού και να στείλω ένα μήνυμα, που μπορεί ο καθένας να εκλάβει όπως επιθυμεί».

Στόχος ήταν να δημιουργηθεί ένα
νέο είδος χορού. Ένα διαφορετικό
στυλ σύγχρονου χορού, όπου
να είναι διακριτά βήματα και
κινήσεις από τους κυπριακούς χο-
ρούς και να δένουν αρμονικά σε
ένα ισορροπημένο αποτέλεσμα.

χρονου χορού και να στείλω ένα μήνυμα, που μπορεί ο καθένας να εκλάβει όπως επιθυμεί».

—«**Ρίζες**»: Είμαστε όντως τόσο συνδεδεμένοι με τις ρίζες μας;

—Δυστυχώς, μπορεί να πω πως κατά την άποψή μου, δεν είμαστε και δεν υπάρχει αρκετή παιδεία για να γνωρίσουμε και να αγαπήσουμε τις ρίζες μας... Οι ρίζες μας είναι οι παραδόσεις μας, η κυπριακή διάλεκτος, η ιστορία μας, οι κυπριακές τέχνες, η κουζίνα μας. Για παράδειγμα, στο σχολείο μάθαμε κάποιους κυπριακούς χορούς, αν και κατά κύριο λόγο μαθαίναμε ελληνικούς

«**Το όραμα** μου ήταν να χορεύω κοντά σε έναν κορμό δέντρου, βαθιά ριζωμένο, συμβολίζοντας έτσι το αίσθημα της ενότητας και της κοινότητας, την ανάγκη για χορό σαν μια μεγάλη παρέα» λέει η Ελεόνα Χαραλάμπους.

παραδοσιακών χορούς. Ξεκινώντας από εκεί, στις πρώτες μου αναμνήσεις από το σχολείο, είχα δυσκολίες να θυμηθώ βήματα και ονομασίες που αφορούν τους κυπριακούς χορούς. Αυτός ήταν ένας από τους λόγους που μπήκα στον κόπο να ψάξω, να ενδιαφερθώ και να μελετήσω τους κυπριακούς χορούς. Σκεπτιόμενη το ευρύτερο φάσμα που αφορά τις «Ρίζες» μας ως λαού, πιστεύω πως ιδιαίτερα εμείς οι νέοι, αγνοούμε ή και αδιαφορούμε για τις ρίζες μας. Με τη χορογραφία αυτή ένιωσα την ανάγκη να εξερευνήσω αυτό το κομμάτι του εαυτού μου, να το δω μέσα από τον φακό του σύγχρονου χορού και να στείλω

ένα μήνυμα, που μπορεί ο καθένας να εκλάβει όπως επιθυμεί.

—**Νιώθω ότι έχουμε κάνει την παράδοση μια φορκλόρ ταμπέλα, ιδίως τους παραδοσιακούς χορούς... πώς σχολιάζεις;**

—Συμφωνώ ότι αυτό γίνεται, κυρίως με τους παραδοσιακούς χορούς και το βλέπουμε έντονα π.χ. σε τουριστικές περιοχές. Αρκετές φορές, νιώθω πως η παράδοση στις μέρες μας δεν έχει να κάνει με το γλέντι, με την κουλούρα και την ενόπτια της κοινωνίας όπως παλιά, αλλά είναι μια εκμεταλλεύσιμη εκδοχή, τυποποιημένη και

ραμμένη στις ανάγκες της σημερινής κοινωνίας. Θέλω να πιστεύω πως στη δική μου περίπτωση, εντάσσοντας στον σύγχρονο χορό στοιχεία της παράδοσης και βήματα των παραδοσιακών χορών, όπως είναι ο χορός της κούζας, του δρεπανιού, των ποτιριών και οι αντικριστοί, το αποτέλεσμα είναι ξεχωριστό και απροσδόκητα οικείο.

—**Στοχεύεις λες να αφυπνίσεις το αίσθημα της παράδοσης, αλλά και να δημιουργήσεις ένα νέο, απρόσμενο είδος χορού... πώς θα το καταφέρεις;**

—Με την ένωση και ανάμειξη στοιχείων των παραδοσιακών κυπριακών χορών και του σύγχρονου χορού, στόχος ήταν να δημιουργηθεί ένα νέο είδος χορού. Ένα διαφορετικό στυλ σύγχρονου χορού, όπου να είναι διακριτά βήματα και κινήσεις από τους κυπριακούς χορούς και να δένουν αρμονικά σε ένα ισορροπημένο αποτέλεσμα. Προσπάθησα επίσης να εντάξω εικόνες από τη παιδική μου ηλικία όπως το να νούρισμα, το ράψιμο της γιαγιάς μου και στιγμές από τον εντυπωσιακό χορό των ποτιριών. Το όραμα μου ήταν να χορεύω κοντά σε έναν κορμό δέντρου, βαθιά ριζωμένο, συμβολίζοντας έτσι το αίσθημα της ενότητας και της κοινότητας, την ανάγκη για χορό σαν μια μεγάλη παρέα. Συνδυάζοντας το παρελθόν με το παρόν, που αντιπροσωπεύονται από τους παραδοσιακούς χορούς και τον σύγχρονο, με μια νότα νοσταλγίας. Εμπνευσμένη, λοιπόν, και από τον καταξιωμένο χορογράφο Άκραμ Καν, ο οποίος δημιούργησε το δικό του κινσιολογικό λεξιλόγιο, αναμειγνύοντας τον σύγχρονο χορό με το Κάθακ (ινδικός κλασικός χορός), έτσι και εγώ επιχειρήσα να εξερευνήσω και να παρουσιάσω τρόπους με τους οποίους μπορώ να κάνω fusion αυτών των δύο ειδών χορού.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολογίας: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥΝίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή
ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο,
χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΛΗΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Φάνηκαν σημάδια ζωής μέσα στις στάχτες

Πώς τα μεσογειακά οικοσυστήματα είναι ανθεκτικά στις πυρκαγιές και γιατί η ανθρώπινη παρέμβαση ζημιώνει το περιβάλλον

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Σε δύο χρόνια θα γίνουν, εφόσον καταστεί αναγκαίο, οι πρώτες παρεμβάσεις στην καμένη γη σε Αρακαπά, Επιταγώνια, Α-καπνού, Ορά, Μελίνα, Συκόπετρα, Οδού, Αγίους Βαβατσινιάς και Βαβατσινιά για την αναγέννηση του δάσους που χάθηκε στην καταστροφική πυρκαγιά Ιουλίου. Στο διάστημα που θα μεσολαβήσει, αναμένεται ότι θα υπάρξει αναβλάστηση συγκεκριμένων ειδών και θα συντελεστεί μια φυσική αναγέννηση του δάσους. Αυτό εξηγεί ο υπουργός Γεωργίας, Φυσικών πόρων και Περιβάλλοντος Κώστας Καδής, ο οποίος μιλά αυτή την φορά με την ιδιότητα του ειδικού στην μεταπυρική αναγέννηση μεσογειακών οικοσυστημάτων. Πρόκειται για θέματα στα οποία έχει ενδιατριψεί ερευνητικά σε επίπεδο διδακτορικής διατριβής αλλά και μετά ως μεταδιδακτορικός ερευνητής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Βγήκαν τα πρώτα φύλλα

Από την πρώτη μέρα μετά τις πυρκαγιές, αρχίζει η φυσική αναγέννηση του δάσους χωρίς την παρέμβαση του ανθρώπινου παράγοντα. Ήδη στις πληγείες περιοχές από τις πρόσφατες καταστροφικές πυρκαγιές, φάνηκαν τα πρώτα σημάδια αναγέννησης των δέντρων. Η εξέλιξη των μηχανισμών της φύσης, θα δώσει σταδιακά την εξέλιξη ενός νέου οικοσυστήματος, το οποίο αποτελεί φυσική διαδοχή της κατάστασης μετά την φωτιά. Θα δούμε λοιπόν μια σειρά από είδη τα οποία είναι προσαρμοσμένα στην φωτιά να αναβλαστάνουν. Όπως εξήγησε ο κ. Καδής, αυτά τα είδη, ενώ καίγονται εξωτερικά, εντούτοις έχουν την ιδιότητα να δημιουργούν νέους βλαστούς στα ρι-

Υπάρχουν σπόροι οι οποίοι σε ψηλές θερμοκρασίες διάρκειας όση το πέρασμα μιας πυρκαγιάς, έχουν ποσοστά φύτευσης που φτάνουν το 95%.

Από την πρώτη μέρα μετά τις πυρκαγιές, αρχίζει η φυσική αναγέννηση του δάσους χωρίς την παρέμβαση του ανθρώπινου παράγοντα. Ήδη στις πλεγείες περιοχές από τις πρόσφατες καταστροφικές πυρκαγιές, φάνηκαν τα πρώτα σημάδια αναγέννησης των δέντρων-εικόνα η οποία δίνει ξανά την ελπίδα στον κόσμο της περιοχής, μετά τον όλεθρο που άφησαν πίσω τους οι καταστροφικές πυρκαγιές.

ζώματα από τις πρώτες μέρες μετά την πυρκαγιά.

Ήδη, φάνηκαν τα πρώτα πράσινα φύλλα στους πλάτανους που έχουν καεί. Δεν έχει όμως μόνο ο πλάτανος αυτό το χαρακτηριστικό. Είναι και είδη όπως η α-ντρουκλιά, ο σχίμνος, η τρεμιά, και η ελιά τα οποία αμέσως μετά την πυρκαγιά αρχίζουν να αναβλαστάνουν και τοπικά να πρασινίζουν. Κάτι που φυσικά θα πάρει χρόνο και θα υποβληθεί σημαντικά μετά από μια καλή βροχερή περίοδο. «Τότε θα αρχίσει η γη να πρασινίζει και εκεί που έχουν καεί τα δέντρα, θα γίνονται μικροί θάμνοι κάτι που θα παρατηρηθεί από την πρώτη χρονιά», εξηγεί ο Κώστας Καδής. Σταδιακά θα μεγαλώνουν και θα εξελισσονται και από θάμνους θα εξελιχθούν, ανάλογα με την μορφή του οικοσυστήματος, στην τελική κατάσταση παρόμοια με αυτή που ήταν πριν καούν. Φυσικά ένα πολύ σοβαρό θέμα το οποίο μελετάται είναι οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, ωστόσο φαίνεται ότι μέχρι στιγμής, τα είδη της Μεσογείου έχουν αναπτύξει τους απαραίτητους μηχανισμούς.

Σπόροι που πρέπει να καούν

«Το εντυπωσιακό είναι ότι έχουμε πάρα πολλούς μηχανισμούς οι οποίοι έχουν μελετηθεί από την επιστημονική κοινότητα και έχουν αναδειχθεί πολλοί προσαρμοστικοί μηχανισμοί των ειδών των μεσο-

γειακών έναντι της φωτιάς». Ο κ. Καδής περιγράφει ότι υπάρχουν σπόροι οι οποίοι για να φυτρώσουν πρέπει να καούν, όπως οι σπόροι από σπαλαθκιά και ξισταρκά. Εξηγεί ότι τέτοιοι σπόροι αν βραχούν δεν θα φυτρώσουν αλλά θα παραμείνουν σε ληθαργική κατάσταση.

Ωστόσο, σε ψηλές θερμοκρασίες διάρκειας όση το πέρασμα μιας πυρκαγιάς, τότε τα ποσοστά φύτευσης φτάνουν το 95%. Αυτό σημαίνει ότι τα είδη, από την στιγμή που θα ξεκινήσουν να παράγουν σπόρους, όλοι οι σπόροι αποθηκεύονται στο έδαφος, δεν φυτρώνουν στα χρόνια που θα περάσουν, συσσωρεύονται και δημιουργούν στο έδαφος μια τράπεζα σπερμάτων και περιμένουν το μήνυμα μιας πυρκαγιάς για να ξεπεταχτούν αμέσως μετά την φωτιά.

Άρα κάτω από την στάχτη υπάρχει πολύ μεγάλο δυναμικό ζωής το οποίο είναι έτοιμο να ξεδιπλώσει στους μηχανισμούς αναγέννησης και να δώσει ουσιαστικά το νέο οικοσύστημα.

Πυρκαγιές και κλιματική αλλαγή

Η κλιματική αλλαγή είναι εκ των βασικών υπαιτιών των θλιβερών και καταστροφικών πυρκαγιών οι οποίες τον πλανήτη, αλλά κυρίως, στη ανατολική Μεσόγειο. Η περιοχή έχει χαρακτηριστεί ως hotspot για την κλιματική αλλαγή και θεωρείται εξαιρετικά ευάλωτη ενώ θα επηρεαστεί

Αρχίζουν τα έργα σε Ορά και Οδού

Πέρα της φυσικής αναγέννησης του δάσους, είναι αναγκαίο να ληφθούν μέτρα για περιορισμό της διάβρωσης στις πλεγείες περιοχές. Αυτό είναι κάτι το οποίο θα δει εντός Αυγούστου το Υπουργείο Γεωργίας. Σύμφωνα με τον αρμόδιο Υπουργό, θα γίνουν μικρές παρεμβάσεις ώστε να περιοριστούν οι επιπτώσεις ενώ ήδη έχει γίνει καταγραφή όλων των σημείων, στα οποία ενδείκνυται να γίνει παρέμβαση μετά από περιόδους του Καθηγητή Δυναμικής Τεκτονικής Εφαρμοσμένης Γεωλογίας και Διαχείρισης Φυσικών Καταστροφών, Δρ Ευθύμιου Λέκκα στην περιοχή μαζί με τεχνοκράτες. Τα

αποτελέσματα στάλθηκαν στο πανεπιστήμιο της Αθήνας για λήψη τελικής γνωμοδότησης, ενώ θα σταλούν και στο ΕΤΕΚ.

Δεν αποκλείεται, σύμφωνα με τον κ. Καδή, ακόμα και μέσα στον Αύγουστο να αρχίσουν τα αντιδιαβρωτικά έργα ώστε να περιοριστούν πιθανές επιπτώσεις από μια ανεπιθύμητη καταιγίδα μέσα στην επόμενη περίοδο. Αυτά είναι η μόνη παρέμβαση η οποία θα γίνει στην καμένη γη. Μόνο εφόσον χρειαστεί θα γίνουν δεντροφυτεύσεις ή άλλες ενέργειες για την αναγέννηση της περιοχής και πάντα με βάση τις επιστημονικές εισηγήσεις, υπογραμμίζει.

σημαντικά την επόμενη περίοδο. Η Κύπρος είναι στο κέντρο αυτής της περιοχής. Έτσι, ενώ στα μεσογειακά οικοσυστήματα η πυρκαγιά θεωρείται συστατικό των μεσογειακών οικοσυστημάτων, η έκταση και η συχνότητα είναι δραματικά αυξημένες σε σχέση με αυτά που σπκώνει το μεσογειακό οικοσύστημα. Πρόκειται για σημάδια και επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής: πολύ ψηλές θερμοκρασίες και παρατεταμένοι καύωνες οι οποίοι δημιουργούν εκρηκτικές καταστάσεις που εύ-

κολα μπορούν να οδηγήσουν σε εκτεταμένες πυρκαγιές.

Επιπλέον το αποτέλεσμα των πυρκαγιών επιδεινώνει την κατάσταση. Τα δέντρα απορροφούν το διοξείδιο του άνθρακα που ουσιαστικά ευθύνεται για το φαινόμενο του θερμοκηπίου και την κλιματική αλλαγή. Η αποψίλωση των δασών εντείνει το πρόβλημα και καθιστά πιο επιτακτική την ανάγκη να έχουμε όσο το δυνατό πιο σωστές διαδικασίες αποκατάστασης των πλεγείων περιοχών. Όπως επισημαίνει ο κ. Κα-

δής, πέρα από τις δραστηριότητες για τον περιορισμό και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, πρέπει να προχωρήσουμε σε μια σειρά από δραστηριότητες για την προσαρμογή μας στην κλιματική αλλαγή, με βάση τα δεδομένα που δείχνουν ότι η κλιματική αλλαγή δεν είναι στην σφαίρα της θεωρίας αλλά πλέον την βιώνουμε καθημερινά στην πράξη.

Όχι ακόμα δεντροφυτεύση

Στο άκουσμα της κλιματικής αλλαγής και των πυρκαγιών, υπάρχουν ομάδες ανθρώπων οι οποίοι σπεύδουν να συμβάλουν στην αποκατάσταση της φύσης με δεντροφυτεύσεις. Ωστόσο, μπορεί να κάνουν τελικά άδεια τους ζημιά και να φέρουν το αντίθετο αποτέλεσμα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, οι αναβαθμίσεις για τις οποίες χρησιμοποιείται μπουλντόζα και οργανωμένα σύνολα έκαναν δεντροφυτεύσεις. Εκ πρώτης όψews φαίνεται κάτι θετικό, εντούτοις η μπουλντόζα καταστρέφει τους μηχανισμούς οι οποίοι είναι κρυμμένοι κάτω από την στάχτη. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι το δάσος της Πάφου το οποίο καταστράφηκε από πυρκαγιά το 1974. Οι περιοχές στις οποίες έγιναν αναβαθμίσεις σε σχέση με αυτές οι οποίες εξελίχθηκε η φυσική αναγέννηση, έχουν φτωχότερο οικοσύστημα, με λιγότερα είδη και βλάστηση. Φαίνεται η διαφορά και πόσο καλύτερα εξελίχθηκε η φυσική αναγέννη-

ση- πιο πλούσιο οικοσύστημα με περισσότερα είδη και πλούσια βλάστηση. «Αφήνεις μηχανισμούς της φύσης να εξελιχθούν, αφήνεις την φύση να λειτουργήσει όπως έχει μάθει και αν μέσα στα πρώτα 2-3 χρόνια διαπιστωθεί ότι κάπου αυτοί οι μηχανισμοί δεν λειτουργήσαν όπως α-ναμενόταν τότε μπορείς να κάνεις παρεμβάσεις», επισημαίνει ο Κώστας Καδής.

Νέα σχέδια για παραγωγούς

Νέα σχέδια για στήριξη των πλεγέντων παραγωγών θα ανακοινωθούν τον Σεπτέμβριο. Σύμφωνα με τον υπουργό Γεωργίας, πρόκειται για σχέδια τα οποία θα καλύπτουν την απώλεια εισοδήματος για τους αγρότες και θα καλύπτει τα χρόνια μέχρι την στιγμή που θα έχουν ξανά εισόδημα από τις καλλιέργειες (ελιές, μα-νιτανιές), τα οποία ήδη άρχισαν να καταβάλλονται. Υπάρχουν επίσης στα σκαριά σχέδια για κατασκευή νέων και σύγχρονων εγκαταστάσεων τα οποία θα ξεκινήσουν να εφαρμόζονται από τον Σεπτέμβριο. Μέχρι στιγμής έχει δοθεί μια πρώτη άμεση βοήθεια ύψους 6,3 εκατ. ευρώ, ενώ υπάρχουν άλλα τέσσερα μέτρα τα οποία θα εξελιχθούν μέσα στην επόμενη περίοδο για στήριξη των αγροτών, και θα χρηματοδοτηθούν είτε μέσω του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης με ευρωπαϊκά κονδύλια, είτε με εθνικούς πόρους.

Σε «κόκκινο συναγερμό» ο πλανήτης

«Κρίσιμ ιδρώτας θα πρέπει να λούσει όποιον διαβάσει την έκθεση αυτή... Βρισκόμαστε μέσα σε μια τρύπα, την οποία εξακολουθούμε να σκάβουμε». Με αυτά τα λόγια υποδέχθηκε ο Βρετανός καθηγητής Ντέιβ Ρέι από το Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου την έκθεση της Διακυβερνητικής Επιτροπής του ΟΗΕ για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC), που δόθηκε χτες στη δημοσιότητα. Προϊόν συνεργασίας 234 επιστημόνων από 66 χώρες, οι οποίοι ανέλυσαν τα πορίσματα περίπου 14.000 επιστημονικών ερευνών, η έκθεση χαρακτηρίστηκε δικαιολογημένα ως «κόκκινος συναγερμός» για την ανθρωπότητα από τον γενικό γραμματέα του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες. Το βασικό συμπέρασμα της βαρυσήμαντης έκθεσης είναι ότι, παρά τις δεσμεύσεις που ανέλαβαν σχεδόν όλα τα κράτη της οικογένειας του Διάσκεψης του Παρισιού, το 2015, η υπερθέρμανση του πλανήτη προχωράει με πιο γρήγορο ρυθμό από ό,τι υπολογίζαμε μέχρι χτες και ότι ορισμένες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής είναι αναπότρεπτες, ενδεχομένως δε και αν αναστρέψιμες. Σε αυτό το φόντο, τα εφιαλτικά φαινόμενα που έζησαν πολλές περιοχές του πλανήτη αυτό το καλοκαίρι, όπως οι τεράστιες πυρκαγιές σε Καλιφόρνια, Σιβηρία, Τουρκία, Ελλάδα και Ιταλία,

καθώς και οι φονικές πλημμύρες στη Γερμανία, θα πυκνώσουν τα επόμενα χρόνια. «Αν νομίζετε ότι όλα αυτά είναι πολύ σοβαρά, σκεφτείτε ότι αυτά που βλέπουμε σήμερα δεν είναι παρά η πρώτη ομοβροντία», σχολιάζει χαρακτηριστικά η κλιματολόγος Κριστίνα Νταλ από την οργάνωση Union of Concerned Scientists.

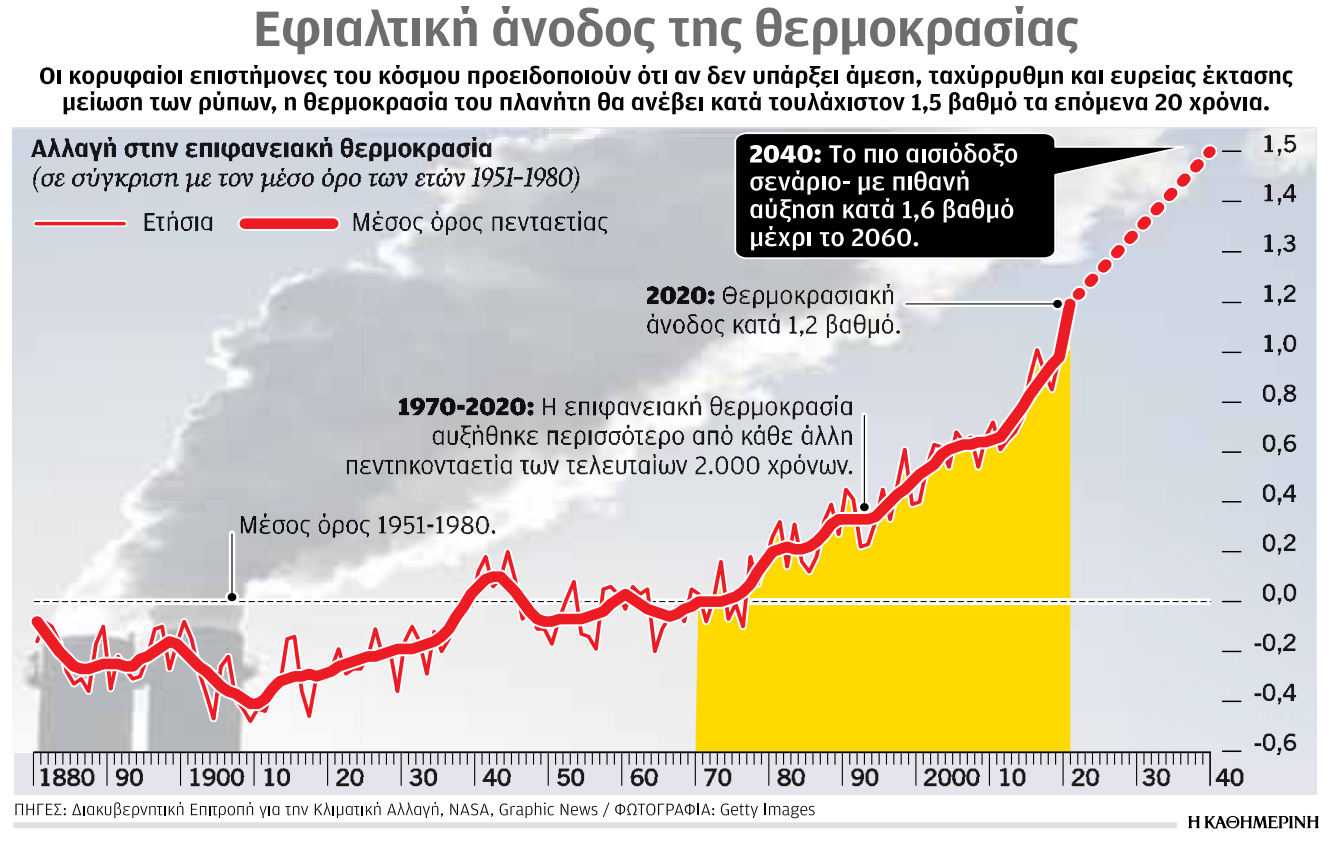
Η έκθεση της IPCC περιγράφει πέντε εναλλακτικά σενάρια, ανάλογα με τον ρυθμό συγκράτησης των εκπομπών ρύπων τα προσεχή χρόνια. Σε όλες τις περιπτώσεις η θερμοκρασία του πλανήτη αναμένεται να είναι μέχρι το 2040 κατά 1,5 βαθμό Κελσίου μεγαλύτερη σε σύγκριση με την προβιομηχανική εποχή. Αν συνυπολογίσει κανείς ότι ήδη πυκνώνουν τα ακραία καιρικά φαινόμενα, τη στιγμή που η θερμοκρασία του πλανήτη είναι αυξημένη «μόνο» κατά 1,1 βαθμό σε σύγκριση με την προβιομηχανική εποχή, αντιλαμβάνεται τι μπορεί να περιμένει για τις επόμενες δεκαετίες. Η συμφωνία του Παρισιού έθεσε ως στόχο να συγκρατηθεί η άνοδος της θερμοκρασίας στους δύο βαθμούς Κελσίου και, ει δυνατόν, στον 1,5 βαθμό μέχρι το τέλος του αιώνα.

Οι συντάκτες της έκθεσης εκτιμούν ότι ορισμένες συνέπειες της υπερθέρμανσης του πλανήτη είναι ήδη μη αναστρέ-

ψιμες, καθώς με το λιώσιμο των πάγων στους πόλους και στη Γροιλανδία, η στάθμη των ωκεανών θα συνεχίσει να ανεβαίνει «για αιώνες ή και για χιλιετίες», ενώ τα νερά θα γίνονται πιο όξινα. Ακόμη και μια άνοδος της στάθμης των θαλασσών κατά δύο μέτρα μέχρι το τέλος του αιώνα—κάτι που θα σήμαινε ολοσχερή καταστροφή τεράστιων εκτάσεων— δεν μπορεί να αποκλειστεί. Ωστόσο, δεν έχουν χαθεί όλα στη μάχη για την αποτροπή της οικουμενικής καταστροφής. Η υπερθέρμανση του πλανήτη μπορεί να συγκρατηθεί στο «οροπέδιο» του 1,5 βαθμού Κελσίου και ύστερα να αρχίσει να υποχωρεί, αν οι κυβερνήσεις πάρουν άμεσα, δραστηκά μέτρα για την απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα, ώστε να επιτύχουν ουδετερότητα ως προς τις εκπομπές άνθρακα μέχρι το 2050, εκτιμά η έκθεση της IPCC.

Εικόνες από το μέλλον

Μέχρι τότε, το μέλλον διαγράφεται πολύ δύσκολο. Κύματα ακραίου καύσωνα, που παλιότερα έπλητταν περιοχές μία φορά στα πενήντα χρόνια, αναμένεται τώρα να συμβαίνουν ανά δεκαετία λόγω της άνοδου της θερμοκρασίας, ενώ οι καταστροφικές καταιγίδες, πλημμύρες και ξηρασίες θα γίνουν ακόμη συχνότερες.

Στην έκθεση σημειώνεται επίσης ότι η τελευταία πενταετία ήταν η θερμότερη από το 1850, όταν άρχισαν να συγκεντρώ-

νονται μετεωρολογικά δεδομένα, και ότι ο ρυθμός άνοδου της στάθμης των θαλασσών είναι σήμερα τρεις φορές μεγα-

λύτερος από τον μέσο όρο της περιόδου 1901-1970.

Reuters, A.P.

Στα ράφια των σούπερ μάρκετ μεταφέρεται η μάχη του καφέ

Πολυεθνικές και εταιρείες εστίασης επεκτείνονται στο κανάλι της λιανικής

Των **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**
και **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Η αύξηση των τετραγωνικών στις αλυσίδες καφεκοπτείων στην Κύπρο τα τελευταία χρόνια ήταν κατακόρυφη. Νέα καταστήματα έκαναν την εμφάνισή τους σε απόσταση αναπνοής από τον ανταγωνισμό, ενώ γινόταν μάχη για να εξασφαλίσουν μια θέση σε εμπορικά κέντρα και πολυσύχναστες λεωφόρους. Τα δεδομένα μετά την πανδημία έχουν επαναπροσδιορίσει τα πλάνα των εταιρειών. Η αύξηση των πωλήσεων στις υπεραγορές τόσο σε όγκο όσο και σε αξία την περίοδο της καραντίνας, έχει προσελκύσει το ενδιαφέρον εταιρειών στην αγορά του καφέ και έχει ξεδιπλώσει ένα νέο πεδίο μάχης για τις αλυσίδες καφεκοπτείων- τα ράφια των υπεραγορών. Έτσι γνωστές εταιρείες, όπως η Coffee Island και η Costa Coffee, ετοιμάζονται να εισέλθουν στο λιανικό τροφίμων στην ελληνική αγορά, ενώ το έδαφος είναι πρόσφορο και στην Κύπρο. Ήδη για τους καταναλωτές

Το 2020 οι εταιρείες καφέ κατέγραψαν αύξηση πωλήσεων στα σούπερ μάρκετ της τάξης του 10%, τόσο σε αξία όσο και σε όγκο.

είναι γνώριμοι οι κωδικοί του Starbucks που διατίθενται στα ράφια των υπεραγορών. Η συνεργασία της Nestlé με την Starbucks για την κυκλοφορία νέας σειράς προϊόντων καφέ, τρέχει από το 2019. Πρόκειται για γκάμα που αποτελείται από 24 προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων και των καψούλων Starbucks. Νέα δεδομένα φέρνει και η ανακοίνωση της αλυσίδας Coffee Island για συνεργασία με την αλυσίδα Σκλαβενίτς, ενώ έπονται συνεργασίες με περισσότερες αλυσίδες. Τον Απρίλιο του 2020 έγινε και η είσοδος των προϊόντων Costa Coffee και στην Κύπρο.

Coffee Island και Σκλαβενίτς

Εταιρείες που δραστηριοποιούνταν μέχρι τώρα μόνο στο κανάλι του Horeca, παράγουν πλέον προϊόντα καφέ και για τη λιανική. Πολυεθνικές όπως η Coca-Cola 3E επανασχεδιάζουν τον προγραμματισμό τους για την αγορά καφέ, δίνοντας μεγαλύτερη βαρύτητα στο κανάλι του σούπερ μάρκετ, ενώ αλυσίδες εστίασης τοποθετούν στα σημεία πώλησης και συσκευασμένα προϊόντα για το σπίτι. Τελευταίο παράδειγμα της πρακτικής αυτής είναι η απόφαση της εταιρείας Coffee Island να εισέλθει στην αγορά της λιανικής με συσκευασμένα προϊόντα καφέ, τα οποία θα διατίθενται από τις υπεραγορές της αλυσίδας «Σκλαβενίτς». Μάλιστα η εταιρεία, που εδρεύει στην Πάτρα και έχει παρουσία στην αγορά κυρίως μέσω των καφεκοπτειών της (470 σε Ελλάδα, Κύπρο, Ηνωμένο Βασίλειο, Καναδά, Ντουμπάι και Ελβετία) βρίσκεται σε συζητήσεις και με άλλες αλυσίδες σούπερ μάρκετ με στόχο το αμέσως επόμενο διάστημα να

διευρύνει την παρουσία των προϊόντων της στο κανάλι της λιανικής.

CostaCoffee

Η Coca-Cola 3E, η οποία αναπτύσσει τα προϊόντα Costa Coffee στις αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται (μετά την εξαγορά της Costa Limited από

Η αύξηση των πωλήσεων στις υπεραγορές τόσο σε όγκο όσο και σε αξία την περίοδο της καραντίνας, έχει προσελκύσει το ενδιαφέρον εταιρειών στην αγορά του καφέ.

Apple Pay με κάρτες της Τράπεζας Κύπρου

Ασφαλείς και γρήγορες πληρωμές.

Απολαύστε τα οφέλη όλων των καρτών της Τράπεζας Κύπρου εύκολα και γρήγορα, χρησιμοποιώντας iPhone, Apple Watch, iPad και Mac.* Το Apple Pay είναι απλό στη χρήση και συμβατό με τις συσκευές που χρησιμοποιείτε καθημερινά. Τα στοιχεία της κάρτας σας προστατεύονται, αφού δεν αποθηκεύονται στη συσκευή σας ούτε και κοινοποιούνται όταν πληρώνετε.

* Για τη λίστα με τις συμβατές συσκευές με Apple Pay δείτε: support.apple.com/km207105

Τράπεζα Κύπρου

ΑΠΟΨΗ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Βεβαιωθείτε ότι το ακίνητο σας κάνει

ΘΕΛΕΤΕ να αγοράσετε οικόπεδο για να κτίσετε το σπίτι σας ή ένα έτοιμο σπίτι. Ένα από τα πρώτα πράγματα που βάζετε κάτω σαν προϋπόθεση, είναι χωρίς καμία αμφιβολία η περιοχή. Και πολύ καλά κάνετε επειδή η περιοχή πρέπει να σας βολέψει με ένα σωρό πράγματα της καθημερινότητάς σας, όπως προσβάσεις στους χώρους εργασίας σας, τα σχολεία των παιδιών σας, την χείρα βοηθείας που δυνατόν να είναι αναγκαία στην προσπάθειά σας να κάνετε συγκεκριμένο υποχρεώσεων – όπως για παράδειγμα να είναι κοντά οι γονείς σας για να εξυπηρετούν κάποιες ώρες με τα παιδιά, ενδοχόμενως να έχει κοντά βασικές υπηρεσίες εξυπηρέτησης έτσι ώστε εύκολα να μπορείτε να «πεταχτείτε» σε μια υπεραγορά ή σε ένα φούρνο κ.λπ.

Όλα αυτά είναι στις σκέψεις σας και λίγο – πολύ προκαθορίζουν τις περιοχές ενδιαφέροντός σας. Αν είστε σχετικά εύελκτοι μπορεί να υπάρχουν περισσότερες από μία περιοχές οι οποίες είναι υποψήφιες γι' αυτό το επενδυτικό σας άλμα και από εκεί και πέρα, ρόλο θα παίξουν παράγοντες όπως η γειτονιά, ο χαρακτήρας και η φυσική κατάσταση των σπιτιών που την περιστοιχίζουν και φυσικά η τιμή. Είναι κάποιος που είστε σχεδόν κάθεται με την περιοχή. Μπορεί διακάως να επιθυμείτε να μπείτε σε μια συγκεκριμένη περιοχή – no matter what, ή είστε κάθεται στο να αποκλείσετε κάποιες περιοχές (no matter what).

Μια βασική παράμετρος είναι το κλίμα που επικρατεί στην περιοχή που επιλέγουμε και πιο συγκεκριμένα το πόσο ευάερος και ευήλιος είναι ο χώρος.

Ανεξαρτήτως σε ποια κατηγορία υποψήφιων αγοραστών εμπίπτετε, οφείλετε να προβείτε σε κάποιες έρευνες για να μην βρεθείτε προ εκπλήξεων αφού επενδύσετε και ίσως μετά να είναι αργά. Πέραν των πιο τετριμμένων παραμέτρων που οφείλετε να διερευνήσετε, όπως για παράδειγμα αν υπάρχουν υποθήκες, αν πίσω υπάρχει κάποιο ιστορικό μη εξυπηρετούμενου δανείου, αν υπάρχουν οποιαδήποτε άλλα εμπόδια και περιορισμοί οι οποίοι δύνανται να δυσχεράνουν το έργο της εγκατάστασης και μετέπειτα διαβιώσής σας στον συγκεκριμένο τόπο, καλό είναι να προσπαθήσετε να εξακριβώσετε και άλλα πράγματα που συνήθως είναι λιγότερο εμφανή ή δεν πέρασαν από το μυαλό σας.

Μια κατοικία πρέπει να μας κάνει να νιώθουμε και να ζούμε άνετα και ευχάριστα. Μια βασική παράμετρος είναι το κλίμα που επικρατεί στην περιοχή που επιλέγουμε και πιο συγκεκριμένα το πόσο

Ένας τρόπος για να διαπιστώσετε πόσο ευχάριστα ή μίζερα θα ζείτε εκεί, είναι να επισκεφτείτε τον χώρο σε διαφορετικές ώρες της ημέρας για να δείτε τι συνθήκες επικρατούν πριν αγοράσετε.

ευάερος και ευήλιος είναι ο χώρος. Είναι περιοχές που επικράτησαν να θεωρούνται πιο σικ και αριστοκρατικές αλλά για όλους τους λάθος λόγους. Μπορεί για παράδειγμα να πνίγονται στην υγρασία κατά την (επιμνημμένη) καλοκαιρινή μας περίοδο, να μην φυσάει σχεδόν καθόλου, με αποτέλεσμα ενώ πληρώνετε τα μαλλιοκέφαλά σας για να αγοράσετε ένα ακίνητο εκεί να αναγκάζεστε να είστε συνέχεια κλει-

δωμένοι σε ένα δωμάτιο με το κλιματιστικό.

Ένας τρόπος για να διαπιστώσετε πόσο ευχάριστα ή μίζερα θα ζείτε εκεί, είναι να επισκεφτείτε τον χώρο σε διαφορετικές ώρες της ημέρας για να δείτε τι συνθήκες επικρατούν πριν αγοράσετε. Αν είναι οικόπεδο, τόσο πιο εύκολα αφού θα μπορέσετε να βγάλετε τα συμπεράσματα σας για τον προσανατολισμό του μελλοντικού

σας σπιτιού, για το πού και πώς θα βάλετε τα υπονομάτια, το καθημερινό, την κουζίνα, τη βεράντα και τον χώρο σας. Μην φοβηθείτε και πηγαίνετε εκεί το πρωί με το χάραμα του φωτός, το μεσημέρι όταν ο ήλιος δίνει τα ρέστα του, αλλά ακόμη πιο σημαντικό, πηγαίνετε εκεί αργά το βράδυ που είναι ίσως η πιο σημαντική περίοδος του εικοσιτετραώρου σας. Ένα ωραίο δροσερό αεράκι μπορεί να είναι deal-breaker αφού αυτό θα σημαίνει άνετα, δροσερά και ανθρώπινα βράδια με φυσικό αερισμό, ευχάριστες συναθροίσεις με φίλους στον κήπο για ένα μπάρμπεκιου ή ένα πάρτι κλπ. Αν από την άλλη είναι πνιγμένο στην υγρασία και δεν κουνιέται φύλλο σε βαθμό που δεν αναπνέετε, τότε μήπως θα πρέπει να σκεφτείτε δυο και τρεις φορές πριν κάνετε το βήμα. Αλλά δεν αρκεί το αεράκι. Θέμα είναι και το τι μπορεί να φέρνει μαζί του. Ίσως να μην είναι καλή ιδέα αν νυχθημερόν σας φέρνει οσμές από μάντρες ζώων, το αποχετευτικό, ένα βιολογικό σταθμό ή κάποιο εστιατόριο της περιοχής.

Ένα άλλο πρόβλημα που μπορεί να είναι κεκαλυμμένο είναι το... υπέδαφος. Είναι κάποιες περιοχές που έχουν πρόβλημα υπεδάφους και να χαρακτηρίζονται ως επικίνδυνες ασέχτως αν είναι ενταγμένες σε οικιστικές ζώνες.

Άρα μη δλεαστείτε από μια χαμηλή τιμή, ίσως υπάρχει λόγος που η τιμή είναι υπερβολικά χαμηλή. Αυτές οι περιοχές είναι γνωστές και μια απλή έρευνα μπορεί

να σας γλιτώσει από κακοτοπιές. Παρόμοιο με το πιο πάνω αλλά ίσως λιγότερο επικίνδυνες μορφές είναι το οικόπεδο να είναι μπαζωμένο και εσείς να νομίζετε ότι αγοράζετε ένα υψωματάκι, ενώ στην ουσία αγοράζετε ένα λάσκο γεμάτο καλυμμένα μπάζα πάνω από τα οποία έχει βλαστήσει και χορτάρι. Ρωτήστε τον ιδιοκτήτη αν έχει κάτι τέτοιο υπόψη του ή ακόμη καλύτερα βάλτε το σαν ρήτρα επιστροφής χρημάτων στο συμβόλαιο. Εκεί θα ωθήσετε τον ιδιοκτήτη (αν πραγματικά δεν ξέρει) πριν υπογράψει να βάλει έναν εκσκαφέα να τραβήξει δυο-τρεις αυλακίες που θα δείξουν τι έχει από κάτω. Έτσι όλοι θα ξέρετε καλύτερα.

Αν αγοράζετε υφιστάμενο σπίτι, μια ενδελεχής αυτοψία θα δείξει αν υπάρχει πρόβλημα υπεδάφους. Κοιτάξτε για καθίζσεις, για οριζόντιες ή/και διαγώνιες βαθιές ρωγμάτωσεις σε τοιχοποιίες, σε «ανεξηγήτα» βαθουλώματα σε βεράντες, πλακόστρωτα και πατώματα. Επίσης δείτε με σκεπτικισμό τυχόν επιπόλαια και βεβιασμένα «πατσιμασιάματα».

Μια τέτοιου είδους επένδυση είναι σοβαρή υπόθεση. Γι' αυτό κάνετε ό,τι περνά από το χέρι σας για να μην εγκλωβιστείτε. Ενώ σίγουρα η τιμή πώλησης μπορεί να λέει πολλά, δεν μπορεί να τα λέει όλα. Τελικός κριτής είστε εσείς.

Ο Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Η μπάλα συμπαρέσυρε διαβατήρια και πολιτικό σκηνικό

Στο μικροσκόπιο ο υπουργός που μετέφερε το διαβατήριο και οι σχέσεις του προέδρου της Δημοκρατίας με τον Σαουδάραβα

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Η είδηση ότι νέο βίντεο του Al Jazeera, που περιλαμβάνει το κυπριακό επενδυτικό πρόγραμμα, ετοιμάζεται να κυκλοφορήσει, διέρρηξε από την περασμένη βδομάδα και έκανε κάποιους να χάσουν τον ύπνο τους αλλά κυρίως έκανε το Προεδρικό να ψάχνει ποιους αφορά και πώς θα απαντήσει σε όσα θα καταλόγιζε το αραβικό δίκτυο. Καείς βεβαίως δεν περιμενε πως λίγες ώρες πριν θα δημοσιοποιείτο ένα άλλο δημοσίευμα στο OCCRP για τη σχέση του προέδρου Αναστασιάδη με τον Σαουδάραβα έστειλε το μήνυμα πως το όλο ζήτημα δεν φαίνεται να κλείνει συνοπτικά.

Ένας υπουργός στο Λονδίνο

Το βίντεο του αραβικού δικτύου δεν αφορούσε αποκλειστικά την Κύπρο, αλλά το ζήτημα βρώμικου χρήματος στο αγγλικό ποδόσφαιρο. Σε αυτό μπήκε σφήνα η Κύπρος με την παραχώρηση κυπριακών διαβατηρίων και προέκυψαν οι αποκαλύψεις που συνέδεαν και ενέτιλεκαν των Δημήτρη Συλλούρη και τον Χριστάκη Τζιοβάνη.

Το νέο στοιχείο που προκαλεί ιδιαίτερο ενδιαφέρον ήταν η αναφορά των μεσαζόντων, ότι για την παραχώρηση κυπριακού διαβατηρίου σε κάποιον Ρώσο επιχειρηματία που βρισκόταν στην κόκκινη λίστα, μεσολάβησε ένας υπουργός της κυβέρνησης που ταξίδεψε στο Λονδίνο. Όπως είπε, ο ίδιος είχε πάει στο προξενείο και πήρε προσωπικά το διαβατήριο του Ρώσου χωρίς ο ίδιος να επισκεφθεί την Κύπρο. Όπως σημειώνουν στη συνέχεια, ο εν λόγω υπουργός «έχει τελειώσει από την Κύπρο». Σημείωσαν παράλληλα πως ο εν λόγω υπουργός έχει σχέσεις με τους μεσάζοντες που συνεργάζονται, το ζεύγος Kay, το οποίο παρουσιάζεται και στην περίπτωση Συλλούρη - Τζιοβάνη. Σε εκείνο το βίντεο, ωστόσο, δεν έγινε οποιαδήποτε αναφορά σε υπουργούς της κυβέρνησης.

Η περίπτωση του μεσάζοντα υπουργού προκάλεσε την αντίδραση των κομμάτων, με το ΑΚΕΛ να κάνει λόγο για θεσμική διαπλοκή. «Οι αναφορές σε εμπλοκή υπουργού στην έκδοση διαβατηρίου σε Ρώσο, ο οποίος καταζητείτο από την Ιντερπόλ, δεν απαντώνται με πυθιακές, αόριστες, διαψεύσεις» αναφέρεται στην ανακοίνωση

του ΑΚΕΛ, καλώντας την κυβέρνηση να απαντήσει συγκεκριμένα. Και το ΔΗΚΟ πάντως έθιξε το ζήτημα του υπουργού και ζήτησε απαντήσεις. Από το υπουργείο Εξωτερικών σημειώνουν πάντως πως μετά και από συζήτηση με το προξενείο, κανείς υπουργός δεν πήγε εκεί και πως η δουλειά στο προξενείο δεν είναι εκτελεστική. Πιστοποιούν στην ουσία υπογραφές ή δίνουν έγγραφα που τους στέλνουν από την Κύπρο στο υπουργείο Εσωτερικών.

Διά ανακοίνωσης

Απάντηση στα δύο δημοσιεύματα έδωσε διά ανακοίνωσης και όχι διά του κυβερνητικού εκπροσώπου η κυβέρνηση απορρίπτοντας αναφανδόν ότι κάποιος υπουργός ταξίδεψε εκείνο το διάστημα στο Λονδίνο. Όπως καταγράφηκε «τα όσα αναφέρονται στην ερευνά του Al Jazeera και αφορούν την Κυπριακή Δημοκρατία δεν αποτελούν παρά παραπομπή σε πράξεις ή ενέργειες που οφείλονταν στα κενά, τις αδυναμίες ή και παραλείψεις εποπτικού ελέγχου του επενδυτικού προγράμματος που έχει ήδη

Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος έκανε λόγο για τοξικό διάλογο και πως οι απαντήσεις δόθηκαν στις βουλευτικές εκλογές του Μάη γύρω από το θέμα των διαβατηρίων.

οριστικά καταργηθεί. Υπενθυμίζεται πως υστέρη από τα όσα καταγράφηκαν με ήχο και εικόνα από το ίδιο ειδησεογραφικό πρακτορείο συστάθηκε διερευνητική επιτροπή υπό τον κ. Νικολάτο, τα ευρήματα της οποίας οδήγησαν σε προτάσεις ανακλήσεων της κυπριακής υπηκοότητας όσων παρανόμως την απέκτησαν, αλλά και σε ποινικές έρευνες εναντίον όσων δολίως εκμεταλλεύτηκαν το Πρόγραμμα. «Ήδη, έχουν ασκηθεί ποινικές δίωξεις και, όπως και ο ίδιος ο γενικός εισαγγελέας έχει δηλώσει, η Νομική Υπηρεσία θα προχωρήσει σε περαιτέρω δίωξεις για όσους τα ευρήματα των αστυνομικών ερευνών διακαίολογούν κάτι ανάλογο. Η Προεδρία της

Ξανός στο προσκήνιο η κυβέρνηση και οι χειρισμοί της στο ζήτημα των χρυσών διαβατηρίων.

Δημοκρατίας διαψεύδει κατηγορηματικά πως καθ' οιονδήποτε χρόνο οποιοσδήποτε Υπουργός της Κυβέρνησης έχει ταξιδέψει στο Λονδίνο για τους σκοπούς που ισχυρίζεται συγκεκριμένο πρόσωπο που παρουσιάζεται στο βίντεο του Al Jazeera. Η Προεδρία της Δημοκρατίας διαβεβαιώνει για την αποφασιστικότητα της να αντιμετωπίσει τα οποία προβλήματα προκάλεσε το καταργηθέν επενδυτικό πρόγραμμα». Πάντως, το όλο ζήτημα δεν έμεινε ασχολιστο από τα κόμματα. Ο ΔΗΣΥ, σε αντίθεση με προηγούμενες δηλώσεις που άφηνε αιχμές για τις προθέσεις του Al Jazeera, ζήτησε διώξη και παραδειγματική τιμωρία όσων ενδεχομένως διέπραξαν ποινικά α-

Θα πάει Βουλή

Η αναφορά του OCCRP για τις σχέσεις του προέδρου Αναστασιάδη με τον Σαουδάραβα και η συμπτωματική αγορά έπαιχτες πίσω από την οικία του στη Λεμεσό, επαναφέρει το κρίσιμο ζήτημα του τζέι και του πως δόθηκε το διαβατήριο στον εν λόγω Σαουδάραβα. Το όλο ζήτημα αναμένεται να εξεταστεί εκ νέου στη Βουλή από τον Σεπτέμβριο. Η κυβέρνηση πάντως χαρακτήρισε ανυπόστατα τα δημοσιεύματα. «Όσον αφορά τους ισχυρισμούς του OCCRP πρόκειται περί αναδημοσιεύσεων αναληθών ισχυρισμών που προβλήθηκαν και στο παρελθόν και αποτέλεσαν αντικείμενο διερεύνησης τόσο από την επιτροπή Καλογήρου όσο και από τη διερευνητική επιτροπή Νικολάτου. Τα πορίσματα και των δύο επιτροπών διαψεύδουν το δημοσίευμα και γεννούν ερωτήματα ως προς το ποιο σκοπό και στόχο εξυπηρετούν την παρούσα χρονική περίοδο. Να σημειωθεί πως, όπως και οι ίδιοι παραδέχονται, ουδέν στοιχείο συνδέει τον πρόεδρο της Δημοκρατίας με τις συναλλαγές του Σαουδάραβα επενδυτή» αναφέρεται χαρακτηριστικά.

ρελθόν που έδιδε έμφαση στο ποιος έκανε διαρροές σημείωσε πως επιβάλλεται να κατονομαστούν οι υπεύθυνοι και να τους αποδοθούν οι ευθύνες που τους αναλογούν. Η ατιμωρησία, η συγκάλυψη, η ανοχή και η συνεχνοχή πρέπει να τερματιστεί. Στο ίδιο πλαίσιο κινήθηκε και η ΔΗΠΑ ζητώντας άμεσες απαντήσεις και τερματισμό της δυσφήμισης της Κύπρου.

Ο τοξικός διάλογος...

Τις βολές των κομμάτων δεν άφησε πάντως ασχολίαστες ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Μάριος Πελεκάνος παραπέμποντας στο αποτέλεσμα των βουλευτικών εκλογών. «Το όλο θέμα οδήγησε σε ένα τοξικό διά-

λογο που διήρκισε πέραν του ενός έτους, χωρίς πολιτικό όφελος για όποιους επιδίωξαν να το αξιοποιήσουν σε βάρος της Κυβέρνησης. Τον περασμένο Μάιο κατά τις Βουλευτικές Εκλογές, πήραν την απόφαση του κυπριακού λαού. Είναι η άποψή μας πως ύστερα από τα πορίσματα, αλλά και την παραδοχή της Κυβέρνησης για αδυναμίες, κενά και παραλείψεις εποπτικού ελέγχου, δεν θα επιτρέψουμε να δημιουργηθεί ένα νέο τοξικό κλίμα και δεν θα εμπλακούμε σε αντιπαράθεσεις που δεν εξυπηρετούν το καλώς νοούμενο συμφέρον του τόπου. Αυτό που ζητούμε είναι αυτοκριτική για όσους είχαν άμεση ή κατά άλλο τρόπο εμπλοκή στην εκμετάλλευση των αδυναμιών του Προγράμματος» ανέφερε χαρακτηριστικά. Απάντηση στα περί τοξικού διαλόγου έδωσε το μέλος του Πολιτικού Γραφείου Ελένη Μαύρου. «Ενώ ο διεθνής εξουτελισμός της Κύπρου δεν έχει τελειωμό, ενώ η Κομισιόν κρατά ανοικτή τη διαδικασία επί παραβάσει κατά της Κύπρου για τα "χρυσά διαβατήρια", ενώ τα 2/3 των Κυπρίων φωνάζουν ότι αυξάνεται η διαφθορά στη χώρα μας, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος ζητά... αυτοκριτική από όσους ασκούν κριτική στην διαδικασία και τη διαπλοκή! Αναφέρεται σε "τοξικό διάλογο" ο εκπρόσωπος εκείνων που κατηγορούσαν όλους τους άλλους για... μυθεύματα και υπερβολές. Αναφέρεται σε "αδυναμίες και ελλείψεις" ο εκπρόσωπος εκείνων που πάλεψαν με νύχια και με δόντια για να μην τεθεί κανονιστικό πλαίσιο στο ΚΕΠ. Αναφέρεται ο κυβερνητικός εκπρόσωπος σε "αποφασιστικότητα αντιμετώπισης των όποιων προβλημάτων" όταν, μέχρι και σήμερα, ο Γενικός Εισαγγελέας συγκάλυπτε ονόματα και καταστάσεις. Επαναλαμβάνουμε: Δεν είναι η συζήτηση της διαφθοράς που πλήττει τον τόπο και την οικονομία. Είναι η ίδια η διαφθορά. Και η συζήτηση γύρω από τη βιομηχανία "χρυσών διαβατηρίων", την οποία έζησε η κυβέρνηση Αναστασιάδη - ΔΗΣΥ δεν θα λήξει επειδή δεν βολεύει το Προεδρικό και την Πινδάρου. Θα λήξει όταν καθάρσει το όνομα της πατρίδας μας. Θα λήξει όταν πείσουμε, εντός και εκτός Κύπρου, ότι πήκατε τέλος στο φαγοπότη απληστίας, αδιαφάνειας και διαπλοκής» ανέφερε χαρακτηριστικά.

Οικονομική θηλειά στα κατεχόμενα βάζει ο Ερντογάν

Τούρκοι επιχειρηματίες καιροφυλακτούν για μελλοντικά κέρδη με την ιδιωτικοποίηση της «Αρχής Ηλεκτρισμού»

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Πριν από μερικές ημέρες ο Πρόεδρος του τουρκοκυπριακού Συνδικάτου των Εργαζομένων της «Αρχής Ηλεκτρισμού» («El-Sen») έλαβε ειδοποίηση από την τουρκική «πρεσβεία» στα κατεχόμενα ότι στην Τουρκία ξεκίνησε δίκη για τον ίδιον. Οι Τούρκοι εισαγγελέες διερευνούν τις τελευταίες δηλώσεις του Κουμπιλάι Όζκιρατς με το σκεπτικό ότι είναι αβήσιμες και πλήττουν τις σχέσεις Τουρκίας-κατεχομένων. Ο Όζκιρατς, ο οποίος από το 2016 δεν μεταβαίνει στην Τουρκία επειδή προβληματίζεται για τα πιθανά αντίποινα της τουρκικής πλευράς, το τελευταίο διάστημα βρίσκεται στην επικαιρότητα με τον αγώνα δρόμου που δίνει για τη διατήρηση της ανεξαρτησίας της «Αρχής Ηλεκτρισμού». Με το σκεπτικό ότι η Τουρκία θέτει υπό τον έλεγχό της την μια μετά την άλλη δομή των Τ/κ, οι συνδικαλιστές «El-Sen» αντιστέκονται στο σχέδιο της ιδιωτικοποίησης της «Αρχής Ηλεκτρισμού».

Οι τελευταίες πληροφορίες από την Άγκυρα αναφέρουν ότι η τουρκική πλευρά επιμένει στην άμεση ιδιωτικοποίηση της «Αρχής Ηλεκτρισμού» μαζί με άλλες σημαντικές τ/κ δομές, όπως λ.χ. τα λιμάνια και το «τελωνείο». Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η Άγκυρα εμφανίζεται προτοίμασμένη ακόμη και για το ενδεχόμενο της ξαφνικής κατάρρευσης της «Αρχής Ηλεκτρισμού» και ακόμη την βύθιση των κατεχομένων στο σκοτάδι για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα.

Ενεργειακή κρίση

Τα προβλήματα στην «Αρχή Ηλεκτρισμού» άρρισαν να προσλαμβάνουν ανεξέλεγκτες διαστάσεις τα τελευταία χρόνια, κυρίως κατά την περίοδο της μετάβασης του Ερσίν Τατάρ από την «Πρωθυπουργία» στην ηγεσία των Τ/κ. Την συγκεκριμένη περίοδο η «αρχή» βρισκόταν αντιμετώπιση με το ενδεχόμενο της χρεωκοπίας και οι εργαζόμενοι της εταιρείας προχώρησαν σε δυναμικές κινητοποιήσεις για την εξασφάλιση των εργασιακών δικαιωμάτων τους και του ανεξάρτητου χαρακτήρα της «Αρχής Ηλεκτρισμού».

Η χαοτική κατάσταση στην «αρχή» προσέλαβε νέες διαστάσεις κατά την περίοδο του σχηματισμού της τρικομιατικής «κυβέρνησης» μειοψηφίας. Στη νέα «κυβέρνηση» ο Αντιπρόεδρος και αρχηγός του πολιτικού κινήματος των εποίκων, ελέγχει ζωτικές σημασίας πεδία που αφορούν την «αρχή» και τα ενεργειακά δρώμενα των κατεχομένων. Στους τ/κ δημοσιογραφικούς κύκλους κυκλο-

Το εργοστάσιο «Τεκνέτζικ» που βρίσκεται στην Κερύνεια και αποτελεί εστία ρύπανσης της ευρύτερης περιοχής.

Η Αγκυρα ζητά την ιδιωτικοποίηση της λεγόμενης Αρχής Ηλεκτρισμού στα κατεχόμενα και δεν επιθυμεί να ακούσει τίποτα άλλο.

φορεί η πληροφορία ότι οι σκοτεινές διασυνδέσεις και παρασκηνιακές οικονομικές συνδιαλλαγές του Ερχάν Αρίκλι οδηγούν την «αρχή» σε πρόωρη κατάρρευση. Οι υποστηρικτές αυτής της άποψης υπενθυμίζουν ότι εξαιτίας των προβλημάτων που προκαλεί ο Αρίκλι, το τελευταίο διάστημα η «Αρχή Ηλεκτρισμού» αδυνατεί να εξασφαλίσει καύσιμα.

Για τον Όζκιρατς, για τον οποίο ξεκίνησε δίκη στην Τουρκία, ανεξάρτητα από τις μεθοδεύσεις της «κυβέρνησης» για την αποκαρδιωτική εικόνα που εκπέμπει σήμερα η στρατηγικής σημασίας «Αρχή Ηλεκτρισμού» ευθύνεται κυρίως η Άγκυρα. Και αυτό όλοι, στην τουρκική πρωτεύουσα οι εκπρόσωποι της κυβέρνησης του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ) έχουν αποφασίσει προ πολλού για την ιδιωτικοποίηση και πώ-

ληψη της εταιρείας. Σύμφωνα με υψηλόβαθμο στέλεχος του «υπουργείου Οικονομίας και Ενέργειας», στο ενεργειακό ζήτημα η τ/κ πλευρά έχει έρθει σε ανοικτή αντιπαράθεση με την Τουρκία, με την τελευταία να στέλνει στο νησί το μήνυμα «κάντε ό, τι νομίζετε». «Η Άγκυρα ζητά την ιδιωτικοποίηση της αρχής και δεν επιθυμεί να ακούσει τίποτα άλλο», προσθέτει ο Όζκιρατς.

Το παράδειγμα της Κερύνειας

Όπως επισμαίνονται οι εκπρόσωποι του «El-Sen», η Άγκυρα προσεγγίζει το ζήτημα της «Αρχής Ηλεκτρισμού» ως ένα εφαλτήριο βήμα για το νέο κύμα οικονομικής ανασυγκρότησης των κατεχομένων. Παράλληλα με την επιβολή του σχεδίου των δυο κρατών τον Κυπριακό και την εντατικοποίηση των αναφορών της τουρκικής πλευράς στο «Τουρκικό Κράτος της Κύπρου», οι Τούρκοι αξιωματούχοι εμφανίζονται αποφασισμένοι για την εκ νέου επιβολή νεοφιλελεύθερων συνταγών στην τ/κ κοινότητα.

Σε ό, τι αφορά την προοπτική της ιδιωτικοποίησης και πώλησης της «αρχής», πηγές της «Κ» αναφέρουν ότι η Τουρκία έχει ήδη δρομολογήσει τα σχέδια

της. Πρόσφατα η τουρκική πλευρά ανακοίνωσε την δωρεάν παραχώρηση δυο βάσεων (συσκευών αποθήκευσης) αερίου στην τ/κ πλευρά. Οι έρευνες της τ/κ πλευράς για την νέα εξέλιξη έδειξαν ότι δεν πρόκειται για δωρεά αλλά ενοικίαση έναντι αμοιβής ύψους 1 εκατ. δολαρίων. Στην Τουρκία κερδισμένο από την όλη υπόθεση βγαίνει για μια ακόμη φορά το ιδιωτικό κεφάλαιο που διατηρεί στενές και φιλικές σχέσεις με την κυβέρνηση του Ταγίπ Ερντογάν.

Στην πραγματικότητα, το τουρκικό φιλοκυβερνητικό κεφάλαιο παρουσιάζει αυξημένο ενδιαφέρον για την αγορά ενέργειας των κατεχομένων εδώ και χρόνια, από τις αρχές της δεκαετίας του 2000. Λίγο πριν από το δημοψήφισμα για το Σχέδιο Ανάν, η τουρκική εταιρεία «Aksa» ξεκίνησε να παράγει ηλεκτρικό ρεύμα στο το εργοστάσιο «Τεκνέτζικ» που βρίσκεται στην Κερύνεια. Το εν λόγω εργοστάσιο το τελευταίο διάστημα απασχολεί τα τ/κ πρωτοσέλιδα με την ρύπανση που προκαλεί στην ευρύτερη περιοχή της Κερύνειας. Τ/κ ειδικοί θεωρούν ότι οι απαρχαιωμένες υποδομές του εργοστασίου και έλλειψη βασικών προνοιών προστασίας προκαλούν ανεπανόρθωτη ζημία στον βίοτοπο και στην

δημόσια υγεία της Κερύνειας. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η τουρκική εταιρεία «Aksa», παρά τις επικρίσεις που δέχεται από διάφορες κατευθύνσεις, εξακολουθεί να παραβλέπει τις συστάσεις των ειδικών και να μην λαμβάνει τα απαιτούμενα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας. Παρά τις συστάσεις των Τ/κ ειδικών και πολιτικών, μέχρι σήμερα η τουρκική εταιρεία δεν έχει τοποθετήσει φίλτρο στο εργοστάσιο.

Ο άνθρωπος του Ερντογάν

Ποια είναι η εταιρεία «Aksa», η οποία σήμερα ευθύνεται για σημαντική ρύπανση στα βορειοδυτικά παράλια της Κύπρου; Μια απλή αναζήτηση σε ανοιχτές πηγές του τουρκικού διαδικτύου μας βοηθάει να κατανοήσουμε το τουρκικό ενδιαφέρον για την αγορά ενέργειας των κατεχομένων. Η εταιρεία «Aksa» ανήκει στον Αλί Μετίν Καζαντζί, ο οποίος είναι συντοπίτης του Προέδρου της Τουρκίας και απέκτησε μεγάλο πλούτο τα χρόνια της διακυβέρνησης του ΑΚΡ. Τις τελευταίες δυο δεκαετίες δε, ο Καζαντζί παρέχει ηλεκτρικό ρεύμα στα τ/κ νοικοκυριά. Τ/κ δημοσιογραφικές πηγές θεωρούν ότι μετά την ιδιωτικοποίηση και την πώληση της η «Αρχή Ηλεκτρισμού» θα περάσει στα χέρια του Καζαντζί ή ενός άλλου Τούρκου επιχειρηματία που διατηρεί στενές σχέσεις με την τουρκική κυβέρνηση.

Το βιογραφικό σημείωμα του Καζαντζί είναι εντυπωσιακό. Ο φιλόδοξος Τούρκος επιχειρηματίας γεννήθηκε το 1935 στην γενέτειρά του Ερντογάν, στην Ριζούπολη. Στα αρχικά στάδια της επιχειρηματικής δραστηριότητας του προμήθευε στην τουρκική αγορά κηροζίνη. Μετά το πραξικόπημα του 1980 ξεκίνησε να παράγει γεννήτριες. Την δεκαετία του 1990 η αρχική μικρή επιχείρηση μετεξελίχθηκε σε όμιλο εταιρειών. Το 1995 ο όμιλος άρχισε να παρέχει γεννήτριες στον τουρκικό στρατό. Και στην συνέχεια ήρθαν κερδοφόρες συνεργασίες και συνδιαλλαγές με το τουρκικό δημόσιο.

Το αστερί του Καζαντζί στον τουρκικό επιχειρησιακό κόσμο έλαμψε στα χρόνια της διακυβέρνησης του Ερντογάν. Την δεκαετία του 2000 οι δραστηριότητες του ομίλου επεκτάθηκαν στα πεδία της αγροτικής διάθεσης και του τουρισμού. Παράλληλα, η εταιρεία ξεκίνησε να δραστηριοποιείται σε ζώνες αγορές ενέργειας. Οι πρώτες επενδύσεις στο εξωτερικό πραγματοποιήθηκαν στα κατεχόμενα και στην Αλγερία, μια χώρα από την οποία προμηθεύεται η Τουρκία σημαντικές ποσότητες φυσικού αερίου.

ΑΡΘΡΟ Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ Μαθήματα ηγεσίας

Τις τελευταίες μέρες στην Ελλάδα εξελίσσεται μια εθνική τραγωδία. Ένα μεγάλο μέρος του οικοσυστήματος έχει καταστραφεί ολοκληρωτικά από ανεξέλεγκτες πυρκαγιές που καίνε τα πάντα στο πέρασμά τους. Ποτέ ξανά στη σύγχρονη ελληνική ιστορία δεν είχαμε συγχρόνως τόσες πολλές εστίες. Οι φωτιές αυτές ξεκίνησαν είτε λόγω της παρατεταμένης ξηρασίας και του ακραίου καύσωνα, είτε λόγω των εμπρησμών που προκάλεσαν κάποιον για λόγους που ελπίζουμε να μάθουμε σύντομα μετά την έρευνα της Ελληνικής Αστυνομίας. Την ίδια ώρα όμως παρακολουθούμε την αντίδραση του κρατικού μηχανισμού και της ίδιας της κυβέρνησης να λειτουργεί με υποδειγματικό τρόπο ως προς το κομμάτι που αφορά την προστασία των ανθρώπινων ζώων. Κάτι που σε καμία περίπτωση δεν είδαμε σε προηγούμενες περιπτώσεις με τρανό παράδειγμα την τραγωδία στο Μάτι, που ο κρατικός μηχανισμός με την αδιαφορία και την λανθασμένη προετοιμασία σε τέτοιες καταστάσεις άφησε να χαθούν 102 ζωές ανθρώπων που θα στοιχειώνουν τη μνήμη μας για πάντα, χωρίς να αναλφωθεί ευθύνη από κανέναν. Αυτή τη φορά λοιπόν με περίπου 500 εστίες φωτιές περισσότερες από τη φωτιά του 2018 η Πολιτική Προστασία με την αστυνομία, το λιμενικό και την πυροσβεστική κατάφεραν να εκκενώσουν εκατοντάδες περιοχές, οικισμούς και χωριά με μοναδικό σκοπό να μη χαθεί ούτε μια ανθρώπινη ζωή. Από την άλλη, για πρώτη φορά έχουμε πρωθυπουργό να ζητεί συγγνώμη από τους πολίτες σε διάγγελμα για τα όποια λάθη έγιναν και να ανακοινώνει ότι όσοι δεν έκαναν τη δουλειά τους θα τιμωρηθούν. Ο γνωστός Αμερικανός συγγραφέας Τζον Μάγουελ έχει πει κάτι που με βρίσκει απόλυτα σύμφωνο και θεωρώ ότι ταίριαζει στην προκειμένη περίπτωση: «Καλός ηγέτης είναι εκείνος που παίρνει περισσότερο μερίδιο ευθύνης από αυτό που του αναλογεί στην αποτυχία και λιγότερο μερίδιο από αυτό που του αναλογεί στην επιτυχία». Εύχομαι η τραγωδία αυτή να φέρει πιο κοντά την ομόνοια στις ψυχές μας και να απομακρύνει τη δίκλωνα και τις μικροπολιτικές σκοπιμότητες. Πρέπει να οικοδομήσουμε ένα μέλλον που τα παιδιά μας θα είναι ασφαλή σε ένα ζωντανό περιβάλλον.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2021

Γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΤΟΡΑ ΚΑΙ ONLINE
WWW.GASTRONOMOS.COM.CY

γέμισ'τα

Χρώμα και άρωμα του ελληνικού καλοκαιριού με συνταγές από τους Χριστόφορο Πέσκια, Λευτέρη Λαζάρου, Αθηνά Λοϊζίδου και μοναδικά αυγουσιάτικα γλυκά από τον Στέλιο Παρλιάρo

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή 15 Αυγούστου 2021

**ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ**

Το μήνυμα

Μετά τη δημοσιοποίηση των στοιχείων που φέρουν τον πληθωρισμό να αγγίζει το 19%, ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν προέβλεψε πως «δεν είναι δυνατόν να επιταχυνθεί περαιτέρω ο πληθωρισμός επειδή θα υιοθετήσουμε χαμηλότερα επιτόκια». Δεν άφησε, άλλωστε, καμία αμφιβολία για την πρόθεσή του να πιέσει τον κεντρικό τραπεζίτη, καθώς προσέθεσε «υποθέτω πως στέλνω κάτω ένα μήνυμα».

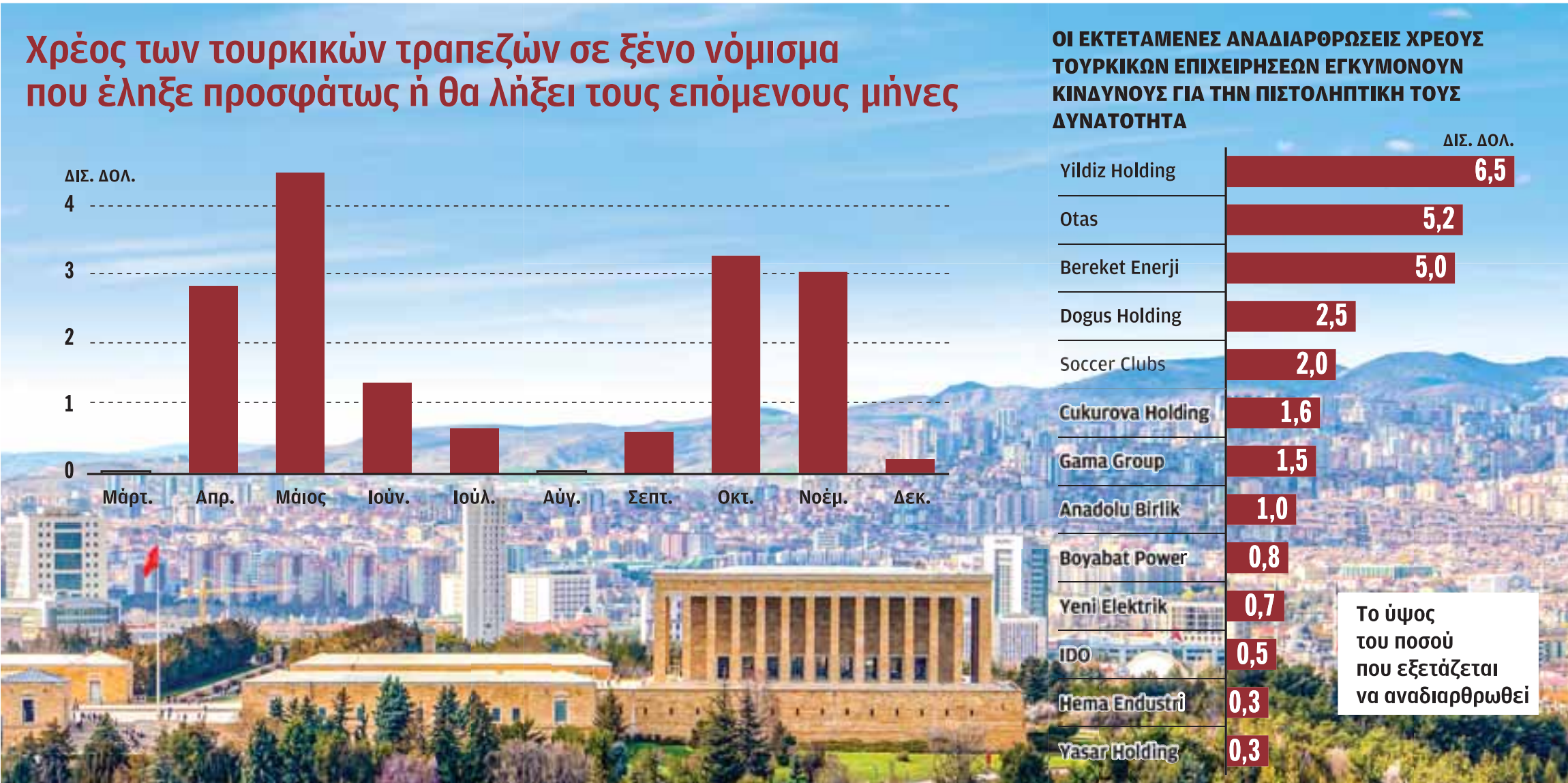
Μεγάλοι κίνδυνοι

Για τους «μεγάλους κινδύνους» που εξακολουθούν να απειλούν τις τράπεζες της Τουρκίας μίλησε τον προηγούμενο μήνα η Fitch Ratings. Διευκρίνισε πως οι τουρκικές τράπεζες κινδυνεύουν εξαιτίας της μεγάλης έκθεσής τους σε τομείς όπως ο τουρισμός και τα ξενοδοχεία, ενώ έχουν μεγάλο όγκο κόκκινων δανείων προς τον κατασκευαστικό και τον ενεργειακό κλάδο της Τουρκίας.

Τα αίτια

Σκολιάζοντας τη στάση των επενδυτών που έχουν αποσύρει από τα τουρκικά ομόλογα 472 εκατ. δολ., ο αναλυτής της JPMorgan Chase για θέματα Τουρκίας, Μουσταφά Μπαγκριασίκ, τόνισε πως «οι δύο καθοριστικοί παράγοντες που κρίνουν το κατά πόσον είναι ελκυστικοί οι τίτλοι σε τουρκικές λίρες είναι ο πληθωρισμός και το νόμισμα».

ΠΗΓΗ: Capital Economics, Refinitiv

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Καλπάζει ο πληθωρισμός στην Τουρκία

Ο δείκτης τιμών καταναλωτή αγγίζει το 19%, μειώνοντας την αγοραστική δύναμη των πολιτών

ΤΗΣ ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΣΗ

Αν δεν είχε πυρποληθεί και η Τουρκία από καταστρεπτικές πυρκαγιές, η κοινή γνώμη της θα εξακολουθούσε αυτές τις μέρες να σχολιάζει ένα βίντεο που παρήχθη για να προσελκύσει τουρίστες αλλά προκάλεσε ειρωνικά σχόλια κυρίως από τους δυτικότροπους Τούρκους. Εμφανώς παραπλανητικό τόσο για τον τρόπο ζωής όσο και για το βιοτικό επίπεδο ζωής των Τούρκων, το βίντεο παρουσιάζει μια δυτικότροπη χώρα με νέους ντυμένους μοντέρνα να χορεύουν έξωλα, αποπνέοντας ελευθερία και ευημερία. Σίγουρα, όμως, η κοινή γνώμη της γειτονικής χώρας θα ασχολείτο περισσότερο, όπως συνήθως συμβαίνει άλλωστε, με τις πηλγές της τουρκικής οικονομίας

και ειδικότερα με όσες οδηγούν σε συνεχή μείωση της αγοραστικής δύναμης των Τούρκων και σε υποβάθμιση του βιοτικού επιπέδου τους.

Μέσα στην εβδομάδα δόθηκαν στη δημοσιότητα τα τελευταία στοιχεία για τον πληθωρισμό και φέρουν τον δείκτη να καλπάζει, αγγίζοντας το 19%. Για την ακρίβεια βρίσκεται στο 18,95% και δεν πείθουν οι προβλέψεις τόσο του Τούρκου προέδρου όσο και του εκλεκτού του και διοικητή της κεντρικής τράπεζας πως θα υποχωρήσει τους επόμενους μήνες. Όλα αυτά αφορούν βέβαια τον επίσημο πληθωρισμό, που τελευταία έχει αμφισβητηθεί από την ομάδα ανεξάρτητων οικονομολόγων ερευνητών ENA Group, σύμφωνα με την οποία ο πραγματικός πληθωρισμός στη

Στη διάρκεια του περασμένου έτους πάνω από 1,5 εκατ. Τούρκοι βρέθηκαν κάτω από το όριο της φτώχειας.

γείτονα ανέρχεται στο 36,7%. Οικονομολόγοι, οικονομικοί αναλυτές και διεθνείς οίκοι επιστημαίνουν τώρα αυτό που θα ήταν αυτονόητο σε μια ενομοιούμενη χώρα: πως οι εξελίξεις στο μέτωπο του πληθωρισμού δεν αφήνουν περιθώρια στην Τράπεζα της Τουρκίας και στον διοικητή της, Σαχάπ Καρτσίογλου, να ικανοποιήσει την επιθυμία του Τούρκου προέδρου και να

μειώσει τα επιτόκια στη συνεδρίαση της Πέμπτης. Στην περίπτωση της Τουρκίας, όμως, τίποτε δεν είναι βέβαιο, καθώς λίγο μετά τη δημοσιοποίηση των επίμαχων στοιχείων ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν επιχείρησε να ασκήσει για πολλοστή φορά πίεση στην κεντρική τράπεζα, ζητώντας χωρίς περιστροφές μείωση των επιτοκίων με στόχο πάντα την αύξηση του δανεισμού και τη διατήρηση των υψηλών ρυθμών ανάπτυξης. Διεθνείς οίκοι, όπως η Fitch Ratings, έχουν πάντως προειδοποιήσει για ενδεχόμενη υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της Τουρκίας σε περίπτωση μείωσης των επιτοκίων από το 19% στο οποίο τα έφερε ο προκάτοχος του κ. Καρτσίογλου, Νατοσί Αγκμπάλ, που απεπέμφθη εν μια νυκτί στα τέλη Μαρτίου.

Ο Τούρκος πρόεδρος, πάντως, έχει τις δικές του προτεραιότητες και προφανώς αυτές αφορούν τις εκλογές του 2023, καθώς οι δημοσκοπήσεις δείχνουν υποχώρηση του κόμματός του. Οι αιτίες βρίσκονται στις παθογένειες της τουρκικής οικονομίας και στο γεγονός ότι ο τουρκικός λαός γίνεται διαρκώς όλο και φτωχότερος εξαιτίας της υποτίμησης του νομίσματος, της επιτάχυνσης του πληθωρισμού και της αύξησης της ανεργίας. Η τουρκική οικονομία είναι μία από τις λίγες που παρέμειναν έστω και οριακά σε θετικό πρόσημο το φοβερό 2020, αλλά αυτό δεν συνεπάγεται ευημερία για τους Τούρκους. Σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα, στη διάρκεια του περασμένου έτους πάνω από 1,5 εκατ. Τούρκοι βρέθηκαν κάτω από το όριο της φτώχειας.

Στο «κόκκινο» οι τράπεζες, στα ύψη η έκθεσή τους σε κόκκινα δάνεια

Οι κραδασμοί στην τουρκική οικονομία απειλούν τις προοπτικές επανεκλογής του Τούρκου προέδρου, που φέρει σε μεγάλο βαθμό προσωπικά την ευθύνη για τον διψήφιο πληθωρισμό και την υποχώρηση του νομίσματος. Σε μια προσπάθεια να διασφαλίσει τη δημοτικότητά του ο Ταγίπ Ερντογάν έχει καταστήσει υποχρέοι του την κεντρική τράπεζα της Τουρκίας με αλεπάλληλες παρεμβάσεις στο έργο της. Έχει αλλάξει τέσσερις κεντρικούς τραπεζίτες σε δύο μόνο χρόνια, προκειμένου να βρίσκεται στο τιμόνι της Τράπεζας της Τουρκίας ένα πειθνίο όργανό του που θα εφαρμόζει κατά γράμμα τις εντολές του. Ζητούμενο για τον Ταγίπ Ερντογάν

είναι να παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα τα επιτόκια, ώστε να επιτρέπουν τον εκτεταμένο δανεισμό και τους συνεπακόλουθους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης. Με την τακτική αυτή δεν αποφεύγονται οι υψηλοί ρυθμοί του πληθωρισμού και η υποτίμηση του νομίσματος, ενώ υπονομεύεται διαρκώς η εμποτισσύνη των ξένων επενδυτών. Από το τέλος Μαρτίου, όταν για μια ακόμη φορά ο Τούρκος πρόεδρος απέπεμψε εν μια νυκτί τον διοικητή της κεντρικής τράπεζας και διόρισε τον δεδηλωμένο οπαδό του Σαχάπ Καρτσίογλου, έχουν εγκαταλείψει τα ομόλογα της Τουρκίας ξένα κεφάλαια ύψους 472 εκατ. δολαρίων.

Την ίδια στιγμή, βρίσκονται υπό μεγάλη πίεση οι τουρκικές τράπεζες που χορήγησαν αδιάκοπα πιστώσεις εν τω μέσω της πανδημίας με την ενθάρρυνση της κυβέρνησης. Ουσιαστικά, αναγκάστηκαν να αυξήσουν τον δανεισμό κατά 90% εξαντλώντας, έτσι, σε μεγάλο βαθμό τα περιθώρια που προσέφερε τουλάχιστον στις τρεις μεγαλύτερες κρατικές τράπεζες η ένεση κεφαλαίου ύψους 2,5 δισ. δολαρίων στις αρχές του περασμένου έτους. Από τα αποτελέσματα του πρώτου τριμήνου προκύπτει πως η κερδοφορία τους είναι στο κόκκινο, με τις τρεις μεγάλες κρατικές τράπεζες να βρίσκονται σε δυσχερή θέση: το πρώτο τρίμηνο του έτους τα έσοδα της

Halkbank εμφανίζονται μειωμένα κατά 93% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους, της Vakifbank μειωμένα κατά 56% και της Ziraat Bank μειωμένα κατά 49%. Σε ακόμη χειρότερη κατάσταση βρίσκονται οι μεγαλύτερες ιδιωτικές τράπεζες, Garanti Bank, Is Bank, Akbank και Yapi Kredi. Σύμφωνα με στοιχεία της Ενωσης Τουρκικών Τραπεζών, είναι παράλληλα ανησυχητικά τα επίπεδα των κόκκινων δανείων που επιβαρύνουν τους ισολογισμούς τους, καθώς έχουν σημειώσει αύξηση 23%.

Με αυτά τα δεδομένα ο τραπεζικός κλάδος της Τουρκίας υφίσταται νέες πιέσεις από τις Αρχές της χώρας, που καλούν τις

τουρκικές τράπεζες να προχωρήσουν σε νέο γύρο πιστώσεων προς τις τουρκικές κατασκευαστικές και γενικότερα προς τους κλάδους που ανακαμπτουν. Και στο μεταξύ, η Capital Economics υπολογίζει ότι μέσα στους επόμενους περίπου οκτώ μήνες λήγουν ομόλογα των τουρκικών τραπεζών συνολικής αξίας 89 δισ. δολαρίων, που αντιστοιχούν περίπου στο 12,5% του τουρκικού ΑΕΠ.

Παράλληλα, όμως, αυξήθηκαν οι αποδόσεις των ομολόγων που έχουν εκδώσει οι τουρκικές τράπεζες. Ενδεικτικά, η απόδοση των ομολόγων των δύο κρατικών τραπεζών Vakifbank και Ziraat Bank βρίσκεται σε επίπεδα κοντά στο 8%.

Από το «οικονομικό θαύμα», στη μαζική φυγή κεφαλαίων και στην πτώση της λίρας

Στις τελευταίες εκλογές στην Τουρκία, κοινός τόπος ανάμεσα στους πολιτικούς και οικονομικούς αναλυτές ήταν η βεβαιότητα της επανεκλογής Ερντογάν αλλά και του αδιέξοδου που θα ακολουθούσε όταν ο Τούρκος πρόεδρος δεν θα κατόρθωνε να διαχειριστεί τα προβλήματα της οικονομίας. Η πρόβλεψη έχει δικαιωθεί πλήρως. Είναι, ωστόσο, γεγονός ότι ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν θεμελίωσε τη δημοτικότητά του πάνω στο «οικονομικό θαύμα» που γνώρισε η Τουρκία επί μία και πλέον δεκαετία μετά την εκλογή του.

Ανέλαβε την εξουσία το 2002 υποσχόμενος να ανορθώσει την οικονομία της Τουρκίας μετά την οικονομική κρίση που

κυριολεκτικά εξαφάνισε μια ολόκληρη γενιά Τούρκων πολιτικών. Σε μεγάλο βαθμό το κατάφερε, καθώς η τουρκική οικονομία σημείωνε ρυθμούς ανάπτυξης που πλησίαζαν την Κίνα και ο πληθωρισμός μειώθηκε στο 5% ύστερα από πολλά χρόνια παραμονής του σε διαστημικά ύψη της τάξης του 60% και 70%. Το σημαντικότερο ήταν, όμως, πως η Τουρκία αποτέλεσε επί χρόνια την αγαπημένη του ξένου κεφαλαίου που εισέρρεε μαζικά στο νόμισμά της, στους τίτλους της, στα ομόλογα και στις μετοχές της. Οι εισροές ήταν ιδιαίτερα μεγάλες μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, οπότε το διεθνές κεφάλαιο στράφηκε στις αναδυόμενες οι

Από τη νομισματική κρίση το καλοκαίρι του 2018 έχει αλλάξει άρδην το σκηνικό στην οικονομία της χώρας.

κονομίες αναζητώντας υψηλές αποδόσεις όταν στις δυτικές οικονομίες επικράτησαν τα ιστορικά χαμηλά επιτόκια. Η σταδιακή ανάδυση μιας μεσαίας τάξης προσείλκυσε, άλλωστε, στην Τουρκία ευρωπαϊκές τράπεζες όπως η ιταλική UniCredit, που επένδυσε στην τουρκική Yapi Kredi το

2002, και η ισπανική BBVD που έχει επενδύσει στην τουρκική Garanti Bank από το 2010. Ο φθνός δανεισμός από ξένες τράπεζες έδωσε ώθηση σε μια πυρετώδη κατασκευαστική δραστηριότητα που οδήγησε σε υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης της τουρκικής οικονομίας. Και το αποτέλεσμα ήταν οκτώ συναπτές εκλογικές νίκες του κυβερνώντος κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ). Ο Ερντογάν πιστώθηκε, άλλωστε, την εσπευσμένη αποπληρωμή του δανείου που είχε συνάψει η Τουρκία με το ΔΝΤ και έκτοτε έχει υποσχεθεί να μην επιτρέψει ποτέ να ξαναβρεθεί η χώρα στην παγίδα του δανεισμού από το Ταμείο. Τα πράγματα άρχισαν,

όμως, να αλλάζουν από το 2013 σε μια συγκυρία αρνητική για τις αναδυόμενες οικονομίες που γνώρισαν μια μαζική φυγή του ξένου επενδυτικού κεφαλαίου, όταν η Federal Reserve ανακοίνωσε ότι θα αποσύρει σταδιακά την αναπτυξιακή της πολιτική και θα αυξήσει τα επιτόκια. Ενώ το ξένο κεφάλαιο άρχισε να εγκαταλείπει την Τουρκία και η τουρκική λίρα να μπαίνει σε πτωτική πορεία, το κλίμα επιδείνωσε μια πολιτική κρίση στη χώρα με τις εκτεταμένες εκδηλώσεις διαμαρτυρίας στο πάρκο Γκεζί της Κωνσταντινούπολης και τον αυταρχισμό που τις αντιμετώπισε η κυβέρνηση Ερντογάν. Εκτοτε, η κατάσταση επιδεινώνεται σταθερά με μερικά

μόνον διαλείμματα σχετικής ηρεμίας. Η κατάσταση εκτάκτου ανάγκης που κηρύξε η κυβέρνηση Ερντογάν το καλοκαίρι του 2016 μετά την απόπειρα πραξικοπήματος, η εμπλοκή της χώρας σε αλεπάλληλα μέτωπα, η διπλωματική κρίση με την Ουάσινγκτον το 2018 και η συνεπακόλουθη νομισματική κρίση το καλοκαίρι εκείνου του έτους, αλλά και οι οξυμένες σχέσεις της με το σύνολο των γειτονικών της χωρών, έχουν αλλάξει άρδην το σκηνικό στην οικονομία της Τουρκίας. Η χώρα δεν είναι πια η αγαπημένη του ξένου κεφαλαίου, ενώ η τουρκική λίρα έχει χάσει περίπου το 75% της αξίας της έναντι του δολαρίου από το 2013 έως σήμερα.

Καλές διακοπές με ασφάλεια

www.pwc.com.cy

Εντείνονται οι πιέσεις για ρύθμιση της αγοράς κρυπτονομισμάτων

Αναλαμβάνει δράση η αμερικανική επιτροπή κεφαλαιαγοράς

Ενώ δεν σταματούν να εκπλήσσουν οι ακραίες διακυμάνσεις στην αξία των κρυπτονομισμάτων, με το bitcoin να έχει και πάλι επιστρέψει σε λίγες ημέρες πάνω από τις 40.000 δολάρια, εντείνονται οι πιέσεις για ρύθμιση της νέας αυτής αγοράς που ανέρχεται ήδη σε 1,6 τρισ. δολάρια και παράλληλα εκφράζονται από πολλές πλευρές επιφυλάξεις για τη χρήση των κρυπτονομισμάτων. Την πρωτοβουλία για ρύθμιση της αδιαφανούς επένδυσης αναμένεται να λάβει ο νέος επικεφαλής της αμερικανικής επιτροπής κεφαλαιαγοράς (SEC) Γκάρι Γκένσλερ, που δηλώνει κατηγορηματικά ότι πρέπει να προστατευθούν οι επενδυτές, ενώ το ΔΝΤ προειδοποιεί οποιαδήποτε ενδιαφερόμενη χώρα πως ένα κρυπτονόμισμα δεν μπορεί να αποτελέσει εθνικό νόμισμα.

Σε συνέντευξή του στο Bloom-berg ο Γκάρι Γκένσλερ τονίζει ότι τα κρυπτονομίσματα θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν ευρύτερα και για ένα ευρύτερο φάσμα συναλλαγών αλλά και να ενταχθούν στις κοινές αποδεκτές επενδύσεις υπό τον όρο ότι θα ρυθμιστούν με ένα απολύτως σαφές πλαίσιο κανόνων. Αποκαλύπτει, άλλωστε, ότι η SEC διερευνά τουλάχιστον επτά ζώνες της αγοράς, όπως η χρηματοδότηση από πηγές εκτός κεντρικού χρηματοπιστωτικού συστήματος αλλά και ο τομέας των stablecoins, που αντιμετωπίζονται ως ενδιάμεσο στάδιο ανάμεσα στο συμβατικό χρήμα και στις κρυπτογραφημένες αξίες, καθώς συνδέονται με κάποιο νόμισμα και θεωρητικά υπάρχει κάποιου είδους εγγύηση της αξίας τους. Αποφεύγει, πάντως, να συγκεκριμενοποιήσει πότε θα αναλάβει δράση η SEC, ενώ τονίζει ότι τα στελέχη της απασχολούν πολλές άλλες αποκλίσεις από τη ρουτίνα της αγοράς, όπως η αδιανόητη μάχη του Ιανουαρίου ανάμεσα στους μικροεπενδυτές και στα funds με αιχμή τη μετοχή της εταιρείας GameStop. Ο Γκάρι Γκένσλερ, που σημειωτέον έχει διδάξει για τα κρυπτονομίσματα ως καθηγητής του MIT, δηλώνει αδιάφορος ή ενδεχομένως και γοητευμένος από την τεχνολογία των κρυπτονομισμάτων, αλλά «καθόλου αδιάφορος σε ό,τι αφορά την προστασία των επενδυτών από την απάτη».

Προσθέτει ότι ο καλύτερος τρόπος να τεθεί υπό έλεγχο η αγορά των κρυπτονομισμάτων θα είναι η ρύθμιση των χρηματιστηρίων κρυπτογραφημένων αξιών. Καταθέτει, πάντως, την άποψή του ότι αν επιβληθούν οι απαιτούμενες ρυθμίσεις, τα ψηφιακά περιουσιακά στοιχεία μπορούν να δώσουν ώθηση στην οικονομική πρόοδο. Έχει προηγηθεί ηχηρή προειδοποίηση του ΔΝΤ για τους κινδύνους που εγκυμονεί εκτεταμένη χρήση των κρυπτονομισμάτων, καθώς θα απειλούσε «τη μακροοικονομική σταθερότητα». Με αφορμή την παράτολμη απόφαση που έλαβε το Ελ Σαλβαδόρ να επιτρέψει από τον Σεπτέμβριο τις πληρωμές

Με αφορμή την απόφαση που έλαβε το Ελ Σαλβαδόρ να επιτρέψει από τον Σεπτέμβριο τις πληρωμές με bitcoin κυριολεκτικώς για τα πάντα, από τα κομμωτήρια μέχρι τους φόρους προς το κράτος, το Ταμείο κρούει τον κώδωνα για τους κινδύνους που εγκυμονεί μια εκτεταμένη χρήση των κρυπτονομισμάτων, καθώς θα απειλούσε «τη μακροοικονομική σταθερότητα».

Ο καλύτερος τρόπος θα είναι ο έλεγχος των χρηματιστηρίων κρυπτογραφημένων αξιών, υποστηρίζει ο νέος επικεφαλής της SEC.

με bitcoin κυριολεκτικώς για τα πάντα, από τα κομμωτήρια μέχρι τους φόρους προς το κράτος, το Ταμείο κρούει τον κώδωνα του κινδύνου. Τονίζει πως στην περίπτωση αυτή θα μπορούσε να απειληθεί

η ακεραιότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, δεδομένων των δεσμών που είναι σαφές ότι διατηρεί ο αδιαφανής κόσμος των κρυπτονομισμάτων με την παραβατικότητα και το οργανωμένο έγκλημα. Σε ανάλυση που δημοσίευσαν προ ημερών σε blog του Ταμείου, συνεργάτες του απέφυγαν να αναφερθούν ευθέως στην πρωτοφανή απόφαση του Ελ Σαλβαδόρ. Δεδομένου, πάντως, ότι το Ταμείο διαπραγματεύεται με τη χώρα δάνειο ύψους ενός δισ. δολαρίων, οι προειδοποιήσεις του Ελ Σαλβαδόρ καθιστούν σαφές ότι το σχέδιο για εκτεταμένη χρήση του bitcoin

ενδέχεται να περιπλέξει την προοπτική συμφωνίας. Αναφέρεται, άλλωστε, έμμεσα στο θέμα, καθώς τονίζει πως ίσως κάποιες χώρες να παρακάμψουν τις απαιτούμενες ρυθμίσεις και να υιοθετήσουν κάποιο κρυπτονόμισμα όπως ακριβώς ένα εθνικό νόμισμα. Αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο να επωφεληθούν τμήματα του πληθυσμού που παραμένουν αποκλεισμένα από το χρηματοπιστωτικό σύστημα, να διευκολυνθούν οι συναλλαγές και να γίνουν φτηνότερες και ταχύτερες, αλλά υπογραμμίζει ότι οι κίνδυνοι παραμένουν πολύ μεγαλύτεροι από κάθε πιθανό όφελος.

BLOOMBERG, FT

ΑΝΑΛΥΣΗ

Του **HOWARD SCHNEIDER / REUTERS**

Περίοδος ρευστότητας για την αμερικανική οικονομία

Η πανδημία του κορωνοϊού ίσως να έχει εγκαينάσει για τις Ηνωμένες Πολιτείες μια ευμετάβλητη περίοδο ισχυρής οικονομικής ανάπτυξης και βελτιωμένης παραγωγικότητας, αλλά ταυτοχρόνως και υψηλότερων επιτοκίων και πιο γρήγορου πληθωρισμού. Τα σχετικά επισημαίνει ο πρόεδρος της Ομοσπονδιακής Τράπεζας (Fed) του Σεντ Λούις, Τζέιμς Μπούλαρντ.

Προ πενταετίας ο ίδιος είχε ισχυριστεί ότι οι ΗΠΑ τελούν σε συνθήκη χαμηλής ανάπτυξης και παραγωγικότητας, καθώς και χαμηλού πληθωρισμού. Σήμερα, εντούτοις, αρχίζει να εξετάζει το ενδεχόμενο έλευσης μιας νέας εποχής, στο πλαίσιο της οποίας η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) θα πρέπει να αντεπεξέλθει σε ταχύτερες αλλαγές και συχνότερα σοκ. Σε συνέντευξή του στο ειδησεογραφικό πρακτορείο Reuters ο κ. Μπούλαρντ ανέφερε πως «δέκα χρόνια πριν από τον κορωνοϊό η ανάπτυξη αποδεικνυόταν βραδεία και όχι τόσο ευμετάβλητη, όπως και ο πληθωρισμός, αλλά τα πράγματα αλλάζουν. Η παγκόσμια ισορροπία έχει διαταραχθεί. Οι επιπτώσεις θα συνεχισθούν και θα έχουμε πολύ περισσότερη ρευστότητα από όση είχαμε συνήθισι».

Ενα θετικό στοιχείο έχει να κάνει με το ότι όλο αυτό το κλίμα θα συμβάλει σε εξελίξεις, που συντείνουν στην ταχεία ανάπτυξη και την άνοδο των μισθών στις ΗΠΑ. Το αρνητικό στοιχείο έγκειται στην αναθέρμανση του πληθωρισμού, η οποία ίσως ανατρέψει τις τωρινές προσδοκίες της Fed για μια αψ' εαυτής υποχώρηση των πιέσεων στις τιμές, ώστε να εξακολουθήσει η εφαρμογή της χαλαρής νομισματικής πολιτικής. «Θα δούμε μακράς διάρκειας συνέπειες, ενόσω οι χώρες στον υπόλοιπο κόσμο θα ανακάμπτουν. Έχουμε ελλείψεις ειδών και συμφόρηση στην εφοδιαστική αλυσίδα παντού. Έχουμε την Ευρώπη, η οποία ίσως να ανακάμψει πιο γρήγορα τα προσεχή τρίμηνα», επισημαίνει ο Τζέιμς Μπούλαρντ. «Υπάρχουν, εν τω μεταξύ, πολλοί κλάδοι οι οποίοι ακόμα τελούν σε διαδικασία προσαρμογής στον κόσμο μετά την πανδημία – πολλά πράγματα συμβαίνουν και με ρυθμούς για εμάς πρωτόγνωρους».

Τα σχολιά του διατυπώνονται έχοντας ως συμπλήρωμα και μια συγκεκριμένη σύσταση προς την Ομοσπονδιακή Τράπεζα: το να αρχίσει να μετριάζει συντόμως τις αγορές περιουσιακών στοιχείων ύψους 120 δισ. δολαρίων σε μηνιαία βάση με την προοπτική να τις μηδενίσει στις αρχές του 2022 και να προετοιμασθεί, επίσης,

Η αναθέρμανση του πληθωρισμού ίσως ανατρέψει τις τωρινές προσδοκίες της Fed για μια αψ' εαυτής υποχώρηση των πιέσεων στις τιμές.

Οι εκτιμήσεις του προέδρου της Ομοσπονδιακής Τράπεζας του Σεντ Λούις, Τζέιμς Μπούλαρντ.

να αυξησει τα επιτόκια, εάν ο πληθωρισμός λειτουργεί απειλητικά, παραμένοντας σε πολύ υψηλά επίπεδα επί μακρόν. Αφότου η Fed δεν πέτυχε τον στόχο της για 2%, ενώ προηγήθηκε μία δεκαετία χαμηλών τιμών, επεδίωξε να δώσει κίνητρα για μια περίοδο ταχύτερων αυξήσεων. Ίσως τώρα, όμως, να διακινδυνεύει να πάρει πολύ περισσότερα από όσα ζητησε.

Βέβαια, οι επισημάνσεις του Τζέιμς Μπούλαρντ έχουν και μια δεύτερη ανγάνωση πιο βαθιά. Πιθανώς η οικονομία να αλλάξε άρδην και εκβάθρων μέσα στους τελευταίους 18 μήνες, αφηνοντας την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ να ατενίζει ένα σαφώς διαφορετικό τοπίο από το πώς ήταν τα πράγματα πριν από σχεδόν ένα χρόνο, όταν έθετε το νέο πλαίσιο δράσης της. Υπό αυτό το πρίσμα θα δινόταν μεγαλύτερη έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας, επιτρέποντας στον πληθωρισμό να υπερβεί και το 2% προσωρινά προς χάριν της απασχόλησης.

Δεδομένου, τέλος, πως η αμερικανική οικονομία αναπτύσσεται με πιο γρήγορο ρυθμό και ο πληθωρισμός ξεπερνάει τις εκτιμήσεις, οι εξωτερικοί αναλυτές έχουν επισημάνει ότι η εν λόγω προσέγγιση πιθανώς ενέχει κινδύνους: αυτό μεταφράζεται στο να μειωθεί η ανεργία σε επίπεδα κάτω από τα θεωρούμενα ως βιώσιμα, προτού επανέλθει στα φυσιολογικά της.

Σε νέα υψηλά οι διεθνείς πωλήσεις υπολογιστών

Ισχυρή εμπορική ζήτηση για ηλεκτρονικούς υπολογιστές συνεχίζει να εκδηλώνει η παγκόσμια αγορά. Οι αυξημένες ψηφιακές ανάγκες πολιτών και επιχειρήσεων, οι οποίες άρχισαν να εκδηλώνονται πιο έντονα από την αρχή της πανδημίας, ωθούν την αγορά σε νέα υψηλά πωλήσεων, γεγονός που επιβεβαιώθηκε και κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2021. Σύμφωνα με νέα στοιχεία της εταιρείας Canalys, τα οποία επικαλείται ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής και Επικοινωνιών Ελλάδος, οι διεθνείς πωλήσεις ηλεκτρονικών υπολογι-

Παραμένει ισχυρή η ζήτηση συσκευών για επαγγελματική χρήση, σημάδια κάμψης παρουσιάζουν αυτές για προσωπική χρήση.

στών αυξήθηκαν το εξεταζόμενο διάστημα κατά 13% σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα της περσινιάς χρονιάς, με την αγορά να συνεχίζει την επιτυχημένη πορεία του πρώτου τριμήνου του τρέχοντος έτους. Όπως δείχνουν τα σχετικά στοιχεία, οι πωλήσεις επιτραπέζιων υπολογιστών και φορητών υπολογιστών, συμπεριλαμβανομένων των σταθμών εργασίας, αυξήθηκαν 13% ετησίως και έφτασαν τα 82,3 εκατ. μονάδες.

«Η ζήτηση παραμένει υψηλή, ιδιαίτερα λόγω της ισχυρής ζήτησης για συσκευές για επαγγελματική χρήση. Ταυτόχρονα,

οι πωλήσεις συσκευών για προσωπική χρήση δείχνουν κάποια σημάδια κάμψης. Τα ζητήματα εφοδιασμού σε επίπεδο εξαρτημάτων λόγω της παγκόσμιας έλλειψης microchips εξακολουθούν να συνιστούν πρόβλημα για τη βιομηχανία, αλλά η έκταση των ελλείψεων και των καθυστερήσεων παραγγελιών μειώνεται», αναφέρει στην ανάλυσή της η Canalys.

Οι αποστολές φορητών υπολογιστών και φορητών σταθμών εργασίας αυξήθηκαν κατά 15% σε ετήσια βάση το δεύτερο τρίμηνο της χρήσης, φθάνοντας τα 66,7 εκατ. μονάδες. Οι δε πωλήσεις επιτραπέζιων υπολογιστών και επιτραπέζιων σταθμών εργασίας αυξήθηκαν κατά 6% στις 15,6 εκατ. μονάδες.

Όπως αναφέρει ο ΣΕΠΕ, οι πέντε κορυφαίοι προμηθευτές ηλεκτρονικών υπολογιστών κατάφεραν να εμφανίσουν θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης των πωλήσεών τους κατά το δεύτερο τρίμηνο του τρέχοντος έτους. Η σταδιακή ανάκαμψη των επιχειρήσεων ανά τον κόσμο και οι αυξημένες εταιρικές ανάγκες για υπολογιστικές συσκευές λειτουργήσαν ως βασικός μοχλός ανάπτυξης της αγοράς. Η Lenovo επέκτεινε το προβάδισμά της στην κορυφή της κατάταξης με τους πιο ισχυρούς κατασκευαστές ηλεκτρονικών υπολογιστών στον κόσμο. Η εταιρεία πέτυχε εντυπωσιακή ετήσια αύξηση των πωλήσεών της κατά 14,7% το εξεταζόμενο διάστημα, με αποστολές άνω των 20 εκατ. μονάδων για τρίτο συνεχόμενο τρίμηνο. Η HP παρέμεινε στη δεύτερη θέση της παγκόσμιας κατάταξης, αν και πέτυχε τη μικρότερη ποσοστιαία αύξηση μεταξύ των πέντε πρώτων παικτών της

Οι πωλήσεις επιτραπέζιων και φορητών υπολογιστών, συμπεριλαμβανομένων των σταθμών εργασίας, αυξήθηκαν 13% ετησίως και έφτασαν τα 82,3 εκατ. μονάδες.

αγοράς, μόλις 2,8%, καθώς υπέστη σημαντική επιβράδυνση πωλήσεων στην περιοχή της Ευρώπης, Μέσης Ανατολής και Αφρικής (ΕΜΕΑ) και στην Ιαπωνία. Η Dell, από την πλευρά της, στην τρίτη θέση, σημείωσε υψή αύξηση πωλήσεων 16,5%, ενώ Apple και η Acer είναι τα δύο brands που συμπληρώνουν τις πέντε πρώτες θέσεις των πιο ισχυρών κατασκευαστών της αγοράς ηλεκτρονικών υπολογιστών. Και οι δύο εταιρείες πέ-

τυχαν διψήφιο ρυθμό ανάπτυξης των πωλήσεων σε σχέση με πέρυσι, με αποστολές 6,4 εκατ. και 6 εκατ. μονάδων αντίστοιχα. «Η αγορά υπολογιστών δεν θα μπορούσε να είναι σε καλύτερη θέση. Η επιβράδυνση της ζήτησης από πλευράς καταναλωτών εξισορροπείται από την αυξανόμενη εμπορική ζήτηση, καθώς οι αγορές σε όλο τον κόσμο επιστρέφουν στην κανονικότητα», τονίζουν οι αναλυτές της εταιρείας.

Ο ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΔΙΕΞΑΓΕΙ ΕΡΑΝΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΟΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Ο Κυπριακός Ερυθρός Σταυρός (Κ.Ε.Σ.) εκφράζει αμέριστη συμπαράσταση και αλληλεγγύη προς τους πυρόπληκτους της Ελλάδας και τις ενέργειες του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού για ανακούφιση του ανθρώπινου πόνου. Μέσα στα πλαίσια αυτά, ο Κ.Ε.Σ. αποφάσισε να διεξάγει Έρανο και καλεί το κοινό, τις οργανώσεις και τις εταιρείες να ενισχύσουν αυτή την προσπάθεια συνεισφέροντας για το σκοπό αυτό. Το ποσό που θα συγκεντρωθεί θα διαβιβαστεί απευθείας στον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό για να διανεμηθεί υπέρ των πυρόπληκτων της Ελλάδας.

• Εισφορές μέσω των τραπεζικών λογαριασμών του Κυπριακού Ερυθρού Σταυρού:

BANK OF CYPRUS
CYPRUS RED CROSS SOCIETY
ACCOUNT No.: 011305057950
IBAN No.: CY35 0020 0113 0000 0005 0579 5000

HELLENIC BANK
CYPRUS RED CROSS SOCIETY
ACCOUNT No.: 121-12-397610-00
IBAN No.: CY91 0050 0121 0001 2112 3976 1000

ASTROBANK
CYPRUS RED CROSS SOCIETY
ACCOUNT No.: 1648547
IBAN No.: CY33 0080 0101 0000 0000 0164 8547

• Εισφορές μέσω SMS της Υπηρεσίας «Charity Direct - Μια κοινωνική προσφορά της CYTA»:

Αποστολή SMS στο 7060 με λεκτικό: redcross (κενό) 1 για εισφορές €1 redcross (κενό) 3 για εισφορές €3 redcross (κενό) 5 για εισφορές €5

• Εισφορές μέσω της ιστοσελίδας του Κυπριακού Ερυθρού Σταυρού: <http://www.redcross.org.cy/el/make-a-donation/donation-form>

• Εισφορές μέσω της ιστοσελίδας της JCC Smart: <https://www.jccsmart.com/donations/22361034>

Ευχαριστούμε θερμά για τη στήριξή σας προς τους συνανθρώπους μας στην Ελλάδα!

Αριθμός άδειας εράνου: Ν.Π. 10/2021

ΑΝΑΛΥΣΗ

Του EDWARD CHANCELLOR / REUTERS

Νέοι φόροι για τα χρέη της μάχης κατά της πανδημίας

Ο **πόλεμος** κατά του κορωνοϊού αποδείχθηκε δαπανηρότατος. Το ομοσπονδιακό έλλειμμα των ΗΠΑ πέρυσι έφτασε τα 3,4 τρις. δολάρια, το οποίο αντιστοιχεί με το σχεδόν 95% της συνολικής φορολογίας. Ηρθε η ώρα να επανεξετάσουμε νέους φόρους ως πηγές κρατικών εσόδων, οι οποίοι, όχι μόνον θα εξυπηρετούν τον σκοπό αυτό, αλλά και θα μπορούν να αντιμετωπίζουν οικονομικές και κοινωνικές ασθένειες. Ο Λευκός Οίκος ζήτησε να αυξηθούν οι μέγιστοι φορολογικοί συντελεστές στα εισοδήματα, στα εταιρικά και κεφαλαιακά κέρδη, ενώ ο φόρος υπεραξίας μπορεί επίσης να καταβληθεί στα ακίνητα. Ο Βρετανός πρωθυπουργός Μπόρις Τζόνσον εξετάζει τη μείωση των φορολογικών ελαφρύνσεων στις συντά-

δεδομένα του 2020. Σημειωτέον πως ο φόρος εισοδήματος εισήχθη πρώτη φορά στη Μεγάλη Βρετανία το 1798, όταν η χώρα βρισκόταν σε πόλεμο με τη Γαλλία. Ο κορωνοϊός δεν είναι στρατός υπό τον Ναπολέοντα Βοναπάρτη, αλλά δόθηκε μια μάχη, της οποίας το κόστος πρέπει να καταβληθεί. Ακολουθούν ορισμένες προτάσεις φόρων για τον στόχο αυτό.

Πρώτον, φόρος επί του πλούτου: εκτός από τη μείωση της ανισότητας, μια ετήσια εισφορά αυτού του είδους, η οποία με κάποιον τρόπο προβλέπεται ήδη σε ευμενέουσες οικονομίες, συμπεριλαμβανομένων της Ελβετίας και της Νορβηγίας, θα μπορούσε να αντικαταστήσει τα κέρδη κεφαλαίου και τον έντονα αντιδημοφιλή φόρο ακίνητων περιουσίας. Οι πλουσιότεροι 25 Αμερικανοί διατηρούν περί το 1,8 τρις. δολάρια σε πλούτο, οπότε ένας συντελεστής 2% θα απέδιδε περίπου 36 δισ. δολάρια, ήτοι υπερπολλαπλάσια όσον καταβάλλουν σε φόρο. Δεύτερον, φόρος μόχλευσης. Ο Μάρτιν Χάτσινσον, πρώην συνάδελφός μας στην Breakingviews, πρότεινε φόρο επί της εταιρικής μόχλευσης ως πηγή οικονομικής αστάθειας. Η AT&T είναι σήμερα η πιο μόχλευμένη αμερικανική εταιρεία εκτός χρηματοπιστωτικού κλάδου.

Οι συνολικές της υποχρεώσεις ανέρχονται στα σχεδόν 350 δισ. δολάρια, οι οποίες εάν φορολογούνταν με 2%, ο τηλεπικοινωνιακός όμιλος θα πλήρωνε στο κράτος σχεδόν 7 δισ. δολάρια περισσότερα. Τρίτον, φόρος μονοπωλίου. Ο Ανταμ Σμιθ διατεινόταν πως μια δυναμική οικονομία απαιτεί ελεύθερο ανταγωνισμό. Ωστόσο, όπως δείχνει ο Τζόνθαν Τέπερ στο πρόσφατο βιβλίο του «Ο μύθος του καπιταλισμού», η οικονομία των ΗΠΑ κυριαρχείται από κολοσσούς. Η έρευνα δείχνει ότι οι εταιρείες με δεσπόζουσα θέση στην αγορά είναι πιο κερδοφόρες, αλλά τείνουν να επενδύουν λιγότερο. Ένας φόρος επί του μεριδίου αγοράς και αποτελεσματικότερος θα ήταν και θα σώρευε μετρητά. Και, τέλος, ένας πράσινος φόρος κατανάλωσης. Μια βασική αδυναμία του καπιταλισμού είναι ότι οι υπεύθυνοι για την καταστροφή του περιβάλλοντος συχνά αποφεύγουν να χρεωθούν γι' αυτήν. Ο νομπελίστας Ρόναλντ Κόους προτείνει το κράτος να χρεώνει τις εταιρείες για «εξωτερικότητες», όπως είναι η ρύπανση, ενώ εναλλακτικά θα μπορούσε να συμπεριληφθεί το περιβαλλοντικό κόστος στον φόρο κατανάλωσης.

Ξεις. Συνεκτιμώντας το ιστορικό μειωμένων αποταμίευσης στη Βρετανία, μια επιδρομή στα προγράμματα συνταξιοδότησης θα ήταν ανεπιθύμητη. Όσον αφορά την προτεινόμενη αύξηση της φορολογίας εισοδήματος των ΗΠΑ, οι πλούσιοι Αμερικανοί είναι ειδικό στο να την αποφεύγουν. Δημοσιογράφοι της ProPublica αποκάλυψαν ότι αρκετοί από τους πλουσιότερους πολίτες της Αμερικής, συμπεριλαμβανομένων των Τζεφ Μπέζος, Ελόν Μασκ, Τζορτζ Σόρος και Καρλ Λάικα, δεν πλήρωσαν για κάποια χρόνια τον ομοσπονδιακό φόρο εισοδήματος.

Το 2015, περίπου 14.000 Αμερικανοί φορολογούμενοι πλήρωσαν περισσότερο φόρο εισοδήματος από τον επικεφαλής της Berkshire Hathaway, Γουόρεν Μπάφετ, του οποίου η περιουσία αποτιμάται στα σχεδόν 100 δισεκατομμύρια δολάρια. Οι φόροι που καταβάλλει είναι σχετικά περιορισμένοι, διότι σπάνια εμφανίζει κεφαλαιακά κέρδη και η εταιρεία δεν δίδει μέρισμα. Οι πέντε αμερικανικές εταιρείες με την υψηλότερη χρηματιστηριακή αξία, δηλαδή οι Microsoft, Apple, Facebook, Alphabet και Amazon.com, πληρώνουν το 15% των κερδών τους στους φόρους, δηλαδή σχεδόν ένα τρίτο λιγότερο από τον νόμιμο φορολογικό συντελεστή 21% στις ΗΠΑ, με τα

Υπό εξέταση απελευθέρωση κίνησης κεφαλαίων στην Κίνα

Θα έχει ως αποτέλεσμα να πλημμυρίσουν οι διεθνείς αγορές με γουάν

Παρά την ανάδυσή της σε παγκόσμια οικονομική δύναμη, η Κίνα τηρεί έως τώρα αυστηρή πολιτική περιορισμών στις κινήσεις κεφαλαίου και το Πεκίνο διασφαλίζει, έτσι, έναν αυστηρό έλεγχο της οικονομίας. Για πρώτη φορά, όμως, ετοιμάζεται να προχωρήσει σε μια αποφασιστική κίνηση, χαλαρώνοντας σημαντικά τους αυστηρούς περιορισμούς, επιτρέποντας στα κινεζικά νοικοκυριά να επενδύσουν στο εξωτερικό τις 50.000 δολάρια που έχουν δικαίωμα να βγάλουν από τη χώρα ετησίως. Στην περίπτωση αυτή, θα μπορούσαν να επενδύσουν ανά τον κόσμο περίπου 46,3 τρις. δολάρια καθώς στο ποσό αυτό υπολογίζει η HSBC ότι θα ανέρχεται το 2025 αθροιστικά η αποταμίευση των κινεζικών νοικοκυριών.

Όπως επισημαίνει μάλιστα σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, το ποσό είναι ισοδύναμο με το σύνολο της αγοράς αμερικανικών ομολόγων. Στόχος του Πεκίνου είναι να ανακόψει τις ανοδικές πιέσεις που δέχεται το κινεζικό νόμισμα και να αποτρέψει τις «φούσκες» που ήδη διαφαινονται στα κινεζικά χρηματιστήρια αλλά και στην αγορά στέγης

Μόνο από το 10% των κινεζικών νοικοκυριών θα μπορούσαν να επενδυθούν κεφάλαια ύψους 2,4 τρις. δολ.

μετά τη συνεχή άνοδο των τιμών των μετοχών και των τιμών των ακινήτων. Αξιοματούχοι της κυβέρνησης, αναλυτές και παράγοντες της αγοράς έχουν επανειλημμένως προειδοποιήσει τους τελευταίους μήνες για τις «φούσκες» στις τιμές των μετοχών και των ακινήτων. Αν, πάντως, επιτραπεί στα κινεζικά νοικοκυριά να βγάλουν από τη χώρα τα δυσθεώρητα ποσά που έχουν αποταμίευσει και να αντλήσουν αποδόσεις από όλον τον κόσμο, οι συνέπειες μπορεί να είναι χαοτικές, τόσο για την Κίνα όσο και για τις δυτικές οικονομίες. Όπως τονίζουν οι FT, θα αρκούσε να επενδύσει στο εξωτερικό και μόνον το 10% των κινεζικών νοικοκυριών για να πλημμυρίσουν οι διεθνείς αγορές με κινεζικό χρήμα. Σύμφωνα πάντα με τις εκτιμήσεις της HSBC, αν αυτό το 10% των κινεζικών νοικοκυριών επενδύσει τις 50.000 δολάρια που δικαιούται να βγάλει από τη χώρα, θα πρόκειται συνολικά για κεφάλαια ύψους 2,4 τρις. δολαρίων. Μιλώντας στη βρετανική εφημερίδα, ο Μάικλ Εβρί, αναλυτής της Rabobank, επισημαίνει πως οι τράπεζες περιμένουν με βουλιμία το κινεζικό χρήμα, ωστόσο θεωρεί απίθανο να ανοίξει ελεύθερα η κάνουλα από την Κίνα. Όπως τονίζει, αν αφεθούν εντελώς ελεύθεροι οι Κινέζοι να επενδύσουν στο εξωτερικό, τότε θα καταρρέουν οι τιμές των περιουσιακών στοιχείων στο εξωτερικό της Κίνας όπως επίσης και το ίδιο το νόμισμά της.

Το Πεκίνο ετοιμάζεται να χαλαρώσει σημαντικά τους αυστηρούς περιορισμούς, επιτρέποντας στα κινεζικά νοικοκυριά να επενδύσουν στο εξωτερικό τις 50.000 δολάρια που έχουν δικαίωμα να βγάλουν από τη χώρα ετησίως.

Και τονίζει η βρετανική εφημερίδα πως στο παρελθόν έχουν ανακληθεί προσπάθειες χαλάρωσης των περιορισμών στις κινήσεις κεφαλαίου. Το 2016, για παράδειγμα, η Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας απαγόρευσε τη χρήση των λεγόμενων πιστωτικών καρτών «διπλού νομίσματος», οι οποίες επέτρεπαν σε Κινέζους να πραγματοποιούν αγορές στο εξωτερικό μέσω της Visa και της Mastercard. Τότε απαγορεύθηκε η χρήση της μεγαλύτερης

εταιρείας πιστωτικών καρτών στη χώρα, Unionpay, για την αγορά ασφαλειών στο Χονγκ Κονγκ. Είχε προηγηθεί κύμα Κινέζων που αγόραζαν στο Χονγκ Κονγκ ασφαλιστικά συμβόλαια με χαρακτήρα αποταμίευσης. Με την πάροδο του χρόνου, βρίσκονταν να έχουν στο Χονγκ Κονγκ ποσά μεγαλύτερα των 50.000 δολαρίων που τους επιτρέπονταν. Οι Αρχές εξετάζουν να θέσουν σε εφαρμογή

πilotικό πρόγραμμα που θα επιτρέπει στα νοικοκυριά σε εννέα κινεζικές πόλεις, μεταξύ των οποίων η Σεντζέν και η Γκουανγκτζού, να επενδύουν 154.000 δολάρια σε funds του Χονγκ Κονγκ μικρού και μεσαίου ρίσκου. Εμμέσως μπορεί έτσι και να τους προσφέρει πρόσβαση στις αγορές τόσο των ΗΠΑ όσο και άλλων χωρών. Οι μεγάλες μεταβολές στην πολιτική της Κίνας σημειώνονται με σταδιακά βήματα και με αργούς ρυθμούς.

Ρεκόρ κερδών ανακοίνωσε η Volkswagen

Κέρδη ρεκόρ ανακοίνωσε η Volkswagen, ενώ παράλληλα αναθεώρησε προς τα πάνω τον στόχο της για τα περιθώρια κέρδους της. Ο γερμανικός όμιλος αυτοκινητοβιομηχανίας, ο μεγαλύτερος του κλάδου στη Γηραιά Ηπειρο, ανέφερε πως την περίοδο Ιανουαρίου - Ιουνίου εμφάνισε λειτουργικά κέρδη προ εκτάκτων στοιχείων της τάξεως των 11,4 δισ. ευρώ, υποκελιζώντας τα αντίστοιχα πριν από την πανδημία. Η ευνοϊκή αυτή εξέλιξη αποδίδεται στο ότι παρατηρήθηκε ζωρήρη ζήτηση για τα ακριβότερα οχήματα της Volkswagen, τόσο στην Ευρώπη όσο και στις Ηνωμένες Πολιτείες, ενώ οι πωλήσεις ειδικά των ηλεκτροκίνητων οχημάτων της τριπλασιάστηκαν. Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε η εταιρεία, οι πωλήσεις του δεύτερου τριμήνου ανήλθαν σε 2,55 εκατ. οχήματα έναντι 1,89 εκατ. οχημάτων το πρώτο εξάμηνο του προηγούμενου έτους, ενώ τα τριμηνιαία έσοδα αυξήθηκαν στα 67,29 δισ. ευρώ από τα 41,08 δισ. ευρώ το α-

Τριπλασιάστηκαν οι πωλήσεις ηλεκτροκίνητων αυτοκινήτων της το πρώτο εξάμηνο του 2021.

ντίστοιχο περυσινό διάστημα. Η Volkswagen αναμένει τώρα πως τα λειτουργικά περιθώρια κέρδους θα διαμορφωθούν στο 6%-7,5% έναντι του 5,5%-7% που προέβλεπε προηγουμένως.

Η γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία έχει ακόμα ένα λόγο για να είναι ικανοποιημένη πέραν της απόδοσής της, και αυτός έχει να κάνει με την απόκτηση της Europcar, της γαλλικής εταιρείας ενοικίασης αυτοκινήτων. Σε συμφωνία με την τελευταία, η οποία στο παρελθόν τής ανήκε, η VW υπέβαλε βελτιωμένη προσφορά εξαγοράς της στα 50 λεπτά του ευρώ ανά μετοχή (αυξημένη κατά 0,01 του ευρώ), εφόσον προσφερόταν

το 90% του συνόλου των μετοχών. Η αξία της Europcar αποτιμήθηκε τελικά στα 2,5 δισεκατομμύρια ευρώ. Εκτός από τη γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία, στην κοινοπραξία των αγοραστών της γαλλικής εταιρείας συγκαταλέγονται και η εταιρεία συμβούλων επιχειρήσεων Attestor και ο ολλανδικός όμιλος Pon Holdings, ο οποίος είναι ο επίσημος εισηγητής της Volkswagen για τις Κάτω Χώρες.

Στη VW θα ανήκει το 66% των μετοχών της Europcar, ήτοι η πλειοψηφία. Αξίζει να αναφερθεί ότι η κορυφαία εταιρεία ενοικίασης αυτοκινήτων στην Ευρώπη επλήγη δριμυτάτα από τις συνέπειες της πανδημίας και τη διακοπή των ταξιδιών, εμφανίζοντας μείωση του κύκλου εργασιών της κατά 45% το 2020. Πριν από αρκετά χρόνια ανήκε και αυτή στον όμιλο της γερμανικής εταιρείας, αλλά το 2006 την πούλησε έναντι 3,3 δισεκατομμυρίων ευρώ – αλλά τελικά αυτό αποδείχθηκε προσωρινό. Στόχος της νέας εξαγοράς της Volkswagen είναι

η αξιοποίηση της τάσης στην αγορά υπέρ της ενοικίασης και κατά της αγοράς αυτοκινήτων, καθώς και η δημιουργία στόλου με ενοικιαζόμενα ηλεκτρικά αυτοκίνητα. Αλλωστε, η Europcar έχει αναπτύξει ένα τεράστιο δίκτυο, το οποίο εκτείνεται σε περισσότερες από 140 χώρες και διατηρεί στόλο μεγαλύτερο των 350.000 αυτοκινήτων. «Η αγορά μετακινήσεων αλλάζει κατά τρόπο ραγδαίο και οι πελάτες μας ολοένα και περισσότεροι ζητούν ευέλικτες και προσαρμοσμένες στις ανάγκες τους λύσεις, όπως η συνδρομή για τη χρήση οχήματος και η από κοινού ιδιοκτησία», επισημαίνει, τέλος, ο επικεφαλής της Volkswagen Χέρμπερτ Ντιες. «Η Europcar προσφέρει εξελιγμένες δυνατότητες διαχείρισης στόλου καθώς και ένα ευρύ δίκτυο σταθμών σε μεγάλα αεροδρόμια, σιδηροδρομικούς σταθμούς και σημεία στην πόλη, και όλα αυτά θα εμπούσουν την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων της Volkswagen».

REUTERS

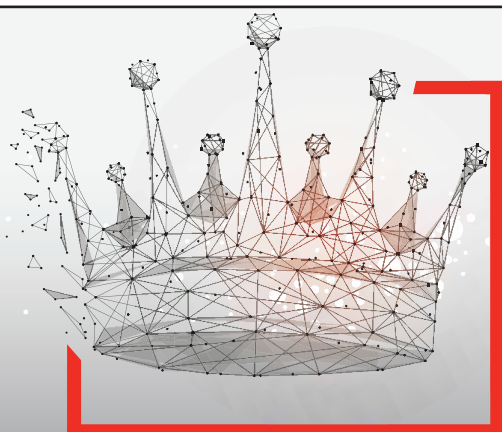

Η γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία απέκτησε το 66% των μετοχών της Europcar, της γαλλικής εταιρείας ενοικίασης αυτοκινήτων.

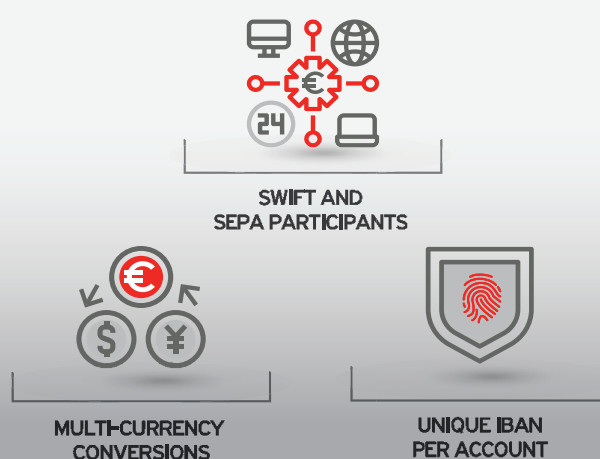
ecommbx

Fintech e-accounts platform

ECOMMBX provides convenient, quality payment solutions of the highest standards by innovatively incorporating e-money and e-accounts into one master platform for enhanced efficiency and transparency.

A platform to rule them all

Participants of: SWIFT & SEPA Authorised & Licensed Central Bank of Cyprus Electronic Money Institution # 115.1.3.20/2018 / BIC # ECBXYC2N

www.ecommbanx.com
27 Pindarou Street, 3rd Floor, Office 301,
Block A, Alpha Business Center, 1060 Nicosia, Cyprus
+357 22270349 | info@ecommbx.com

Ο τουρισμός κερδίζει το στοίχημα του καλοκαιριού

Πολύ καλές οι επιδόσεις του Ιουλίου, θετικές οι ενδείξεις και για τον Αύγουστο

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Εντονη δυναμική παρουσιάζει, τουλάχιστον προσωώρας, η ανάκαμψη του ελληνικού τουρισμού, παρά τη συνεχιζόμενη υγειονομική κρίση.

Μεγάλα ξενοδοχεία σε βασικούς προορισμούς της χώρας αναφέρουν πληρότητα παρόμοια ή και υψηλότερη από του 2019, ενώ πολλές μονάδες εμφανίζουν πληρότητα υψηλότερη και από την περυσινή. Τόσο για τον Ιούνιο όσο και κυρίως για τον Ιούλιο. Οι αφίξεις διεθνών πτήσεων στα περιφερειακά αεροδρόμια αλλά και στο αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος» έχουν σχεδόν διπλασιαστεί από πέρυσι, ενώ η επιβατική κίνηση της ακτοπλοΐας στις Κυκλάδες έχει ξεπεράσει τα μεγέθη του 2019, τελευταίο έτος φυσιολογικής λειτουργίας της τουριστικής αγοράς.

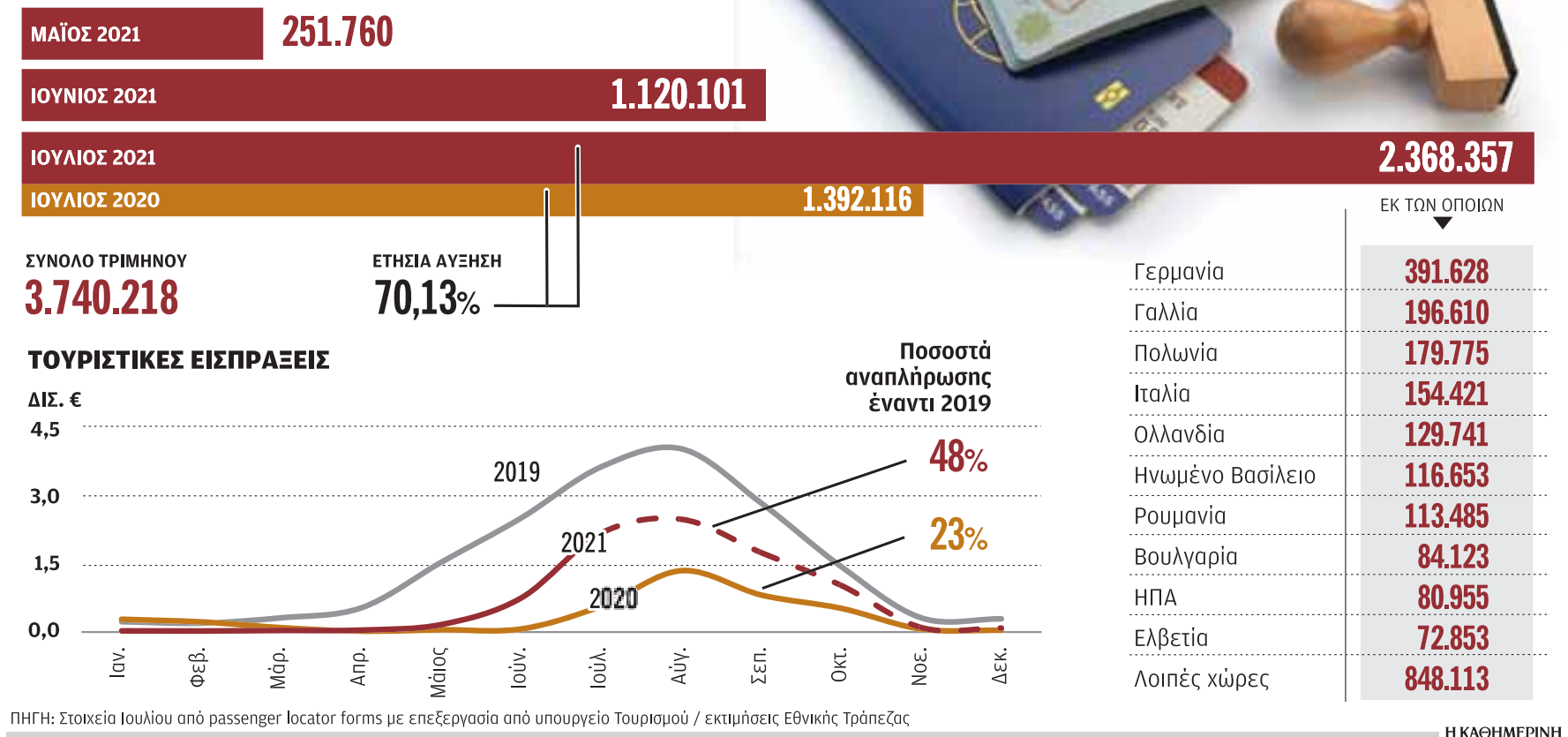
Ωστόσο, η αβεβαιότητα για το πώς θα εξελιχθεί ο Αύγουστος και ακόμα περισσότερο ο Σεπτέμβριος και ο Οκτώβριος – κρίσιμοι αυτοί οι δύο τελευταίοι μήνες για την ανάκτηση του μεγαλύτερου δυνατού ποσοστού της δραστηριότητας του 2019 – συντηρεί την επιφυλακτικότητα μεταξύ των φορέων του τουρισμού, ειδικά μετά τις τελευταίες εξελίξεις: Οι εκδόσεις της πύρινης λίστας σε πολλές περιοχές της επικράτειας, συμπεριλαμβανομένης της Αττικής, που προβάλλονται από τα διεθνή μέσα ενημέρωσης ενδέχεται να λειτουργήσουν αναστακτικά για νέες κρατήσεις. Με δεδομένο ότι οι περισσότερες φετινές κρατήσεις είναι τις «τελευταίες υπηλές»,

δηλαδή γίνονται δύο ή τρεις εβδομάδες πριν από την πραγματοποίηση του ταξιδιού, εξαιτίας της ρευστότητας που έχει προκαλέσει στα διεθνή ταξίδια η συνεχής αλλαγή των κανόνων προστασίας, είναι δύσκολο ακόμα να διαπιστωθεί εάν κάτι τέτοιο θα συμβεί ή όχι. Οι ψυχραιμότεροι, πάντως, υπογραμμίζουν ότι σύντομα οι φωτιές θα σβήσουν, αλλά όχι η διάθεση του κόσμου για διακοπές. Ούτε οι ταξιδιωτικές οδηγίες από τις Ηνωμένες Πολιτείες και το Ισραήλ το τελευταίο πενήνήμερο δείχνουν να ανακόπτουν την ιδιαίτερα θετική πορεία των αφίξεων που καταγράφηκε τον Ιούλιο.

Και καθώς η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έχει κερδίσει το στοίχημα όχι μόνο της ορθής διαχείρισης της υγειονομικής κρίσης αλλά και της αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος της, εκτιμάται πως τελικά ο στόχος για ανάκτηση του 50% των ταξιδιωτικών εισπράξεων του 2019 φέτος θα επιτευχθεί. Υπενθυμίζεται πως οι ταξιδιωτικές εισπράξεις του 2019 διαμορφώθηκαν στα 18,2 δισεκατομμύρια περίπου, για να υποχωρήσουν στα 4,6 δισεκατομμύρια πέρυσι. Η σχετική αισιοδοξία για τη φετινή σεζόν εδράζεται στα μέχρι στιγμής δεδομένα, τα οποία, καθώς προέρχονται από τα Passenger Locator Forms, τις φόρμες εντοπισμού επιβατών που λόγω πανδημίας έγιναν υποχρεωτικές για όλες τις διεθνείς αφίξεις, δεν δύνανται να αμφισβητηθούν.

Οι ιδιαίτερα θετικές επιδόσεις του ελληνικού τουρισμού είναι εμφανέστερες στο οριστικά στοιχεία για τις αφίξεις του

Αφίξεις επιβατών διεθνών πτήσεων

Το ενδιαφέρον στρέφεται σε Σεπτέμβριο και Οκτώβριο, ενώ εκτιμάται ότι οι πυρκαγιές δεν θα επηρεάσουν αρνητικά τις αφίξεις.

Ιουλίου από τα PLFs που εξασφάλισε η «Κ» από το υπουργείο Τουρισμού. Ειδικότερα, τον Ιούλιο του 2019 –τελευταίο κανονικό έτος πριν από την πανδημία και χρονιά ρεκόρ για τον ελληνικό τουρισμό– οι αφίξεις έφτασαν τα 3,6 εκατομμύρια ταξιδιώτες. Τον Ιούλιο του 2020 περιορίστηκαν στο 1,4 εκατομμύριο, ήτοι στο 38% περίπου της δραστηριότητας του 2019, σύμφωνα με τις ίδιες πηγές. Φέτος ξεπέρασαν τα 2,36 εκατομμύρια, σημειώ-

νοντας αύξηση 70% σε σχέση με πέρυσι και ανακτώντας το 65,5% των επιδόσεων του Ιουλίου του 2019 με βάση αυτά τα δεδομένα. Να σημειωθεί ότι συνολικά μέχρι στιγμής στη χώρα (τους μήνες Μάιο, Ιούνιο και Ιούλιο) έχουν έρθει από το εξωτερικό 3,7 εκατομμύρια επισκέπτες.

Όσον αφορά την ανησυχία για την αμερικανική ταξιδιωτική οδηγία, κύκλοι της αγοράς εμφανίζονται καθησυχαστικοί. Υπενθυμίζεται πως οι ΗΠΑ (από τις οποίες τον Ιούλιο ήρθαν στην Ελλάδα 80.955 ταξιδιώτες) αποφάσισαν την περασμένη Δευτέρα να θέσουν τη χώρα στην υψηλότερη κλίμακα κινδύνου (κατηγορία 4), συνιστώντας στους Αμερικανούς να αποφύγουν τα ταξίδια προς ελληνικούς προορισμούς. Ομοίως, το Ισραήλ έβαλε τη Ελλάδα σε καθεστώς «αυστηρής προεξοφίσεως», δηλαδή στην «πορτοκαλί» λίστα. Οι δύο αυτές χώρες, όμως, έχουν δώσει συνολικά μέχρι

στιγμής μικρό αριθμό επισκεπτών συγκριτικά με το σύνολο των φετινών αφίξεων.

Σε κάθε περίπτωση, οι αμερικανικές αεροπορικές εταιρείες, που την περίοδο αυτή πραγματοποιούν ημερησίως επτά απευθείας πτήσεις από αεροδρόμια των Ηνωμένων Πολιτειών προς την Ελλάδα, δεν έχουν προβεί σε οποιαδήποτε αλλαγή του προγραμματισμού τους. Όπως εκτιμούν παράγοντες της αγοράς, «όλα δείχνουν πως οι κρατήσεις που έχουν ήδη γίνει δεν θα ματαιωθούν από αυτή την εξέλιξη».

Εξάλλου, οι περισσότεροι των επισκεπτών από τις Ηνωμένες Πολιτείες είναι εμβολιασμένοι, αφού σε διαφορετική περίπτωση θα είχαν να αντιμετωπίσουν καραντίνα πολλών ημερών κατά την επιστροφή τους, η οποία δεν ισχύει ούτε τώρα που η χώρα κατατάχθηκε στην «κόκκινη» λίστα».

Μέχρι πριν από μία εβδομάδα, η Ουά-

σington τοποθετούσε την Ελλάδα στην κατηγορία 3 και τώρα την έθεσε στην ανώτατη κλίμακα κινδύνου (κατηγορία 4 – «κόκκινη»), εξαιτίας της αύξησης των ημερησίων κρουσμάτων. «Αποφύγετε τα ταξίδια στην Ελλάδα. Εφόσον πρέπει να επισκεφτείτε τη χώρα, βεβαιωθείτε ότι είστε πλήρως εμβολιασμένοι πριν ταξιδέψετε» αναφέρεται, μεταξύ άλλων, στην ανακοίνωση του υπουργείου Εξωτερικών, η οποία επικαλείται σχετική εισήγηση του Κέντρου Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (CDC). Οι αφίξεις από τις ΗΠΑ έφθασαν τις 125.000 τον Ιούλιο, όταν τον αντίστοιχο μήνα του 2020 η αμερικανική αγορά ήταν παντελώς κλειστή, προσφέροντας μηδενικά έσοδα. Η σημασία της αμερικανικής αγοράς για τον ελληνικό τουρισμό αποκτά όμως πρόσθετο ειδικό βάρος αν λάβει κανείς υπόψη ότι ως επισκέπτες έχουν πολύ υψηλή μέση κατά κεφαλήν δαπάνη.

Εφικτός ο στόχος για έσοδα στο 50% των μεγεθών του 2019

Ανάκαμψη των ταξιδιωτικών εισπράξεων στο 50% αυτών του 2019, οπότε και είχαν διαμορφωθεί στα 18,2 δισ. ευρώ, προβλέπει για φέτος η Εθνική Τράπεζα που διαπιστώνει ισχυρή διεθνή ζήτηση για ελληνικές προορισμούς. Παράλληλα εκτιμά πως υπό προϋποθέσεις είναι εφικτός ο στόχος η αύξηση των εισπράξεων αυτών στα 36 δισ. ευρώ έως το 2030.

Χαρακτηρίζει τα πρώτα στοιχεία για την πορεία του ελληνικού τουρισμού φέτος ενθαρρυντικά, επικαλούμενη την αντιπαράθεση της πορείας των φετινών τουριστικών αφίξεων και εισπράξεων (ως ποσοστά του 2019) έναντι των αντίστοιχων περυσινών, η οποία δείχνει σημαντική ανάκτηση των κεκτημένων του 2019. Η μελέτη της Διεύθυνσης Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας που δημο-

σιεύθηκε την Πέμπτη, εστιάζοντας στον κρίσιμο δείκτη των διεθνών αεροπορικών αφίξεων, υπερβαίνει πως ο φετινός Ιούνιος ανέκτησε το 1/3 του επιπέδου 2019 (έναντι ποσοστού ανάκτησης 3% για τον Ιούνιο 2020) και ο Ιούλιος φαίνεται να προσέγγισε ανάκτηση κοντά στα 2/3 του επιπέδου 2019 (έναντι ποσοστού ανάκτησης 29% για τον Ιούλιο 2020). «Αν υποθέσουμε ότι τα υγειονομικά δεδομένα θα ακολουθήσουν μια ανάλυση με την περυσινή πορεία, τότε το 2021 θα κλείσει με ποσοστό ανάκτησης της τάξης του 50% του επιπέδου 2019», εκτιμούν οι συντάκτες της μελέτης. Δεδομένης της υψηλής συσχέτισης των αεροπορικών αφίξεων με τις τουριστικές εισπράξεις (με συντελεστή άνω του 90%), ένα αντίστοιχο ποσοστό ανάκτησης (δηλαδή, 50% του 2019) θα μπορούσε να θε-

ωρηθεί ένας εφικτός στόχος για τις εισπράξεις της χρονιάς, προσθέτουν.

Ενισχυτικά στην υλοποίηση του παραπάνω στόχου, συμπληρώνει η μελέτη της Εθνικής Τράπεζας, λειτουργούν δύο στοιχεία που συγκλίνουν στη διαπίστωση ότι η Ελλάδα έχει φέτος τα εχέγγα να κερδίσει μερίδιο στην (ομολογούμενης ακόμα υπό πίεση και υψηλή αβεβαιότητα) διεθνή τουριστική αγορά: Πρώτον, συνυπολογίζοντας τα υγειονομικά δεδομένα, τις τάσεις στην αεροπορική κίνηση και τις προτιμήσεις των τουριστών (όπως αποτυπώνονται στις αναζητήσεις και τις κρατήσεις), η Ελλάδα ξεχωρίζει ως η χώρα με την ισχυρότερη ανάκαμψη ζήτησης στη μεσογειακή αγορά. Δεύτερον, ακολουθώντας μια προσέγγιση 360° και εστιάζοντας στις βασικές αγορές προέλευσης για τον ελληνικό τουρισμό,

παραδοσιακές ευρωπαϊκές αγορές (όπως η Γερμανία) φαίνεται να αποτελούν σημαντικούς πυλώνες ζήτησης στο δίμηνο Ιουλίου - Αυγούστου, παίρνοντας τη σκυτάλη από λιγότερο παραδοσιακές αγορές (όπως οι ΗΠΑ και το Ισραήλ) που λειτουργήσαν ενισχυτικά στο δίμηνο Μαΐου - Ιουνίου. Πέρα από την εξέλιξη της φετινής χρονιάς, η Εθνική Τράπεζα εξετάζει και τη μεσοπρόθεσμη στρατηγική που πρέπει να υιοθετηθεί για να αξιοποιηθούν οι ευκαιρίες που διανοίγονται: «Η Ελλάδα βρίσκεται σε μια εξαιρετικά ευνοϊκή θέση για να ωφεληθεί από τις επερχόμενες αλλαγές και ανακατατάξεις, καθώς η φυσική ομορφιά της, η ζεστασιά της φιλοξενίας της και η πολιτιστική κληρονομιά της προσφέρουν μοναδικά αναξιοποίητα συγκριτικά πλεονεκτήματα», ενώ παράλληλα «ο πόρος

του Ταμείου Ανάκαμψης και το μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα που τους συνοδεύει αποτελούν μια ευκαιρία για τη χώρα και τον κλάδο που δεν πρέπει να χαθεί». Εκτός από τα εξειδικευμένα κονδύλια για τον κλάδο του τουρισμού (ψήφους 0,6 δισ.), οι επιχειρήσεις του τομέα μπορούν να αποκτήσουν πρόσβαση στα ευρύτερα προγράμματα του Ταμείου υπό τους άξονες της πράσινης ανάπτυξης, της ψηφιοποίησης, της καινοτομίας, της εξωστρέφειας και της μεγέθυνσης (οργανικής και μέσω συνεργασιών). Οι τομείς που πρέπει να δοθεί έμφαση έχουν ήδη αναγνωριστεί από τους επιχειρηματίες του κλάδου και αποτελούν δράσεις επιλέξιμες από το Ταμείο Ανάκαμψης, όπως: Πρώτον, η αναβάθμιση ξενοδοχειακών υποδομών (το οποίο αναγνωρίζεται ως βασικό πρόβλημα

ανάπτυξης για το 61% των ξενοδοχείων), δεύτερον, η αναβάθμιση των υποδομών της χώρας (το οποίο αναγνωρίζεται ως βασικός μοχλός ανάπτυξης για το 59% των ξενοδοχείων στα νησιά) και, τρίτον, η διεκδίκηση της ανάπτυξης συνεργασιών (το οποίο αναγνωρίζεται ως βασική ευκαιρία ανάπτυξης από το 66% των επιχειρηματιών ξενοδοχείων). Υιοθετώντας την εκτίμηση του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού για άνοδο της παγκόσμιας τουριστικής κίνησης κατά 20% το 2030 (έναντι του 2019), η σύγκλιση της Ελλάδας στον μεσογειακό μέσο όρο σε όρους εποικιστικότητας θα μπορούσε μέχρι το τέλος της δεκαετίας να οδηγήσει τις τουριστικές εισπράξεις στην Ελλάδα σε επίπεδο διπλάσιο έναντι του 2019 (επιπλέον 18 δισ. ετησίως), ήτοι 36 δισ. ευρώ.

Η ανταγωνιστικότητα του ελληνικού τουρισμού

Του **ΑΡΗ ΙΚΚΟΥ***

Στον σύγχρονο κόσμο, η οικονομική επιβίωση των κρατών προϋποθέτει να διαθέτουν τη δυνατότητα παραγωγής διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών με ανταγωνιστικούς όρους. Ο τουρισμός αποτελεί, για την Ελλάδα, την κατ' εξοχήν εξωστρεφή και εξαγωγική δραστηριότητα για την οποία μπορεί να διεκδικήσει μία από τις πρώτες θέσεις στην παγκόσμια κατάταξη ανταγωνιστικότητας, αφού το brand του ελληνικού τουριστικού προϊόντος είναι ένα από τα ισχυρότερα παγκοσμίως.

Μελέτη της γαλλικής εταιρείας ερευνών αγοράς Ipsos, από τις πλέον έγκυρες διεθνώς, αναδεικνύει το ελληνικό τουριστικό brand ως το 5ο ισχυρότερο παγκοσμίως. Σύμφωνα με έρευνα που διεξήγαγε –κατά τη διάρκεια της έλασης της πανδημίας πέρυσι τον Σεπτέμβριο– ο Εθνικός Οργανισμός Τουρισμού της Ι-

σπανίας Turespana και το Βασιλικό Ινστιτούτο El Cano της Ισπανίας, αναφορικά με το ποια ήταν η χώρα που ήθελαν να επισκεφθούν μετά την πανδημία οι πολίτες 29 χωρών, η Ελλάδα ήταν ο Νο 1 προτιμώμενος προορισμός για τους Ευρωπαίους πολίτες και ο Νο 5 για τις άλλες αγορές. Τέλος, πρόσφατη μελέτη διαφόρων βρετανικών οργανισμών διαχείρισης και προώθησης προορισμών, μεταξύ των οποίων και ο Visit Britain, επιβεβαίωσε τα παραπάνω.

Έρευνα του Ινστιτούτου ΣΕΤΕ (ΙΝΣΕΤΕ) για την Ελλάδα και ανταγωνίστριες χώρες (Ισπανία, Πορτογαλία, Ιταλία, Μάλτα, Τουρκία και Κροατία) προσδιόρισε ως τα πλέον ισχυρά χαρακτηριστικά του ελληνικού τουριστικού προϊόντος την εγγενή αίσθηση φιλοξενίας και φιλικότητας που αισθάνεται ο επισκέπτης στην Ελλάδα, τις υποδομές διαμονής, την αίσθηση α-

σφάλειας και τη γαστρονομία και –στη συνέχεια– τις παραλίες, ενώ τα τοπία μας, αν και αξιολογήθηκαν υψηλά, δεν θεωρήθηκε ότι υπερτερούν αυτών των άλλων χωρών. Είναι δηλαδή αξιοσημείωτο, σε αντίθεση με την ευρέως διαδεδομένη άποψη, ότι το πλεονέκτημά μας δεν είναι τόσο οι φυσικές ομορφιές της χώρας αλλά το ανθρώπινο στοιχείο της ως οικοδομώτες και κάποια ανθρωπογενή χαρακτηριστικά, όπως τα καταλύματα, η γαστρονομία και η αίσθηση ασφάλειας.

Αντίθετα, τα πεδία στα οποία η Ελλάδα μειονεκτεί έναντι του ανταγωνισμού συνδέονται κυρίως με τη λειτουργία των προορισμών (δημιόσεις υποδομές, καθαριότητα, πληροφόρηση, άναρχη πολεοδομία, έλλειψη ποικιλίας δραστηριοτήτων, shopping). Πολύ ενδιαφέρον είναι επίσης ότι αν και η Ελλάδα βαθμολογείται θετικά ως προς τις αρχαιότητες, καταγράφεται

η αναγκαιότητα για ανάπτυξη μιας ευρύτερης ποικιλομορφίας –π.χ. βυζαντινές, νεότερες και σύγχρονες ελληνικές πολιτισμικές– αλλά και αναβάθμιση της παρουσίας των πολιτιστικών πόρων με περισσότερο ενδιαφέροντες τρόπους για τον επισκέπτη (story telling) πέρα από τη βασική τεκμηρίωση που προσφέρεται. Αρνητική είναι επίσης και η εικόνα για άλλους παράγοντες που είναι εξίσου σημαντικοί για τους τουρίστες με ενδιαφέρον στον πολιτισμό, όπως είναι η κατάσταση και η καθαριότητα εντός και εκτός των αρχαιολογικών χώρων, η εικόνα των πόλεων, αλλά και το φάσμα αγοραστικών επιλογών (shopping), οι επιλογές για ψυχαγωγικές δραστηριότητες κ.λπ.

Παρά τα προαναφερθέντα σημαντικά πλεονεκτήματα και εν μέρει λόγω των μειονεκτημάτων, στην παγκόσμια κατάταξη τουριστικής ανταγωνιστικότητας

του World Economic Forum του 2019, η Ελλάδα κατατάχθηκε στη θέση 24 επί 140 χωρών. Αν και η θέση αυτή είναι πολύ καλύτερη από τη θέση 59 που κατατάχθηκε η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας στο σύνολό της, είναι αρκετά πίσω από την Ισπανία (No 1), τη Γαλλία (No 2), την Ιταλία (No 8) και την Πορτογαλία (No 12).

Δύο από τους σημαντικότερους λόγους για τους οποίους συμβαίνει αυτό είναι το επιχειρηματικό περιβάλλον, για το οποίο η Ελλάδα κατέχει τη θέση 119 επί 140 χωρών και το φορολογικό πλαίσιο στο οποίο καταλαμβάνει την τελευταία 140ή θέση επί 140 χωρών.

Συνοψίζοντας, ο ελληνικός τουρισμός έχει πολλά συγκριτικά πλεονεκτήματα που μπορούν να μετατραπούν σε ισχυρό παγκόσμιο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μέσω της καλύτερης διαχείρισης προο-

ρισμών, και μάλιστα σε θέματα βιωσιμότητας για την οποία υπάρχει μια αυξημένη ευαισθησία μετά την πανδημία, ενός στρατηγικού ψηφιακού μετασχηματισμού στις κατευθύνσεις που ανέδειξε πρόσφατη μελέτη του ΙΝΣΕΤΕ και της Accenture και ενός περισσότερο φιλικού επιχειρηματικού και φορολογικού πλαισίου. Με τον τρόπο αυτό, μέχρι όπως τα νησιά μας, που είναι δύσκολο να δει κανείς πώς μπορούν να ενταχθούν με άλλο τρόπο στον σύγχρονο παγκόσμιο καταμερισμό εργασίας, θα αναβαθμιστούν τη θέση τους στον παγκόσμιο τουρισμό καθώς αυτός θα ανακάμψει και θα ανακτήσουν και βελτιώσουν το πολύ ικανοποιητικό επίπεδο διαβίωσης που τους προσφέρει η τουριστική δραστηριότητα.

* Ο κ. Αρής Ικκός είναι οικονομολόγος - επιστημονικός διευθυντής Ινστιτούτου ΣΕΤΕ.

25 ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Βάζουμε πλώρη για νέες επιτυχίες

Για εμάς, την Κύπρο και τους ανθρώπους της

800 00 722
www.rcbcy.com

RCB Bank Ltd, Ισχυτική Εταιρεία, Αριθμός εγγραφής: 72376. Εγγεγραμμένη Έδρα: Αρσινόων 2, 3105 Λεμεσός, Κύπρος.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Των CLARA-LAEILA LAUDETTE ΚΑΙ CORINA PONS / REUTERS

Ωθηση στον τουρισμό από την τηλεργασία

Ο ήλιος, η θάλασσα και το γρήγορο Ιντερνέτ κάνουν τους τηλεργαζομένους να συνωθούνται στα νησιά της Μεσογείου, συνδυάζοντας εργασία και διακοπές, προτού επανέλθουν στο γραφείο τους – κι αυτό επίσης σημαίνει ότι προσφέρουν στον βαρέως χειμαζόμενο τουρισμό μια καλοδεχούμενη ώθηση. Η 34χρονη Ολγα Πάουλ εργάζεται από τον Μάιο στα Γκραν Κανάρια της Ισπανίας, αφού είχε υποχρεωθεί να μείνει κλεισμένη στο διαμέρισμά της στο Μόναχο επί μήνες. Εργάζεται ως αναλύτρια για μία από τις μεγαλύτερες εταιρείες του κλάδου του ακινήτου της Γερμανίας. «Θεωρώ πως τώρα είμαι πιο παραγωγι-

Ειδικά στις ηλιόλουστες ακτές στην Ισπανία και στην Πορτογαλία, ο συνδυασμός αυτός αποκτά ολόένα και περισσότερους θιασώτες.

κή», επισημαίνει, όντας χαρούμενη με τη θάλασσα που έχει για θέα από την ταράτσα της. Κι εκεί πηγαινει όταν κάνει διάλειμμα από τη δουλειά. «Μπορώ να συγκεντρωθώ στην εργασία μου, αλλά και τα Σαββατοκύριακα να ανακαλύπτω τα νησιά».

Ειδικά στις ηλιόλουστες ακτές στην Ισπανία και στην Πορτογαλία, ο συνδυασμός αυτός αποκτά ολόένα και περισσότερους θιασώτες, δεδομένου ότι οι περιορισμοί των μετακινήσεων υποχωρούν και η στερμημένη τουριστική βιομηχανία προσφέρει εκπαικτικά προγράμματα και παρέχει χώρους για τους εξ αποστάσεως εργαζομένους. «Είναι σαφές πως παρατηρούμε μια αύξηση στον αριθμό των όσων αποκαλούνται «ψηφιακοί νομάδες», οι οποίοι είναι ιδιαίτερα σημαντικοί για τον

τουρισμό διαρκούσης της πανδημίας, εφόσον συνεισφέρουν στις κρατήσεις μακράς διαμονής και συνολικά στις τοπικές οικονομίες», υπογράμμισε η Τζέινφερ Ιντα, διευθύντρια ερευνών του φορέα για τον τουρισμό στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Δεδομένου ότι οι τηλεργαζόμενοι καταχωρίζονται ως τουρίστες εν γένει, δεν είναι εύκολο να ποσοτικοποιηθούν. Βέβαια, η παρουσία τους είναι εμφανώς ορατή από το ότι ξεπιδούν συνεχώς νέοι χώροι για ενοικίαση γραφείων και αιθουσών συσκέψεων με την ώρα και την ημέρα, μέχρι του ότι υπάρχουν πολλά διαφημιστικά αυτοκόλλητα για δωρεάν πρόσβαση στο Διαδίκτυο με υψηλές ταχύτητες σε πολλά εστιατόρια, καφέ και μπαρ.

Πάντως, η εισροή των ανθρώπων αυτών στις τουριστικές περιοχές αποτελεί πολύ μικρή ανάσα. Το πρώτο εξάμηνο τρέχοντος, οι αφίξεις στην Ισπανία παρέμειναν σε επίπεδα μόλις 1/3 σε σύγκριση με τα 10 εκατομμύρια την ίδια περίοδο του 2019. Ωστόσο, οι κρατήσεις στις ιστοσελίδες για αεροπορικά εισιτήρια και διαμονή από την ηπειρωτική Ευρώπη οι οποίες έγιναν πέρυσι το καλοκαίρι, εκτινάσσονται τώρα.

Μεταξύ Απριλίου και Ιουλίου οι πτήσεις μέσω Ryanair προς τα Κανάρια είχαν άνοδο 88% φέτος. Σχεδόν 8.000 τηλεργαζόμενοι αφίχθηκαν το πρώτο εξάμηνο, με πρόβλεψη 30.000 επιπλέον σε ορίζοντα πενταετίας.

Στη Μαδέιρα οι Αρχές άνοιξαν γραφείο για παροχή συμβουλών, αναμένοντας 500 αιτήσεις από τους εξ αποστάσεως απασχολούμενους και από τον Φεβρουάριο έως σήμερα τους υποβλήθηκαν 8.000.

Η τάση αυτή ευνόησε και άλλες χώρες, την Κροατία και την Ελλάδα λόγω κάριν, θεσιζοντας ειδική βίζα για τους τηλεργαζομένους που διψούν για ήλιο και θάλασσα.

Ανοδος 9,4% στις διεθνείς τιμές κατοικιών το α΄ τρίμηνο του 2021

Είναι η μεγαλύτερη των τελευταίων 30 ετών μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ

Τα κεφάλαια που αναγκαστικά αποταμίευσαν τα νοικοκυριά ανά τον κόσμο εξαιτίας της πανδημίας, το αυξημένο ενδιαφέρον για περισσότερο χώρο και για καλύτερες συνθήκες στέγασης, συνεπακόλουθο των lockdowns και της τηλεργασίας, αλλά και τα ιστορικά χαμηλά επιτόκια σε ένα περιβάλλον παγκόσμιας ανάκαμψης έχουν οδηγήσει τις τιμές των κατοικιών στη μεγαλύτερη άνοδο δύο και πλέον δεκαετιών. Οι τιμές των κατοικιών αυξάνονται περισσότερο από τα εισοδήματα και ενδέχεται να οδηγηθούν σε επίπεδα που θα καθιστούν απρόσιτη την αγορά κατοικίας. Αυξάνονται, άλλωστε, και περισσότερο από όσο αυξάνονται τα ενοίκια.

Σύμφωνα με σχετική έρευνα των Financial Times, το πρώτο τρίμηνο του έτους και καθώς οι οικονομίες ανακάμπτουν δυναμικά, η αύξηση των τιμών των κατοικιών μεταξύ των ανεπτυγμένων οικονομιών του ΟΟΣΑ έφτασε το 9,4% και ήταν η μεγαλύτερη των τελευταίων 30 ετών. Τα πορίσματα της έρευνας συμπίπτουν με τις εκτιμήσεις της Ντενζί Ιγκάν, στελέχους του ΔΝΤ, που διαπιστώνει ότι στη διάρκεια του περασμένου έτους κατηγράφη «μεγάλη αύξηση των τιμών των κατοικιών σε όλο το βόρειο ημισφαίριο». Τα στοιχεία καταδεικνύουν πως οι τιμές των κατοικιών παρέμειναν σε ανοδική πορεία και το δεύτερο τρίμηνο του έτους.

Τις αυξητικές τάσεις ενέτεινε η ανεπάρκεια προσφοράς κατοικιών και το υψηλό κόστος της ανέγερσης κτιρίων.

Ειδικότερα, στις ΗΠΑ οι τιμές των κατοικιών σημείωσαν τον Απρίλιο τη μεγαλύτερη αύξηση των τελευταίων 30 ετών, ενώ ανάλογες αυξήσεις έχουν καταγραφεί σε Βρετανία, Νότια Κορέα, Νέα Ζηλανδία, Καναδά και Τουρκία. Όπως επισημαίνει ο Ενρίκε Μαρτίνεζ Γκαρσία, οικονομολόγος της Federal Reserve του Ντάλας, σε ορισμένες χώρες παρατηρείται ένα είδος «πυρετού των κατοικιών». Τον αποδίδει στην άκρως αναπτυξιακή δημοσιονομική και νομοματική πολιτική που εφάρμοσαν οι κυβερνήσεις για να αντιμετωπίσουν τον οικονομικό αντίκτυπο της πανδημίας. Όπως τονίζει, «οι εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες

Στις ΗΠΑ οι τιμές των κατοικιών σημείωσαν τον Απρίλιο τη μεγαλύτερη αύξηση εδώ και τρεις δεκαετίες, ενώ ανάλογες αυξήσεις έχουν καταγραφεί σε Βρετανία, Νότια Κορέα, Νέα Ζηλανδία, Καναδά και Τουρκία.

χρηματοδότησης που προσφέρουν τα ιστορικά χαμηλά επιτόκια καθιστούν πιο προσιτή την αγορά κατοικίας και πιο συμφέρουσα από την ενοικίαση, όπως και από άλλες επενδύσεις». Ο ίδιος προσθέτει, άλλωστε, ότι «πολλά από τα κεφάλαια που αποταμιεύθηκαν έχουν διοχετευθεί στην αγορά κατοικίας».

Εξάλλου, τα lockdowns και η στροφή στην τηλεργασία δημιούργησαν νέες προτεραιότητες για πολύ κόσμο που αναζητά πιο ευρύχωρες κατοικίες ή κατοικίες σε πιο ήσυχες περιοχές, ώστε να διευκολύνεται η εργασία από το σπίτι. Μιλώντας στους FT ο Μάτίας Πιλέιζνερ, οικονομολόγος του οίκου αξιολό-

γησας Scope Ratings, επισήμανε πως τις ανοδικές τάσεις των τιμών των κατοικιών «ενέτεινε η ανεπάρκεια προσφοράς και το υψηλό κόστος ανέγερσης κτιρίων», συνεπακόλουθο των προβλημάτων που παρουσιάστηκαν στην παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα εν μέσω της πανδημίας, αλλά και της εκτίναξης του κόστους των πρώτων υλών, όπως ο χάλυβας, η ξυλεία και ο χαλκός. Ως εκ τούτου ο Μπρετ Χάουζ, οικονομολόγος της канаδικής τράπεζας Scotiabank, προειδοποιεί για «μία δομική ανισορροπία ανάμεσα στην προσφορά και τη ζήτηση σε ό,τι αφορά τα αποθέματα κατοικιών» και προεξοφλεί

πως αυτή θα ενισχυθεί περαιτέρω τους επόμενους μήνες.

Σε ό,τι αφορά τα παρεπόμενα αυτής της ανόδου των τιμών των κατοικιών, η βρετανική εφημερίδα παραθέτει την εκτίμηση του Κλαούντιο Μπόριο, στελέχους της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών, που χαρακτηρίζει «καλή εξέλιξη για την οικονομία την ανατίμηση των κατοικιών, καθώς καθιστά πλουσιότερους όσους έχουν σπίτια». Ο ίδιος τονίζει, πάντως, πως αν παγιωθεί η ανοδική πορεία σε ένα είδος μν βιώσιμης εκπρηκτικής ανόδου, τότε μπορεί να έχει τα αντίθετα αποτελέσματα.

Ανάπτυξη 7,9% το β΄ τρίμηνο για την οικονομία της Κίνας

Χαμηλότερος ο ρυθμός από το εντυπωσιακό 18,3% που σημείωσε το πρώτο τρίμηνο

Η Κίνα εξακολουθεί να αποτελεί στήριγμα για την παγκόσμια οικονομία και την ανάκαμψή της από την κρίση στην οποία τη βύθισε η πανδημία, καθώς η δεύτερη οικονομία στον κόσμο ανακάμπτει σταθερά με ρυθμό χαμηλότερο, αλλά σαφώς πιο βιώσιμο από εκείνον του πρώτου τριμήνου. Αυτό καταδεικνύουν τα στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα η στατιστική υπηρεσία της Κίνας και φέρουν την οικονομία της να έχει αναπτυχθεί το δεύτερο τρίμηνο του έτους κατά 7,9% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Δεν λείπουν, πάντως, οι οικονομολόγοι που διαβλέπουν ανησυχητική επιβράδυνση της δεύτερης οικονομίας στον κόσμο και παρατεταμένη αβεβαιότητα.

Όπως επισημαίνουν οικονομικοί ανα-

Δεν λείπουν οι οικονομολόγοι που διαβλέπουν ανησυχητική επιβράδυνση της δεύτερης οικονομίας στον κόσμο.

Τον Ιούνιο η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε κατά 8,3% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους υπερβαίνοντας τις προβλέψεις για αύξηση 7,9%, ενώ οι λιανικές πωλήσεις κατά 12,1%, επίσης υπερβαίνοντας τις προβλέψεις για αύξηση 10,8%.

λυτές φαίνεται ανησυχητική η σύγκριση με το πρώτο τρίμηνο, όταν το κινεζικό ΑΕΠ σημείωσε εντυπωσιακό άλμα 18,3%, αν και το θεματικό ποσοστό αντανακλά κυρίως τη ραγδαία συρρίκνωση την οποία είχε γνωρίσει η κινεζική οικονομία το πρώτο τρίμηνο του φοβερού 2020. Οικονομικοί αναλυτές επισημαίνουν, πάντως, πως ο ρυθμός του 7,9% για τη δεύτερη οικονομία του κόσμου υπολείπεται κατά τι από το 8,1% που είχαν προβλέψει οικονομολόγοι του Reuters σε πρόσφατη δημοσίευσή. Στους δυοσίανους δείκτες προσθέτουν την επιβράδυνση στην αύξηση των λιανικών πωλήσεων και της βιομηχανικής παραγωγής, που και πάλι εντυπωσιάζουν σε σύγκριση με τα δεδομένα των δυτικών οικονομιών. Ενδεικτικά, τον Ιούνιο η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε στην Κίνα κατά 8,3% σε σύγκριση

με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους υπερβαίνοντας τις προβλέψεις για αύξηση 7,9%, ενώ οι λιανικές πωλήσεις κατά 12,1%, επίσης υπερβαίνοντας τις προβλέψεις για αύξηση 10,8%. Η αύξηση των λιανικών πωλήσεων οφείλεται έως ένα βαθμό στις δαπάνες των Κινέζων σε ρεστοράν και υπηρεσίες κέτερινγκ, που σημείωσαν αύξηση κατά 2,6% σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα. Μιλώντας στην τηλεόραση τον Bloomberg, η Ελεν Κιάο, οικονομολόγος με ειδίκευση σε θέματα Κίνας στην Bank of America Securities, τόνισε πως «συνολικά η προοπτική ανάπτυξης της φαίνεται ιδιαίτερα ανθεκτική» και προσέθεσε πως αποτελεί έκπληξη ότι οι καταναλωτές στην Κίνα συνεχίζουν τις δαπάνες. Δεν συμπεριέχεται την αισιοδοξία της η Λιου Αϊχουά, εκπρόσωπος της NBS, η οποία μιλώντας σε δη-

μοσιογράφους των Financial Times στο Πεκίνο τόνισε πως η οικονομία «ανακάμπτει σταθερά» μεν, αλλά η ανάκαμψη «δεν είναι ισορροπημένη». Τόνισε μάλιστα πως «δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ο κορωνοϊός εξακολουθεί να μεταλλάσσεται παγκοσμίως και υπάρχουν ακόμα πολλές πηγές αστάθειας και αβεβαιότητας». Γενικά, πάντως, οι οικονομολόγοι συμφωνούν ότι τα έως τώρα στοιχεία καταδεικνύουν πως η κινεζική οικονομία θα σημειώσει ανάπτυξη τουλάχιστον 6% στο σύνολο του έτους, επιτυγχάνοντας έτσι τον στόχο που έχει θέσει το Πεκίνο. Τα ερωτήματα των οικονομολόγων και των επενδυτών επικεντρώνονται τώρα κατά κύριο λόγο στο κατά πόσον οι κινεζικές αρχές επιχειρούν και πάλι να τονώσουν την οικονομία με τη συνήθη προσφορά άφθονης ρευστότητας, στην οποία έχουν καταφύγει

σε παλαιότερες κρίσεις. Ο Κινέζος πρωθυπουργός, Λι Κετσινγκ, επανέλαβε προημερών ότι η κυβέρνηση δεν θα καταφύγει σε «πλημμύρα» μέτρων στήριξης. Κάτι τέτοιο θα αποτελούσε τροχοπέδη στο σχέδιο του Πεκίνου να μειώσει τον υπερβολικό δανεισμό και να ανακόψει την ακολουθία πτωχεύσεων εταιρειών που έχει σημειωθεί μέσα στο έτος. Την περασμένη εβδομάδα, πάντως, η Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας μείωσε το ύψος των αποθεματικών που οφείλουν να διατηρούν οι κινεζικές τράπεζες. Απελευθέρωσε, έτσι, στην οικονομία της χώρας ένα τρισ. γιουάν, ρευστότητα αντίστοιχη των 154,64 δισ. δολαρίων, και μερίδα οικονομολόγων εξακολουθεί να προεξοφλεί ότι θα ακολουθήσουν περαιτέρω μέτρα στήριξης τους επόμενους μήνες.

BLOOMBERG, REUTERS, FT

Ο ιδρυτής του dogecoin μιλάει για σκοτεινό κόσμο στα κρυπτονομίσματα

Ο Τζάκσον Πάλμερ, ο συν-δημιουργός του διάσημου κρυπτονομίσματος dogecoin, με σήμα τον σκύλο shiba inu, έκανε αποκλύψεις μέσω του Twitter για τον χώρο των κρυπτονομισμάτων. «Συχνά με ρωτούν εάν θα επιστρέψω στα κρυπτονομίσματα ή εάν θα αρχίσω να μοιράζομαι δημοσίως τις σκέψεις μου για το θέμα αυτό και πάλι. Η απάντηση είναι μέσα από την καρδιά μου «όχι!», έγραψε. Όπως αναφέρει σχετικό ρεπορτάζ του CNBC, το 2013, ο Πάλμερ και ο Μπίλι Μάρκος δημιούργησαν το dogecoin σαν αστείο, με βάση το meme «Doge», με τον σκύλο shiba inu. Το δίδυμο δεν περιμενε ότι κάποιος θα έπαιρνε το dogecoin στα σοβαρά. Όμως το κρυπτονόμισμα που ξεκίνησε ως αστείο εκτοξεύτηκε, με αποτέλεσμα να είναι σήμερα ένα από τα 10 κορυφαία σε κεφαλαιοποίηση. Νωρίτερα μέσα στη χρονιά άγγιξε το ιστορικό υψηλό των 74 σεντ. Παρά την τεράστια άνοδο της τιμής του, οι δύο δημιουργοί του δεν πλούτισαν, καθώς και οι δύο είχαν πουλήσει τα dogecoins τους πριν από το ράλι που έχει σημειωθεί το τελευταίο διάστημα. Τώρα, με μία σπάνια ανάρτησή του στο Twitter, ο Πάλμερ ασκεί κριτική σε όσους έχουν τη δύναμη στον χώρο των κρυπτονομισμάτων, λέγοντας ότι η αγορά «ελέγχεται από ένα ισχυρό καρτέλ πλούσιων προσωπικοτήτων» που «κατέληξαν να ενσωματώσουν πολλούς από τους ίδιους οργανισμούς οι οποίοι συνδέονται με το υπάρχον κεντρικό χρηματοοικονομικό σύστημα, το οποίο υποτίθεται ότι ήθελαν να αντικαταστήσουν».

Και ο Πάλμερ συνέχισε να αποκάλυπτει τα «κακώς κείμενα» της αγοράς του crypto. «Η βιομηχανία των κρυπτονομισμάτων δίνει δύναμη σε ένα δίκτυο από σκοτεινές επιχειρηματικές διασυνδέσεις, πληρωμένων influencers και media που παίρνουν χρήματα για να σε προβάλουν, προκειμένου να διαωινίξει τη μανία του γρήγορου πλουτισμού στις διαστάσεις της αίρεσης, για να αποσπά συνεχώς χρήματα από τους οικονομικά απελπισμένους και αφελείς», έγραψε.

Ο Πάλμερ παραδέχεται ότι αυτού του είδους η «οικονομική εκμετάλλευση» υπήρχε και πριν από τα κρυπτονομίσματα, αλλά πιστεύει ότι η βιομηχανία του crypto βλάπτει τον «μέσο» άνθρωπο που μπαίνει

Η βιομηχανία του crypto βλάπτει τον «μέσο» άνθρωπο που μπαίνει σε αυτήν, τονίζει ο συν-δημιουργός του dogecoin.

Η αγορά «ελέγχεται από ένα ισχυρό καρτέλ πλούσιων προσωπικοτήτων», λέει ο Τζάκσον Πάλμερ.

σε αυτήν. Απαντώντας στους ισχυρισμούς αυτούς, ο Μάρκος έγραψε πως όσα αναφέρει ο Πάλμερ είναι σε γενικές γραμμές σωστά. «Υπάρχουν πολλοί απαισιοί άνθρωποι που ασχολούνται με τον χώρο του crypto και καταλαβαίνω πλήρως γιατί έχει αρνητικά αισθήματα. Κατανοώ την οπτική γωνία του και οι δυο μας είδαμε κυρίως τον αρνητικό πλευρά όλων αυτών», σημείωσε.

Αξίζει να αναφερθεί ότι η αξία του dogecoin έχει σημειώσει άνοδο τους τελευταίους μήνες εξαιτίας αρκετών παραγόντων.

Ανάμεσα σε αυτούς είναι η άνοδος της δημοτικότητας της εφαρμογής συναλλαγών Robinhood αλλά και η στήριξη που παρείχε στο κρυπτονόμισμα ο διάσημος δισεκατομμυριούχος και διευθύνων σύμβουλος της Tesla Ελον Μασκ.

ΜΕΤΑΛΛΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Disney

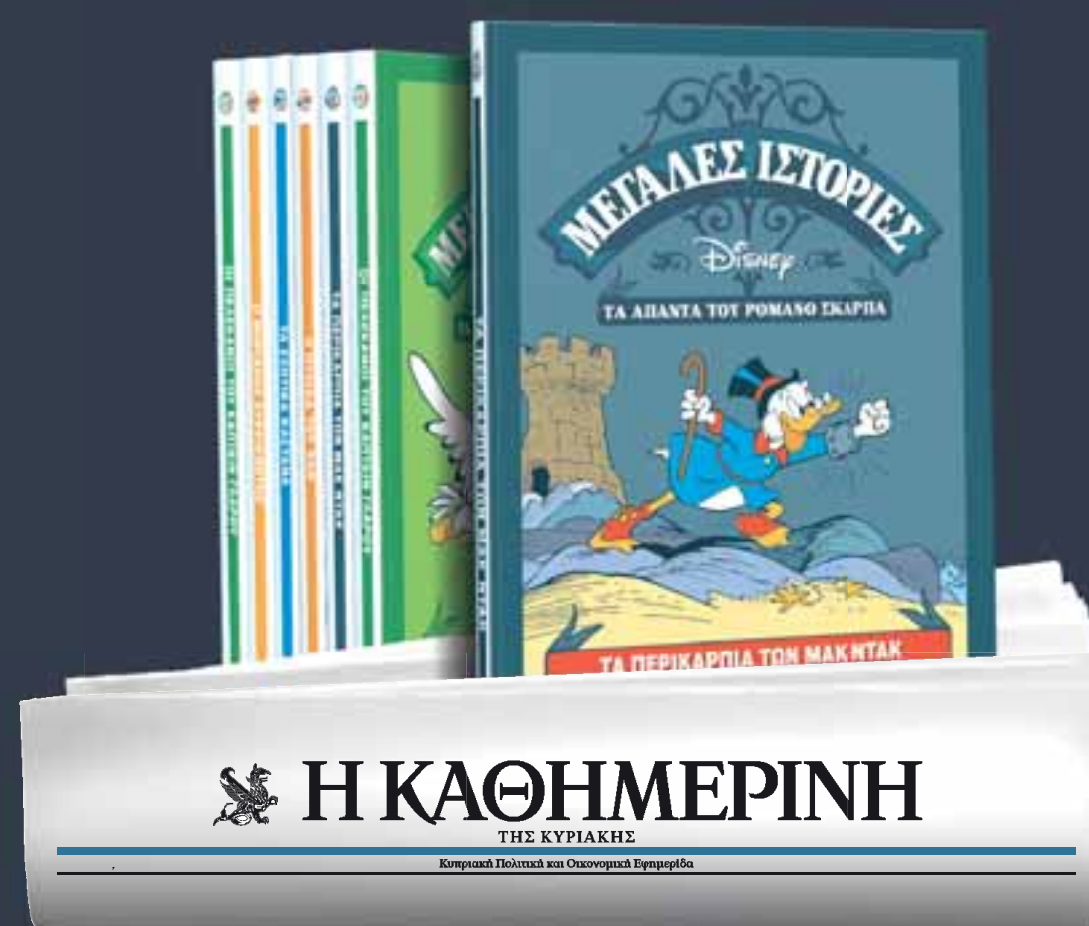
ΤΑ ΑΠΑΝΤΑ ΤΟΥ ΡΟΜΑΝΟ ΣΚΑΡΠΑ

© 2021 Disney

ΤΑ ΠΕΡΙΚΑΡΠΙΑ
ΤΩΝ ΜΑΚ ΝΤΑΚ

Κυριακή
15/8

Σχέδιο ανασυγκρότησης σε τρεις άξονες

Ο κ. Μπισοτάκης επανέλαβε πως ο απολογισμός των αδυναμιών θα γίνει μετά το τέλος της μάχης με τις φωτιές

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Τους βασικούς άξονες του σχεδίου ενίσχυσης των κατοίκων και των επιχειρήσεων που επλήγησαν από τις πυρκαγιές των τελευταίων ημερών παρουσίασε χθες ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης κατά τη συνεδρίαση του υπουργικού συμβουλίου. Ο πρωθυπουργός αναφέρθηκε, συγκεκριμένα, σε τρία επίπεδα μέτρων. Το πρώτο αφορά τις άμεσες αποζημιώσεις για κάθε πυρόπληκτο. Το δεύτερο είναι το επίπεδο των έργων αποκατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος και των κατεστραμμένων περιοχών. Και το τρίτο, εκείνο του μεσοπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου σχεδιασμού για την παραγωγική ανασυγκρότηση των καμένων περιοχών, με έμφαση στη βόρεια Εύβοια.

Ο πρωθυπουργός σημείωσε για ακόμα μια φορά ότι «ο απολογισμός και ο εντοπισμός των όποιων αδυναμιών θα γίνει μετά το τέλος της μάχης, η οποία τουλάχιστον στην Εύβοια ακόμα συνεχίζεται».

Ο πρωθυπουργός δεν αναφέρθηκε παρά ακροθιγώς σε ορισμένα από τα μέτρα, που εξειδικεύτηκαν με λεπτομέρεια στη συνέχεια από τους αρμόδιους υπουργούς.

Υπογράμμισε ότι το Γραφείο του Πρωθυπουργού, υπό τον γενικό γραμματέα Οικονομικής Πολιτικής Χρήστο Τριαντόπουλο, θα παρακολουθεί την εξέλιξη των κεντρικών κυβερνητικών επιλογών για την ενίσχυση των πυρόπληκτων. Επιγραμματικά, πρόκειται για στεγαστική συνδρομή έως 150.000 ευρώ για κατοικίες που καταστράφηκαν ή έχουν ζημιές.

Ο κ. Μητσοτάκης τόνισε ιδιαίτερος ότι τα ποσά αυτά θα καταβάλλονται με μια απλή αίτηση από τις 18 Αυγούστου μέσω της πλατφόρμας που δημιουργείται

«Κάθε θετική συμβολή, από όπου και αν προέρχεται, είναι καλοδεχούμενη», σημείωσε ο πρωθυπουργός αναφερόμενος στα κόμματα της αντιπολίτευσης.

στην ηλεκτρονική διεύθυνση arogi.gov.gr. Σημείωσε ακόμα ότι «οι επιχειρήσεις, τώρα, που χτυπήθηκαν θα αποζημιωθούν με το 70% των απωλειών τους, με το 20%

Ο κ. Μπισοτάκης, κατά τη συνεδρίαση του υπουργικού συμβουλίου για τα μέτρα ανακούφισης των πληγέντων από τις πυρκαγιές.

να δίνεται ως προκαταβολή». Ενώ πρόσθεσε πως «οι αγροτικές, οι κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις με κτήρια, θα μπορούν και αυτές να εισπράξουν αθροιστικά τις

ίδιες προκαταβολές». Ο πρωθυπουργός αναφέρθηκε και στην περιβαλλοντική πολιτική και στις αναδασώσεις που θα ακολουθήσουν και στάθηκε ιδιαίτερα

στην ανάγκη να ενισχυθεί η κοινωνία των πολιτών.

Ο πρωθυπουργός σημείωσε ότι προκειμένου να υλοποιηθεί το πρόγραμμα αυτό των ενισχύσεων και της ανακούφισης των πληγέντων θα πρέπει να γίνει «πολλή και εντατική δουλειά». «Εργαζόμαστε για την άμεση ανακούφιση των πληγέντων, την αποκατάσταση των κατεστραμμένων περιοχών και την αντιπλημμυρική τους προστασία», σημείωσε. Και κατέληξε κάνοντας μια αναφορά στις δηλώσεις που λίγο πριν από το υπουργικό συμβούλιο είχε κάνει ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης.

Όπως είπε ο πρωθυπουργός, ο κ. Τσίπρας διατύπωσε κάποιες προτάσεις «με τις οποίες είναι δύσκολο να διαφωνήσει κανείς». Και πρόσθεσε πως «μερικές μάλιστα, όπως διαπιστώνετε, γίνονται ήδη πράξη. Εννοείται, λοιπόν, ότι οι εκπρόσωποι της αντιπολίτευσης είναι ευπρόσδεκτοι σε όλες αυτές τις πρωτοβουλίες. Αλλάστε και χθες ο ίδιος είπε ότι αν το καθήκον τού σήμερα ανήκει στην εκλεγμένη κυβέρνηση, η ευθύνη τού αύριο ανήκει σε όλους. Κατά συνέπεια, κάθε θετική συμβολή, από όπου και αν προέρχεται, είναι καλοδεχούμενη».

Στο ΥΠΕΝ τα δασαρχεία

Τον περιορισμό του χρόνου ανακήρυξης των αναδασωτέων περιοχών από τις (έως) 90 στις 30 ημέρες και τη «μεταφορά» των δασικών υπηρεσιών από τις αποκεντρωμένες διοικήσεις στο υπουργείο Περιβάλλοντος ανακοίνωσε χθες ο υπουργός Περιβάλλοντος Κώστας Σκρέκας. Όσον αφορά την προστασία των καμένων δασών, ο κ. Σκρέκας ανακοίνωσε ότι οι υπηρεσίες θαδρομολογήσουν την άμεση απομάκρυνση των καμένων δέντρων, ιδίως από παρόδιες περιοχές, ενώ θα αυξηθούν οι έλεγχοι για την επιτήρηση των καμένων εκτάσεων (το πώς είναι βεβαίως ένα ζήτημα, με δεδομένη την υποστελέχωση των δασικών υπηρεσιών και το γεγονός ότι οι φύλακες των φωρέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών εξακολουθούν να μην έχουν ανακριπτικά καθήκοντα). Παράλληλα, το υπουργείο προωθεί τις μελέτες για την κατασκευή αντιδραστηρίων παρεμβάσεων (κορμοδέματα, κλαδοπλέγματα) και αντιπλημμυρικών έργων προκειμένου να αποτραπούν πλημμυρικά φαινόμενα τον χειμώνα. Τέλος, θα εκδοθούν «δασικές αστυνομικές διατάξεις» για την απαγόρευση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων (όπως η θήρα ή η βόσκηση ανά περιοχή και περίοδο). Η πιο ενδιαφέρουσα από τις χθεσινές ανακοινώσεις του υπουργού αφορούσε την υπαγωγή των δασικών υπηρεσιών των αποκεντρωμένων διοικήσεων (και των δασαρχείων που υπάγονται σε αυτές) στο υπουργείο Περιβάλλοντος. Οι διευθύνσεις δασών ανήκαν μέχρι το 1997 στο υπουργείο Γεωργίας, οπότε με το πρόγραμμα «Καποδιστριας» μεταφέρθηκαν αρχικά στις περιφέρειες και στη συνέχεια, το 2010, στις αποκεντρωμένες διοικήσεις. Ενα έτος νωρίτερα, το 2009, η αρμοδιότητα για τα δάση μεταφέρθηκε στο νεοσύστατο τότε υπουργείο Περιβάλλοντος. Πρόκειται για μια μάλλον θετική εξέλιξη (τη μεταφορά πρότειναν άλλωστε διαχρονικά και οι ίδιοι οι δασολόγοι του Δημοσίου), καθώς το σημερινό σχήμα είχε την παραδοξότητα οι δασικές υπηρεσίες να μην υπάγονται απευθείας σε εκείνους που έχουν την αρμοδιότητα για τα δάση.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΑΛΙΟΣ

Τα μέτρα για τους πληγέντες των πυρκαγιών

Στεγαστικό βοήθημα έως 150.000 ευρώ για κατοικίες	ΑΜΕΣΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ ΓΙΑ... ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ 20.000 ευρώ για κατοικίες που έχουν καταστραφεί	12.000 ευρώ για κατοικίες με σοβαρές ζημιές	5.000 ευρώ για κατοικίες με μικρές ζημιές	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ 14.000 ευρώ για κτήρια που έχουν καταστραφεί	8.000 ευρώ για κτήρια με σοβαρές ζημιές	3.000 ευρώ για κτήρια με ζημιές που είναι λειτουργικά
--	--	--	--	--	--	--

Καταβολή με αίτηση από 18/8 στο arogi.gov.gr

- Απαλλαγή για τις πληττόμενες επιχειρήσεις του επιστρεπτέου μέρους της επιστρεπτέας προκαταβολής.
- Απαλλαγή από τον ΕΝΦΙΑ για τρία έτη για ακίνητα που έχουν καταστραφεί ολοσχερώς ή έχουν υποστεί λειτουργικές ζημιές.
- Επιδότηση ενοικίου - συγκατοίκησης από 300 έως 500 ευρώ μηνιαίως.
- Αναστολή φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων για έξι μήνες.
- Αναστολή δανειακών υποχρεώσεων.

H KATHIMERINI

Ενίσχυση έως 150.000 ευρώ για κατοικίες

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Ενίσχυση έως και 150.000 ευρώ για κατοικίες που έχουν υποστεί ζημιές ή έχουν καταστραφεί ολοσχερώς, αναστολή φορολογικών υποχρεώσεων, απαλλαγή από τον ΕΝΦΙΑ, χρηματοδότηση στις οικοσκευές και πλήρη απαλλαγή για τις επιχειρήσεις και τους ελεύθερους επαγγελματίες από το επιστρεπτέο ποσό της επιστρεπτέας προκαταβολής προβλέπει, μεταξύ άλλων, το σχέδιο της κυβέρνησης για τους πληγέντες των πυρκαγιών – και συγκεκριμένα για νοικοκυριά, επιχειρήσεις και αγροτικές εκμεταλλεύσεις. Συνολικά οι παρεμβάσεις που ανακινώθηκαν από τον υπουργό Οικονομικών μετά τη συνεδρίαση του υπουργικού συμβουλίου ανέρχονται στα 500 εκατ. ευρώ, τα οποία θα διοχετευθούν άμεσα στους πληγέντες με μία απλή αίτηση – υπεύθυνη δήλωση μέσω της πλατφόρμας που θα ανοίξει τις επόμενες μέρες από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων.

1 Οι ενισχύσεις για τις κατοικίες: Οι κατοικίες που έχουν καταστραφεί ολοσχερώς, μερικώς ή έχουν μικρές ζημιές θα λάβουν 80% δωρεάν κρατική αρωγή (με βάση την αξία του ακινήτου όπως υπολογίζεται στον ΕΝΦΙΑ), με ανώτατο ποσό τις 150.000 ευρώ και 20% άτοκο δάνειο, με την εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου. Παράλληλα, καταβάλλεται στα πληττόμενα νοικοκυριά αποζημίωση για την οικοσκευή που καταστράφηκε. Ειδικότερα:

- Για κατοικίες που έχουν καταστραφεί ολοσχερώς προκαταβολή 20.000 ευρώ, εκ των οποίων 14.000 ευρώ είναι η προκαταβολή για τη στεγαστική συνδρομή και 6.000 ευρώ η αποζημίωση για την οικοσκευή.
- Για κατοικίες που έχουν υποστεί σοβαρές ζημιές, που τις καθιστούν προσωρινά μη κατοικήσιμες, 12.000 ευρώ, εκ των οποίων 8.000 ευρώ είναι η προκαταβολή για τη στεγαστική συνδρομή και 2.000 ευρώ η αποζημίωση για την οικοσκευή.
- Για κατοικίες που έχουν υποστεί σοβαρές ζημιές, αλλά είναι κατοικήσιμες, 5.000 ευρώ, εκ των οποίων 3.000 ευρώ είναι η προκαταβολή για τη στεγαστική συνδρομή και 2.000 ευρώ η αποζημίωση για την οικοσκευή.
- Για κτήρια που έχουν καταστραφεί ολοσχερώς προκαταβολή 14.000 ευρώ για τη στεγαστική συνδρομή.
- Για κτήρια που έχουν υποστεί σοβαρές ζημιές που τα καθιστούν προσωρινά μη

λειτουργικά, προκαταβολή 8.000 ευρώ για τη στεγαστική συνδρομή.

Για κτήρια που έχουν υποστεί σοβαρές ζημιές αλλά είναι λειτουργικά, προκαταβολή 3.000 ευρώ για τη στεγαστική συνδρομή.

Σημειώνεται ότι η κρατική ενίσχυση για τα ακίνητα αφορά ιδιοκτησίες φυσικών και νομικών προσώπων, όπως αυτές έχουν δηλωθεί στην τελευταία περιουσιακή κατάσταση (έντυπο Ε9). Οι οικονομικές ενισχύσεις πληγέντων από φυσικές καταστροφές είναι ακατάσχετες, αφορολόγητες και μη συμψηφιστέες με οφειλές προς το Δημόσιο. Οι ιδιοκτήτες των κατοικιών που τις ιδιοχρησιμοποιούν δικαιούνται τόσο τη στεγαστική συνδρομή όσο και την αποζημίωση για οικοσκευή. Σε περίπτωση που η κατοικία έχει μακροχρόνια μίσθωση, ο ιδιοκτήτης δικαιούται τη στεγαστική συνδρομή και ο ένοικος την αποζημίωση για οικοσκευή.

2 Ενίσχυση επιχειρήσεων: Η επιχορήγηση μέρους της εκτιμηθείσας ζημιάς περιλαμβάνει τη ζημία σε μηχανολογικό εξοπλισμό, πρώτες ύλες, εμπορεύματα, μέσα παραγωγής και καταστραμμένα οχήματα της επιχείρησης, ενώ στο ίδιο πλαίσιο εντάσσονται οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις και οι κτηνοτροφικές μονάδες. Ειδικότερα:

- 8.000 ευρώ σε επιχειρήσεις που οι εγκαταστάσεις έχουν καταστραφεί ολοσχερώς.
- 4.000 ευρώ σε επιχειρήσεις που οι εγκαταστάσεις δεν έχουν καταστραφεί ολοσχερώς, αλλά έχουν υποστεί σοβαρές ζημιές, που καθιστούν προσωρινά μη δυνατή την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας.
- 2.000 ευρώ σε λοιπές επιχειρήσεις που έχουν υποστεί σοβαρές ζημιές σε εξοπλισμό, πρώτες ύλες, εμπορεύματα ή οχήματα, αλλά είναι λειτουργικές.
- Για επιχειρήσεις που έχουν καταστραφεί ολοσχερώς οι κτιριακές τους εγκαταστάσεις, αυτές θα λάβουν προκαταβολή 22.000 ευρώ, 14.000 ευρώ έναντι στεγαστικής συνδρομής και 8.000 ευρώ έναντι επιχορήγησης. Επίσης προβλέπεται η άμεση χορήγηση πρώτης αρωγής για αγροτικές εκμεταλλεύσεις που δεν έχουν υποστεί ζημιές οι εγκαταστάσεις τους ή δεν διαθέτουν εγκαταστάσεις και έχουν υποστεί ζημία σε πολυτελείς καλλιέργειες, ως εξής:
 - 4.000 ευρώ εφόσον έχουν πληγεί εκτάσεις άνω των 50 στρεμμάτων.
 - 2.000 ευρώ εφόσον έχουν πληγεί εκτάσεις μεταξύ 10 και 50 στρεμμάτων.
 - 1.000 ευρώ για μικρότερες καλλιέργειες.

3 Οι πληττόμενες από τις πυρκαγιές επιχειρήσεις που έχουν καταστραφεί ολοσχερώς ή έχουν υποστεί ζημιές που τις καθιστούν μη λειτουργικές, απαλλάσσονται από την αποπληρωμή του επιστρεπτέου μέρους της επιστρεπτέας προκαταβολής.

4 Απαλλαγή από τον ΕΝΦΙΑ: Τα ακίνητα (κτίσματα, οικόπεδα, αγροκτήματα) που έχουν αποδεδειγμένα καταστραφεί ολοσχερώς ή έχουν υποστεί λειτουργικές ζημιές που τα καθιστούν μη κατοικήσιμα, απαλλάσσονται από τον ΕΝΦΙΑ του 2021, του 2022 και του 2023, δηλαδή για μία τριετία.

5 Επιδότηση ενοικίου-συγκατοίκησης: Επιδότηση ενοικίου-συγκατοίκησης από 300 έως 500 ευρώ μηνιαίως για την κάλυψη δαπανών προσωρινής στεγασίας των μόνιμων κατοίκων, οι κατοικίες των οποίων επλήγησαν από τις πυρκαγιές.

6 Αναστολή φορολογικών υποχρεώσεων και ασφαλιστικών εισφορών για 6 μήνες.

7 Αναστολή δανειακών υποχρεώσεων: Δρομολογείται, από μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων, η αναστολή πληρωμής κάθε μορφής ενήμερων υποχρεώσεων για τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που επλήγησαν και είναι δικαιούχοι των μέτρων της στεγαστικής συνδρομής ή και της επιχορήγησης για τις επιχειρήσεις.

8 Για τους Δήμους Μαντουδίου - Λίμνης - Αγίας Άννας και Ιστιαίας-Αιδηψού της Περιφερειακής Ενότητας Ευβοίας προβλέπεται η αναστολή φορολογικών υποχρεώσεων και ασφαλιστικών εισφορών, αναστολή δανειακών υποχρεώσεων και αναστολή διενέργειας πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης για το σύνολο των φυσικών και νομικών προσώπων, ενώ απαλλάσσονται πλήρως από τον ΕΝΦΙΑ του 2021.

Σημειώνεται ότι η ΔΕΗ θα διαγράψει το σύνολο των οφειλών που αφορούν χρεώσεις ενέργειας προς αυτή, είτε αυτές είναι ληξιπρόθεσμες είτε τρέχουσες οφειλές για τους πληγέντες των πυρκαγιών. Επίσης το υπουργείο Εργασίας αποφάσισε την εμφάση χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης 6.000 ευρώ μέσω του Οργανισμού Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ) στα άτομα που τραυματίστηκαν λόγω των πυρκαγιών και νοσηλεύτηκαν για χρονικό διάστημα άνω των 48 ωρών.

Σκληρή μάχη με τις αναζωπυρώσεις

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Όσο οι πυροσβεστικές δυνάμεις, εγχώριες και ξένες, με τη συνδρομή άπηνων κατοίκων πάλευαν χθες για να κρατήσουν τη φωτιά κάτω από την Αβγαριά Ευβοίας ώστε να μην περάσει προς την Ιστιαία, περίπου 400 χιλιόμετρα νοτιότερα δινόταν παράλληλη μάχη με τις αναζωπυρώσεις στη Γορτυνία Αρκαδίας. Τις προηγούμενες ημέρες η πυρκαγιά που είχε ξεκινήσει από τη γειτονική Ηλεία είχε κατορθώσει να περάσει τον Ερύμανθο ποταμό και υπήρχε κίνδυνος να διασχίσει και δεύτερο ποτάμι, τον Λάδωνα.

Στις 15.03 δόθηκε εντολή προληπτικής εκκένωσης του χωριού Λάλας στην Ηλεία, το οποίο είχε δοκιμαστεί από τη φωτιά και στις 5 Αυγούστου. Μία ώρα και είκοσι λεπτά αργότερα, μέσω ενός μηνύματος του «112» ζητήθηκε η εκκένωση 12 οικισμών στην Αρκαδία και έγινε σύσταση στους κατοίκους να κινηθούν προς Τρόπαια και Τρίπολη. «Είναι μεγάλη η αναζωπύρωση, και αν εξελεχτα η φωτιά», δήλωσε στην «Κ» ο αντιδήμαρχος Γορτυνίας Νεκτάριος Μπαρούτσας, τονίζοντας ότι ήταν πολύ δύσκολο να ανακοπεί ένα μέτωπο που πλέον έφτανε τα 20 χιλιόμετρα, ενώ επισήμανε ότι το δυσπρόσιτο οδικό δίκτυο θα δυσχέρανε τις προσπάθειες.

Ο δήμαρχος Αρχαίας Ολυμπίας Γεώργιος Γεωργιόπουλος ανέφερε στην «Κ» ότι η φωτιά που είχε εκδηλωθεί στην όχθη του Ερυμάνθου απειλούσε να μπει ξανά μέσα στην Ηλεία, αλλά ο βορειοδυτικός άνεμος που έπνεε την έσπρωξε προς τη Γορτυνία. Στη δική του περιοχή υπολογίζει ότι η περίμετρος των πυρκαγιών έφτασε τις 120.000 στρέμματα και ότι πέρα από τις δασικές ε-

Συναγερμός για τη Γορτυνία Αρκαδίας – Περισσότεροι από 800 πυροσβέστες με 101 οχήματα επιχειρούσαν χθες στην ευρύτερη περιοχή.

κτάσεις που κάπνιζαν, καταστράφηκαν και πολλοί ελαιώνες. Επισήμανε ότι, όπως παρατηρήθηκε και στα χωριά της Εύβοιας, αρκετοί κάτοικοι της περιοχής επέλεξαν να παραμείνουν και συνέβαλαν στην αντιμετώπιση της φωτιάς με τα τρακτέρ και τα αγροτικά οχήματά τους.

Στην ευρύτερη περιοχή επιχειρούσαν από το πρωί, σύμφωνα με ανακοινώσεις της Πυροσβεστικής, περισσότεροι από 300 πυροσβέστες με 101 οχήματα, συμπεριλαμβανομένων και της βοήθειας

που είχε αποσταλεί από άλλες χώρες, όπως την Τσεχία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Παράγοντες της τοπικής αυτοδιοίκησης ζήτησαν περαιτέρω ενίσχυση των δυνάμεων μετά τις νέες επικίνδυνες αναζωπυρώσεις.

Στην Εύβοια, σύμφωνα με την Πυροσβεστική, επιχειρούσαν χθες περισσότεροι από 800 πυροσβέστες, συμπεριλαμβανομένων των επίγειων δυνάμεων που είχαν διατεθεί από έξι χώρες. Ο Ιωάννης Αγγελόπουλος, κάτοικος της Αβγαριάς, είχε μείνει πίσω στο χωριό μαζί με άλλους συντοπίτες που προσπαθώντας να αντιμετωπίσει τις αναζωπυρώσεις στο πλευρό των πυροσβεστών. Βλέποντας τι συνέβαινε τις προηγούμενες ημέρες σε κοντινούς οικισμούς, περίμενε ότι κάποια στιγμή θα ερχόταν και η δική τους σειρά να δοκιμαστούν.

«Περιμένεις τον εφιάλτη να έρθει να σε κάψει. Βλέπαμε τη φωτιά να καπνίζει», λέει στην «Κ». Κατάφεραν με τη βοήθεια και άλλων ανθρώπων από γειτονικά χωριά να πεζοπορά πυροσβεστικά τμήματα να κρατήσουν τις φλόγες περίπου στα 500 μέτρα μακριά από τα σπίτια τους και μέχρι το τελευταίο φως γίνονταν ριφές νερού από πυροσβεστικά ελικοπτερα. «Θα είμαστε εδώ με ανοιχτά τα μάτια, γιατί δεν ξέρεις πώς μπορεί να ξαναφουντώσει», λέει. Ο φόβος των αναζωπυρώσεων δεν είχε σβήσει.

Στην Εύβοια, σύμφωνα με την Πυροσβεστική, επιχειρούσαν χθες περισσότεροι από 800 πυροσβέστες, συμπεριλαμβανομένων των επίγειων δυνάμεων που είχαν διατεθεί από έξι χώρες.

Υπό εξαφάνιση τα καταστήματα των ελληνικών τραπεζών

Οι λόγοι συρρίκνωσης του δικτύου
και οι ανησυχίες των τοπικών κοινωνιών

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Σε τραπεζικό κατάστημα μικρού περιφερειακού δήμου, οι ώρες περνούν αργά. Η κίνηση είναι περιορισμένη και εξαπνλείται στις επισκέψεις των ηλικιωμένων της περιοχής, οι οποίοι και αυτοί το τελευταίο διάστημα αραιώνουν. Ο φόβος της πανδημίας τους έκλεισε μέσα και οι μόνες συναλλαγές είναι κάποιες πληρωμές λογαριασμών, οι λιγοστές κινήσεις κατάθεσης και μερικές φορές τον μήνα ορισμένοι ντόπιοι ελεύθεροι επαγγελματίες

Το 2022 οι τράπεζες θα έχουν περίπου 300 καταστήματα η κάθε μια.

ή μικρές επιχειρήσεις με επιταγές. Το κατάστημα έχει να δεχθεί αίτηση για δάνειο κάποιους μήνες και οι τέσσερις υπάλληλοι που εργάζονται αναμένεται να ενταχθούν στο πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου που υλοποιεί η τράπεζα ή να μεταφερθούν στο κατάστημα του πλησιέστερου δήμου, που θα συνεχίσει να λειτουργεί, συγκεντρώνοντας τις τραπεζικές εργασίες δύο και περισσότερων δήμων της ευρύτερης περιοχής.

Η εικόνα αυτή δεν αφορά κάποιο απομακρυσμένο χωριό ούτε μία τράπεζα μόνο. Συννθίζεται πλέον σε τραπεζικά καταστήματα μικρών δήμων της ελληνικής περιφέρειας, τα οποία υπό το βάρος

της περιορισμένης κίνησης κλείνουν το ένα μετά το άλλο. Οι πελάτες των τραπεζών, ακόμη και αυτοί που έμαθαν σιγά σιγά να κάνουν τις συναλλαγές τους μέσω ΑΤΜ, αντιμετωπίζουν αυτή την εξέλιξη με σκεπτικισμό και ανησυχία. Το κλείσιμο ενός τραπεζικού καταστήματος στη συνείδηση των κατοίκων της περιοχής καταγράφεται ως μια μορφή εγκατάλειψης και είναι αντικείμενο συζητήσεων στις συνευρέσεις.

Το δίκτυο των ελληνικών τραπεζών στην περιφέρεια συρρικνώνεται χρόνο με τον χρόνο δραματικά και από τα 2.000 καταστήματα που λειτουργούσαν στην ελληνική περιφέρεια το 2009, στα τέλη του 2020 δεν ξεπερνούσαν τα 880, ενώ άλλα περίπου 100 καταστήματα αναμένεται να κλείσουν σταδιακά έως και το 2022. Η προηγηθείσα 10ετής οικονομική κρίση, η κρίση της πανδημίας και η διαδικασία του ψηφιακού μετασχηματισμού που περνάει οριζόντια πλέον όλες τις εκφάνσεις της οικονομικής ζωής, συμπαρασύρει και τις τράπεζες σε ένα νέο λειτουργικό μοντέλο, όπου όλο και περισσότερες τραπεζικές εργασίες θα γίνονται ηλεκτρονικά. Ομοίως σε δραματική συρρίκνωση έχει οδηγηθεί και το τραπεζικό δίκτυο στους δύο μεγάλους νομούς της χώρας, την Αττική και τη Θεσσαλονίκη, που από 2.090 καταστήματα το 2009 στο τέλος του 2020 αριθμούν λιγότερα από 800, ενώ σε όρους υπαλλήλων η μείωση ξεπερνάει τις 30.311 άτομα. Σύμφωνα με στοιχεία της ΤτΕ, ο αριθμός των τραπεζουπαλλήλων μόνο την περασμένη χρονιά

Η μετάβαση στη νέα ψηφιακή εποχή έχει κατακρημνίσει τις συναλλαγές στο τραπεζικό κατάστημα και ενδεικτικό των αλλαγών που έχει επιφέρει η διάδοση της τεχνολογίας σε περιβάλλον COVID είναι ότι ο μέσος όρος των συναλλαγών την ημέρα έχει πέσει κάτω από τις 100.

μειώθηκε κατά 3.630 άτομα και το σύνολο των εργαζομένων στις τράπεζες περιορίστηκε στο τέλος του 2020 στις 33.097 άτομα. Το 2022 ο μέσος όρος των καταστημάτων ανά τράπεζα δεν θα ξεπερνάει τα περίπου 300 καταστήματα και εκτός από τη Eurobank που έχει υλοποιήσει τον στόχο στην κατεύθυνση αυτή κινούνται τόσο η Εθνική όσο και η Alpha Bank και κυρίως η Τράπεζα Πειραιώς, που λόγω της ΑΤΕ διαθέτει ακόμη το μεγαλύτερο δίκτυο καταστημάτων με έμφαση και στην περιφέρεια. Η μετάβαση στη νέα ψηφιακή εποχή έχει κατακρημνίσει τις συναλλαγές στο τραπεζικό κατάστημα και ενδεικτικό των αλλαγών που έχει επιφέρει η διάδοση της τεχνολογίας σε περιβάλλον COVID, είναι ότι ο μέσος όρος των συναλλαγών την ημέρα έχει πέσει κάτω από τις 100 ακόμη και σε τράπεζες όπως η Εθνική που διατηρεί παραδοσιακά ισχυρή σχέση με σημαντικό αριθμό συνταξιούχων. Το νούμερο είναι

ιδιαίτερα χαμηλό εάν αναλογιστεί κανείς ότι αποτελεί μέσο όρο στον οποίο περιλαμβάνονται τα τραπεζικά καταστήματα όλης της χώρας μεταξύ των οποίων και τα μεγάλα σε κεντρικές περιοχές με αυξημένη κίνηση. Ενδεικτικό είναι επίσης ότι ενώ το α' εξάμηνο του 2019 η αξία των συναλλαγών ήταν περί τα 22 εκατ. ευρώ, το α' εξάμηνο του 2020 το μέγεθος αυτό υποχώρησε στο μισό και το ίδιο διάστημα του 2021 στα μόλις 4 εκατ. ευρώ, καθώς μόνο το 5% των συναλλαγών πλέον πραγματοποιείται σε φυσικό κατάστημα.

Αν και η τάση αυτή αναμένεται να συνεχιστεί, οι τράπεζες υποστηρίζουν ότι δείχνουν ευαισθησία για τις απομακρυσμένες ορεινές ή νησιωτικές περιοχές της χώρας και, όπως εξηγούν αρμόδια στελέχη, κάθε απόφαση λαμβάνεται σε συνεργασία με τις άλλες τράπεζες και έπεται από εντατικές συζητήσεις, προκειμένου μία τουλάχιστον να διατηρήσει

ένα κατάστημα στην περιοχή. Επιμένουν, επίσης, ότι πριν οδηγηθούν στο κλείσιμο ενός καταστήματος έχουν εξετάσει όλα τα δεδομένα, όχι μόνο το «κατά πόσον το κατάστημα βγάζει τα λεφτά του» ή «αν ο όγκος των εργασιών δικαιολογεί την ύπαρξή του», αλλά και τις δυσκολίες μετάβασης στο πλησιέστερο κατάστημα που θα έχουν οι κάτοικοι της περιοχής, όπως π.χ. αν υπάρχει εθνικό οδικό δίκτυο και πόση ώρα απαιτείται για να βρουν τράπεζα. Σε κάθε περίπτωση, όπως εξηγούν, φροντίζουν για την ύπαρξη σύγχρονων ΑΤΜ, αλλά και πλήθος άλλων πληρωμών, ενώ αναπτύσσουν συνεργασίες και με εμπορικά σημεία για την εξυπηρέτηση πελατών που δεν είναι εξοικειωμένοι με τη λειτουργία των αυτοματικών μηχανών. Ετσι, οι εργασίες που προϋποθέτουν φυσική παρουσία είναι πλέον περιορισμένες και έχουν να κάνουν κυρίως με την εξόφληση ή κατάθεση επιταγών, τη ρύθμιση μιας οφειλής, τη δι-

εύρυνση μιας πιστωτικής γραμμής ή το ενδιαφέρον για τη λήψη ενός δανείου, για τα οποία οι κάτοικοι των απομακρυσμένων περιοχών θα πρέπει να διανύσουν μια χιλιόμετρική απόσταση. Οι τράπεζες προωθούν άλλωστε προϊόντα ηλεκτρονικά και παρά το γεγονός ότι οι πωλήσεις δανείων μέσω Διαδικτύου είναι εξαιρετικά χαμηλά ακόμη στη χώρα μας –περίπου 2% έναντι 12% σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες–, η στροφή προς τις ψηφιακές πωλήσεις είναι μια τάση που θα ενταθεί τα προσεχή χρόνια. Οι εγκρίσεις άλλωστε των δανείων έχουν αποκεντρωθεί από την προηγούμενη δεκαετία και παρά το γεγονός ότι η ανάγκη για την προσωπική επαφή και τον συμβουλευτικό ρόλο των τραπεζών υπάρχει έντονα στη νοοτροπία σημαντικού αριθμού πελατών ειδικά στην περιφέρεια, η πραγματικότητα είναι ότι το πέρασμα στη νέα εποχή αποτελεί νομοτέλεια και ρεύμα που δεν γυρίζει πίσω.

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΝΣ!

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7:00 - 10:00

Γιώργος Λογίδης **Αντρέας Γιωργαλλής**

ΠΡΩΤΗ ΠΑΣΑ

Listen Live Radio Live

ΣΠΟΡ FM 95.0

ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

24sports.com.cy

cyta mobile **vodafone**

Δ ακούς ό,τι αγαπάς... και αυτό το καλοκαίρι

RADIO LIVE

Ακούστε το **Love FM 100.7** όπου κι αν είστε αυτό το καλοκαίρι μέσα από το **www.lovefm.com.cy** ή μέσα από το application **RADIO LIVE CYPRUS** που κατεβάζετε δωρεάν στο κινητό σας.

LOVE 100.7 FM 98.1 & 105.7

f t i

Νέες επενδύσεις στην Ελλάδα από την Upfield

Ο γενικός διευθυντής της πολυεθνικής Νίκος Λαβίδας μιλάει για τα σχέδια του ομίλου στον κλάδο των τροφίμων

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Στο ιστορικό εργοστάσιο της Ελαΐδος στο Νέο Φάληρο επιστρέφει η παραγωγή προϊόντων φυτικού βουτύρου που είχε μεταφερθεί στο εξωτερικό μετά την εξαγορά της εταιρείας από την Upfield του fund KKR στα τέλη του 2017. Ταυτόχρονα το εργοστάσιο, στο οποίο έγιναν οι απαραίτητες επενδύσεις για τον εκσυγχρονισμό του, αναλαμβάνει φέτος και την παραγωγή για άλλες χώρες, δείχνοντας ότι υπάρχει γόνιμο έδαφος για τη βιομηχανία τροφίμων στην Ελλάδα. Για την ενίσχυση του εργοστασίου στην οδό Πειραιώς, την εξαγωγή ελαιολάδου μέσω της Amazon, καθώς και για τα σχέδια της Αττίνα, της εταιρείας από τη Δράμα που εξαγόρασε στα τέλη του 2019 η Upfield και που σήμερα κατέχει η γεωτικό μερίδιο παγκοσμίως σε φυτικά «τυριά» και άλλα προϊόντα αυτής της κατηγορίας, μιλάει σήμερα στην «Καθημερινή» ο κ. Νίκος Λαβίδας, γενικός διευθυντής Ελλάδας, Κύπρου και Βαλκανίων της Upfield. Ο ίδιος δεν κρύβει την ανησυχία του για τις ανατιμήσεις σε σειρά πρώτων υλών, ανατιμήσεις ωστόσο που μπορεί να αλλάζουν ήδη τις προτιμήσεις των καταναλωτών μετά τις μεγάλες αλλαγές που έγιναν τον πρώτο χρόνο της πανδημίας.

– **Ποια ήταν η πορεία της εταιρείας σε όλες τις κατηγορίες στις οποίες δραστηριοποιείται στην Ελλάδα το 2020 σε ό,τι αφορά πωλήσεις και κέρδη και πώς επηρεάστηκε από την πανδημία; Ποια είναι η πορεία κατά το α' εξάμηνο του 2021;**

– Την προηγούμενη χρονιά, λόγω των ιδιαίτερων και πρωτόγνωρων συνθηκών που ζήσαμε με την πανδημία και τα lockdowns, άλλαξε η συμπεριφορά όλων μας ως καταναλωτών. Η παρατεταμένη παραμονή στο σπίτι αύξησε την ενασχόληση με τη μαγειρική και τη ζαχαροπλαστική, δραστηριότητες που μετατράπηκαν για πολλούς σε δημιουργική απασχόληση. Αυτό οδήγησε και σε αύξηση της καταναλώσεως της κατηγορίας φυτικών προϊόντων επάλειψης (spreads) όπου δραστηριοποιείται η Upfield.

Η στροφή προς μια πιο φυτική και υγιεινή διατροφή είναι μία τάση στην αγορά που εντάθηκε ιδιαίτερα στο διάστημα της πανδημίας και η οποία βλέπουμε ότι, μάλλον, θα παραμείνει, αν κρίνουμε από τους θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης της κατηγορίας των φυτικών τροφίμων. Το ίδιο φανερώνει η θετική πορεία μας (περίπου 3%) στο α' εξάμηνο της φετινής χρονιάς.

– **Τι επενδύσεις προγραμματίζετε τόσο σε ό,τι αφορά τη δραστηριότητα σε spreads, ελαιόλαδο και μαργαρίνες όσο και τη δραστηριότητα της Αττίνα;**

– Επαναφέραμε στο εργοστάσιο μας

στο Νέο Φάληρο την παραγωγή προϊόντων –με την τοποθέτηση νέας γραμμής– τα οποία είχαν μεταφερθεί προσωρινά στο εξωτερικό, στο πλαίσιο της παραγωγικής αναδιοργάνωσης, καθώς και την παραγωγή προϊόντων για άλλες χώρες, όπως την Κύπρο και το Ισραήλ. Στο εξωτερικό είχε μεταφερθεί η παραγωγή σε σκαφάρια (σ.σ. οι πλαστικές συσκευασίες του φυτικού βουτύρου), ενώ είχε παραμείνει εδώ η παραγωγή του ελαιολάδου και είχε μεταφερθεί στο Φάληρο από το εργοστάσιο της Unilever στον Ρέντη και η παραγωγή των μαργαρινών κ.λπ. σε συσκευασίες χαρτιού (wrappers). Φέτος επανέρχεται στην Ελλάδα η παραγωγή αυτή, ενώ επίσης έχει ξεκινήσει η παραγωγή για άλλες χώρες όπως το Ισραήλ και μέχρι τέλος του καλοκαιριού και για την Κύπρο, ενώ στο μέλλον δεν αποκλείεται να ακολουθήσει η παραγωγή και για άλλες χώρες. Επιπλέον, ενισχύεται το εργοστάσιο της Αττίνα στη Δράμα προκειμένου να καλύψει την αυξημένη ζήτηση που υπάρχει από την Ευρώπη, ενώ τροποποιήθηκε ένα εργοστάσιο της Upfield στις ΗΠΑ ώστε να παράγει για τις ανάγκες της αμερικανικής αγοράς τα προϊόντα της Αττίνα και φτιάχνεται για τον ίδιο σκοπό κι ένα εργοστάσιο στον Καναδά που αναμένεται να λειτουργήσει την επόμενη χρονιά. Τα προϊόντα της Αττίνα με το σήμα Violife εξάγονται σε πάνω από 60 χώρες και σχεδόν σε όλες κατέχουν ηγετική θέση στην κατηγορία τους. Στην Αγγλία, μία

Επιστρέφει στην Ελαΐδα στο Νέο Φάληρο η παραγωγή προϊόντων φυτικού βουτύρου που είχε μεταφερθεί στο εξωτερικό.

από τις χώρες που είναι Νο 1 το σήμα Violife είναι συνώνυμο του vegan. Φέτος λανσάρουμε και στην ελληνική αγορά το σήμα που χρησιμοποιείται στις ξένες αγορές, το σήμα Violife.

– **Τι ποσοστό αποτελούν οι εξαγωγές στις συνολικές πωλήσεις; Σε πόσες αγορές εξάγονται; Εξετάζετε νέους προορισμούς για τα προϊόντα;**

– Πλέον, η Upfield Hellas έχει υπό την ευθύνη της συνολικά 13 χώρες (νότια Βαλκάνια και Κύπρος). Περίπου 15% του κύκλου εργασιών μας προωθείται σε εξαγωγές την τελευταία τριετία. Εντείνουμε την προσπάθεια για εξαγωγές ελαιολάδου σε διάφορες χώρες όπως η Αυστραλία, η Κένυα, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, η Ολλανδία μέσω Amazon και υπάρχουν ενδιαφέρον και από άλλες χώρες ειδικά σε αυτές όπου δραστηριοποιείται η Upfield. Η Αττίνα,

Η Upfield Hellas έχει υπό την ευθύνη της συνολικά 13 χώρες (νότια Βαλκάνια και Κύπρος). Εντείνουμε την προσπάθεια για εξαγωγές ελαιολάδου σε διάφορες χώρες όπως η Αυστραλία, η Κένυα, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, η Ολλανδία μέσω Amazon, σημειώνει ο Ν. Λαβίδας.

Αλλάζει το μοντέλο διατροφής

– **Ποιο θεωρείτε ότι είναι το μέλλον των plant based προϊόντων στην Ελλάδα και στον κόσμο; Έχουν σταθερή δυναμική ανάπτυξη ή αποτελούν απλώς μία πρόσκαιρη μόδα;**

– Είναι εμφανής η στροφή όλο και περισσότερων ανθρώπων σε ένα μοντέλο διατροφής που περιλαμβάνει περισσότερο φυτικό τρόφιμα. Ταυτόχρονα, είναι πολλοί πλέον αυτοί που επιλέγουν συνειδητά φυτικά προϊόντα εναλλακτικά των αντίστοιχων ζωικών, είτε για λόγους υγείας είτε λόγω μεγαλύτερης ευαισθητοποίησης για το περιβάλλον. Στην Ελλάδα, 41% του πληθυσμού εντάσσουν φυτικά προϊόντα στη διατροφή τους πρωτίτως για λόγους υγείας (55% του

πληθυσμού στην Ελλάδα έχει δυσανεξία στη λακτόζη). Μάλιστα, παρατηρήθηκε ότι κατά τη διάρκεια της πανδημίας 23% περισσότεροι καταναλωτές ακολουθούσαν πιο υγιεινή διατροφή, υιοθετώντας χορτοφαγικές διατροφικές συνήθειες. Στην ίδια κατεύθυνση είναι και το όραμα της Upfield, για ένα καλύτερο μέλλον βασισμένο στη φυτική διατροφή. Εξάλλου, αυτό καθίσταται φανερό από το γεγονός της πρώτης κίνησης εξαγοράς που έγινε το 2020, με την έναρξη της Αττίνα. Τα «φυτικά τυριά» αποτελούν μόλις το 1% της κατηγορίας τυριού, 41% του πληθυσμού εντάσσουν φυτικά προϊόντα στη διατροφή τους πρωτίτως για λόγους υγείας (55% του

όπως προανέφερα, έχει εξαγωγική δραστηριότητα σε πάνω από 60 χώρες σε όλο τον κόσμο.

– **Υπάρχουν άλλες εταιρείες προς εξαγορά στο επενδυτικό σας «ραντάρ»;**

– Δεν υπάρχει αυτή τη στιγμή πρόθεση για κάποια εξαγορά, φυσικά πάντα αναζητούμε καινοτόμες εταιρείες οι οποίες δραστηριοποιούνται στον χώρο των φυτικών τροφίμων, όπως η Αττίνα, την οποία επιλέξαμε από χιλιάδες εταιρείες σε όλο τον κόσμο, για να διευρύνουμε το χαρτοφυλάκιο των προϊόντων μας.

Κυρίως, όμως, αυτή τη στιγμή εστιάζουμε και επενδύουμε στη δημιουργία ενός υπερυποκέντρου κέντρου επιστήμης τροφίμων στο Wageningen της Ολλανδίας, μια σαφής απόδειξη της συνεχούς δέσμευσής της Upfield να πρωτοπορεί στην έρευνα και ανάπτυξη φυτικών γευστικών τροφι-

μων, αλλά ταυτόχρονα και στην ανεύρεση βιώσιμων λύσεων για τα υλικά συσκευασίας. Ταυτόχρονα, αναζητούμε και στην Ελλάδα ευκαιρίες συνεργασιών με πανεπιστήμια και επιστημονικούς φορείς, με σκοπό να υπάρξουν από κοινού δράσεις, πάντα με γνώμονα την καινοτομία και την ανάπτυξη.

– **Θα εισέλθετε σε κάποια νέα προϊ- ντική κατηγορία το επόμενο διάστημα;**

– Διευρύνουμε το χαρτοφυλάκιο μας σε όλες τις χώρες ευθύνης μας με νέα καινοτόμα προϊόντα, τόσο στην κατηγορία των φυτικών «τυριών», όσο και του φυτικού «βουτύρου».

Λέγοντας φυτικό «βούτυρο» εννοούμε ένα αποκλειστικά φυτικό προϊόν με όλη τη γεύση του βουτύρου, ιδανικό για αυτούς που αγαπούν τη γεύση του, αλλά νοιάζονται για τον εαυτό τους και τον πλανήτη. Διότι το φυτικό βούτυρο είναι ένα προϊόν που θα έχει ίδια γεύση και απόδοση με το ζωικό, αλλά θα είναι κατάλληλο για vegans, vegetarians και flexitarians, κατάλληλο για άτομα με αλλεργίες και δυσανεξίες, χωρίς trans λιπαρά, με περισσότερες βιταμίνες και καλύτερο για το περιβάλλον. Τα φυτικά προϊόντα εναλλακτικά του βουτύρου έχουν 70% μικρότερο περιβαλλοντικό αποτύπωμα, απαιτούν κατά 2/3 λιγότερη έκταση γης και λιγότερο από τον μισό όγκο νερού για την παραγωγή τους, συ-

Ενισχύεται το εργοστάσιο της Αττίνα στη Δράμα προκειμένου να καλύψει την αυξημένη ζήτηση που υπάρχει από την Ευρώπη.

γκριτικά με το βούτυρο που είναι ζωικής προέλευσης.

Μπορεί η νομοθεσία αυτή τη στιγμή να απαγορεύει να ονομάζονται τα φυτικά αυτά προϊόντα με τους όρους «τυρί», «γάλα» ή «βούτυρο», αλλά ο κόσμος αυθόρμητα έτσι τα ονομάζει. Τα φυτικά μη γαλακτοκομικά τρόφιμα, που είναι ήδη η πιο περιορισμένη νομοθετικά κατηγορία τροφίμων στην Ε.Ε., πρέπει να λάβουν δίκαιη μεταχείριση από τη νομοθεσία, δεδομένου ότι οι καταναλωτές αναζητούν περισσότερες γευστικές εναλλακτικές σε μη γαλακτοκομικά προϊόντα, θέλουν να έχουν εύκολη πρόσβαση σε αυτά και συνειδητά επιλέγουν ένα φυτικό προϊόν εναλλακτικό του αντίστοιχου γαλακτοκομικού. Η μετάβαση σε μια διατροφή που βασίζεται σε περισσότερες επιλογές φυτικών τροφίμων είναι επιτακτική τόσο για την υγεία μας, όσο και για τον πλανήτη.

Τεράστια αύξηση στις πρώτες ύλες, δεν θα ξαναπέσουν οι τιμές

Παγίωση των τιμών σε υψηλά επίπεδα «βλέπει» ο κ. Λαβίδας, εκτιμώντας ωστόσο ότι αυτό θα στρέψει τους καταναλωτές σε φθηνότερες λύσεις, όπως είναι για παράδειγμα οι μαργαρίνες έναντι του βουτύρου. Την ίδια ώρα, εξηγεί τι κάνει η Upfield για την καταπολέμηση του φαινομένου της διακίνησης χύμα ελαιολάδου, ενώ επισφαιρίζει για ποιο λόγο πρέπει να υπάρχει σχετική πολιτική βούληση.

– **Κατά πόσο έχουν επηρεάσει ήδη η πρόκειται να επηρεάσουν στο μέλλον το κόστος παραγωγής και τις τελικές τιμές των προϊόντων σας οι ανατιμήσεις που υπάρχουν σε πρώτες ύλες, καθώς και η αύξηση του ενεργειακού και του μεταφορικού κόστους;**

– Τον τελευταίο χρόνο παρατηρήθηκε τεράστια αύξηση στις πρώτες ύλες, ειδικά στα τροπικά έλαια, που είναι η βάση των δικών μας προϊόντων. Ενδεικτικά, στο φοινικέλαιο η αύξηση της τιμής υπερβαίνει μέσα σε ένα χρόνο το 30%. Και δεν μπορεί να προβλέψει κάποιος τι θα συμβεί, διότι πρόκειται για χρηματιστηριακά προϊόντα. Η αίσθηση είναι πάντως ότι θα συνεχισθούν αυτές οι αυξητικές τάσεις, και μάλιστα σε πολλά προϊόντα. Πάει, λοιπόν, να δημιουργηθεί μία νέα κατάσταση, χαρακτηριστικό της οποίας

Πρέπει να υπάρχει διάθεση από την πολιτεία για να σταματήσει η διακίνηση χύμα ελαιολάδου, κάτι που δεν βλέπω να γίνεται από καμία κυβέρνηση.

είναι ότι δεν θα πέσουν ξανά οι τιμές στα προηγούμενα επίπεδα και θα διαμορφωθεί μια υψηλότερη βάση. Αυξήσεις περίπου 30% είχαμε και στο ελαιόλαδο. Δεν είναι χρηματιστηριακό είδος, αλλά οι τιμές αυξήθηκαν πολύ, διότι στην Ισπανία, που είναι η μεγαλύτερη ελαιοπαραγωγός χώρα στον κόσμο, η παραγωγή πέτυχε δεν ήταν μεγάλη. Τέτοιες μεγάλες ανατιμήσεις είχαν γίνει και πριν από 10 χρόνια. Η διαφορά είναι ότι τότε υποχώρησαν οι τιμές, κάτι που δεν το βλέπουμε στην παρούσα συγκυρία. Εμείς δεν έχουμε προβεί σε αντίστοιχες αυξήσεις. Προσπαθούμε να απορροφήσουμε ένα μέρος, αλλά την ίδια στιγμή πρέπει να προστατέψουμε και την κερδοφορία μας.

– **Οι ανατιμήσεις των προϊόντων σε**

Στην εγκώρη κατανάλωση, περίπου το 80% του ελαιολάδου διακινείται σε χύμα μορφή (ιδιοκατανάλωση ή εμπόριο) και το 20% είναι το τυποποιημένο. Χρειάζεται να γίνει κοινή προσπάθεια με τη συμβολή της πολιτείας για τη στήριξη των τυποποιημένων προϊόντων.

συνδυασμό με την ύφεση στην οικονομία πώς αναμένετε να επηρεάσουν τη ζήτηση για τα δικά σας προϊόντα;

– Μπορεί οι τιμές των προϊόντων μας

να αυξάνονται, αλλά είναι πολύ φθηνότερα με άλλα αντίστοιχα είδη. Για παράδειγμα, η μαργαρίνη έχει τη μισή τιμή από το βούτυρο. Επομένως, κάποιοι κα-

ταναλωτές που χρησιμοποιούσαν βούτυρο θα στραφούν σε πιο οικονομικές λύσεις. Να επιστημύνη εδώ ότι η μαργαρίνη είναι πιο υγιεινή από το βούτυρο, αν και επικρατεί η αντίθετη αντίληψη. Η μαργαρίνη φτιάχνεται από λάδι, το βούτυρο από γάλα. Και τα δύο περιέχουν λιπαρά, μόνο που το λάδι έχει λιγότερα κορεσμένα λιπαρά από το γάλα.

– **Δεδομένου ότι στην Ελλάδα συνεχίζεται η πρακτική της διακίνησης χύμα ελαιολάδου, ο γνωστός τεκεές, κάνετε κάποιες ενέργειες για τον περιορισμό του φαινομένου και της αύξησης της κατανάλωσης του τυποποιημένου ελαιολάδου;**

– Η Ελλάδα είναι η 3η ελαιοπαραγωγική χώρα παγκοσμίως με μια μέση ετήσια παραγωγή 220.000 τόνων (φέτος θα κυμανθεί στις 250.000 τόνους) από τους οποίους το τυποποιημένο είναι περίπου 20.000 τόνοι ετησίως. Στην εγκώρη κατανάλωση το 80% περίπου διακινείται σε χύμα μορφή (ιδιοκατανάλωση ή εμπόριο) και το 20% είναι το τυποποιημένο. Χρειάζεται να γίνει κοινή προσπάθεια με τη συμβολή της πολιτείας για τη στήριξη των τυποποιημένων προϊόντων, καθώς μόνοι μας δεν θα καταφέρουμε τίποτα – και, δυστυχώς, μέχρι σήμερα δεν έχουμε

την απαραίτητη στήριξη. Πρέπει να υπάρξει διάθεση από την πολιτεία για να το σταματήσει αυτό, κάτι που δεν βλέπω να γίνεται από καμία κυβέρνηση. Την ίδια ώρα, βεβαίως, αφορά που δεν κάνει κάτι η πολιτεία, δεδομένου του γεγονότος ότι όλη αυτή η χύμα διακίνηση γίνεται με «μαύρο» χρήμα, υπό την έννοια ότι δεν εκδίδονται αποδείξεις και παραστατικά.

Από πλευράς μας, υποστηρίζαμε τη φετινή καμπάνια του ΣΕΒΙΤΕΛ «Μάθε το λάδι σου», ενώνοντας τις δυνάμεις μας με άλλες εταιρείες του κλάδου, ώστε να δοθεί έμφαση σε 3 έννοιες που συνδέονται άρρηκτα με το τυποποιημένο ελαιόλαδο: Ταυτότητα, Ποιότητα και Γεύση.

Θέλοντας να αναδείξουμε την υπεραξία του τυποποιημένου επώνυμου ελαιολάδου, η καμπάνια εστίασε:

• Στην ταυτότητα που κάθε τυποποιημένο ελαιόλαδο εμφανίζει στην ετικέτα του, από πού προέρχεται και από πού πέρασε μέχρι να φτάσει στο τραπέζι μας.

• Στην ποιότητα που εγγυάται κάθε ετικέτα επώνυμου ελαιολάδου περνώντας από όλα τα στάδια που διασφαλίζουν τη σταθερότητα του προϊόντος.

• Στη γεύση και στη διατροφική αξία που παραμένουν αναλλοίωτα μέχρι να το απολαύσουμε.

Μεγάλο ρίσκο η πρόωρη άρση των μέτρων στήριξης

Της LIZ ALDERMAN / THE NEW YORK TIMES

Εάν η στήριξη περιοριστεί γρήγορα, είναι πολύ πιθανό η οικονομία να υποστεί ένα είδος μετατραυματικού σοκ με δυσμενείς συνέπειες.

οποιες έχουν δαπανήσει σχεδόν 2 τρις ευρώ σε πρωτοβουλίες συνδρομής νοικοκυριών και επιχειρήσεων, έχουν άρει σχεδόν όλους τους περιορισμούς. Στόχος

των Βρυξελλών, να εμβολιάσει πλήρως το 70% των ενήλικων έως το φθινόπωρο, ώστε να εδραιωθεί η ανάκαμψη. «Η γενναϊότητα στηρίξη των κυβερνήσεων εντός πανδημίας απέδωσε καλά. Εάν την περιορίσουν πολύ γρήγορα, όμως, ίσως προκαλέσουν ένα είδος μετατραυματικού σοκ με δυσμενείς συνέπειες, παρά το ότι έχουν ήδη κάνει τόσο πολλά», επισημαίνει ο Μπερτ Κόλιν, υψηλόβαθμος οικονομολόγος της ING. Προσφάτως, η Γερμανία έλαυσε την περίοδο χάριτος για να κηρύξουν πτώχευση οι εταιρείες εάν δεν μπορούν να καλύψουν τα έξοδά τους. Τα

δε προγράμματα επιδότσης της απασχόλησης, τα οποία σε πολλές χώρες πήραν παρατάσεις και ανήλθαν σε 540 δισ. ευρώ, θα ολοκληρωθούν τον Σεπτέμβριο σε Ισπανία, Ολλανδία, Σουηδία και Ιρλανδία και θα καταστούν λιγότερο γενναϊόδωρα σε γειτονικές χώρες, εξαιρουμένων των πληγέντων κλάδων τουρισμού και φιλοξενίας.

Τα προγράμματα που συνέβαλαν στο να αμβλυνθούν οι επιπτώσεις από την απώλεια εισοδήματος για 60 εκατομμύρια ανθρώπους, εξακολουθούν να στηρίζουν πολλούς από αυτούς, χωρίς εκείνοι να ερ-

γάζονται. Εν τω μεταξύ, πολυάριθμοι υπάλληλοι επιστρέφουν σταδιακά στα γραφεία, στα εργοστάσια και στα καταστήματα. Οι μεγάλες αυτοκινητοβιομηχανίες επιδιώκουν να αντεπεξέλθουν σε ζητήματα προμηθειών, ενώ οι μικροί λιανέμποροι προσφέρουν έναν συνδυασμό ψηφιακών και πραγματικών αγορών και τα καφέ παρέχουν τη δυνατότητα διανομής κατ' οίκον. Στοιχηματίζοντας ότι η ανάκαμψη θα αιμοδοτεί την οικονομία, οι κυβερνήσεις επιδιώκουν να διοχετεύσουν περισσότερα κονδύλια σε υποσχεμένους κλάδους.

Έχουν περάσει σχεδόν 18 μήνες αφότου οι ευρωπαϊκές εταιρείες ξεκίνησαν να στηρίζονται σε δαπανηρά προγράμματα επείγουσας βοήθειας για να λειτουργήσουν εν μέσω πανδημίας. Σήμερα πλέον, οι ατιμήσεις κυβερνήσεις αποσύρουν ορισμένα από τα εν λόγω μέτρα, βασίζόμενες στην οικονομική ανάπτυξη και στη δύναμη των εμβολίων. Ωστόσο, η εκ νέου εμφάνιση μετάλλαξης, της «Δέλτα» αυτή τη φορά, έχει εισαγάγει μια νέα μεταβλητή στους υπολογισμούς αυτών, θέτοντας το ερώτημα, κατά πόσον είναι καλή στιγμή να αποσυρθούν τα μέτρα στήριξης. Η έ-

νταση που έχει δημιουργηθεί γύρω από το θέμα αυτό μπορεί να γίνει ορατή στη Γαλλία. Πριν από δύο εβδομάδες ο αριθμός των μολύνσεων εκτινάχθηκε κατά 200%, υποχρεώνοντας τον πρόεδρο της χώρας, Εμανουέλ Μακρόν, να ασκεί πιέσεις στους πολίτες για εμβολιασμό, απειλώντας τους πως, σε αντίθετη περίπτωση, θα δυσκολευθούν να πάνε για ψώνια, να βγουν για φαγητό ή να εργασθούν. Την ίδια στιγμή μέρος της βοήθειας, συμπεριλαμβανομένης της γενναϊόδωρης κρατικής αρωγής για να αποφευχθούν οι μαζικές απολύσεις, μειώνεται. Οι κυβερνήσεις της Ε.Ε., οι

ΑΕΙ των ΗΠΑ σε «μαύρη» λίστα της Ρωσίας

Απαγόρευσε τη δραστηριότητα
του Bard College στο έδαφός της

Της **STEPHANIE SAUL**
THE NEW YORK TIMES

Το πανεπιστήμιο Bard College, θεωρούμενο ως ένα από τα καλύτερα των ΗΠΑ, βρίσκεται στην παράξενη θέση να υπερασπίζεται τον εαυτό του απέναντι στη ρωσική κυβέρνηση. Το μικρό πανεπιστήμιο των 2.500 φοιτητών, σε βουκολική τοποθεσία στις όχθες του ποταμού Χάντσον βόρεια της Νέας Υόρκης, προσπαθεί να προσφύγει κατά της απόφασης της Ρωσίας να το τοποθετήσει σε λίστα «ανεπιθύμητων» οργανισμών, εκδιώκοντας ουσιαστικά το εκπαιδευτικό ίδρυμα, αφού υποχρεούται να διακόψει τη συνεργασία του με πανεπιστήμιο της Αγίας Πετρούπολης. Ο χαρακτηρισμός καθιστά εγκλη-

και στενή σχέση του πανεπιστημιακού ιδρύματος με τον δισεκατομμυριούχο επενδυτή Τζορτζ Σόρος. Ο ουγγρικής καταγωγής Αμερικανός μεγιστάνας, που προσέφερε φέτος δωρεά 500 εκατ. δολαρίων στο Bard, αποτελεί αμφιλεγόμενη προσωπικότητα στη Ρωσία, ενώ οι έντονες αντιδράσεις εναντίον του οδήγησαν το 2019 στη μετεγκατάσταση του Πανεπιστημίου της Κεντρικής Ευρώπης από τη Βουδαπέστη στη Βιέννη.

Ο αντιπρόεδρος του Bard Τζόνθαν Μπέκερ εκτιμά ότι η σχέση του Bard με τον Σόρος είναι ένας παράγοντας, αλλά όχι ο σημαντικότερος, της απόφασης της ρωσικής κυβέρνησης, υποστηρίζοντας ότι πίσω από αυτήν κρύβεται η διπλωματική ένταση μεταξύ Ουάσινγκτον και Μόσχας.

«Η ανακοίνωση για το Bard πραγματοποιήθηκε αμέσως μετά τη σύνοδο κορυφής Μπάιντεν - Πούτιν και την αναγγελία νέων αμερικανικών κυρώσεων κατά της Ρωσίας», λέει ο δρ Μπέκερ. Το Στέιτ Ντιπάρτμεντ, από τη μεριά του, αποπειράθηκε να πείσει τη ρωσική κυβέρνηση να αναθεωρήσει την απόφασή της, χαρακτηρίζοντάς τη «ατυχή και λυπηρή». Ο πρώην ειδικός των αμερικανορωσικών σχέσεων στο υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ, Μάικλ Κίματς, λέει ότι η απόφαση για το Bard στέλνει σαφές μήνυμα προς κάθε Αμερικανό πανεπιστημιακό στη Ρωσία.

Το 2014 η ρωσική κυβέρνηση αποσύρθηκε από πρόγραμμα εκπαιδευτικών ανταλλαγών με τις ΗΠΑ, μετά την αίτηση που κατέθεσε Ρώσος μαθητής λυκείου για πολιτικό άσυλο στις ΗΠΑ. Πιο πρόσφατα, η μείωση προσωπικού στα προξενεία των ΗΠΑ έχει καταστήσει δυσκολότερη την απόκτηση αμερικανικής βίζας

Το μικρό πανεπιστήμιο των 2.500 φοιτητών βόρεια της Νέας Υόρκης προσπαθεί να προσφύγει κατά της απόφασης της Ρωσίας. «Το Bard αδικήθηκε, δεν υπήρξε η παραμικρή παραβίαση των κανόνων», λέει ο πρόεδρος του ιδρύματος Λίον Μπότσαϊν.

από Ρώσους φοιτητές. Η καχυποψία έχει ενταθεί και στις ΗΠΑ.

Το 2019, πρόγραμμα πανεπιστημίου της Ουάσινγκτον δέχθηκε επικρίσεις ως υπερβολικά ανεκτικό απέναντι στη Ρωσία, ενώ ο Ρώσος πρέσβης Ανατόλι Αντόνοφ κατηγόρησε τα αμερικανικά ΜΜΕ για

«ρωσοφοβία». Πολλά αμερικανικά πανεπιστήμια δημιούργησαν εκπαιδευτικά προγράμματα στη Ρωσία, αν και ορισμένα από αυτά υποχρεώθηκαν να κλείσουν τα τελευταία χρόνια, με τους υπευθύνους να κάνουν λόγο για ασαφείς «ανησυχίες ασφαλείας».

Η αβεβαιότητα κρατάει στο σπίτι εργαζόμενους γονείς

Της **CLAIRE CAIN MILLER**
THE NEW YORK TIMES

Η εξάπλωση της μετάλλαξης «Δέλτα» οδηγεί πολλούς γονείς με παιδιά μικρότερα των 12 ετών, τα οποία επί του παρόντος δεν μπορούν να εμβολιαστούν κατά της COVID, μακριά από τον εργασιακό τους χώρο. Άλλοι, παρά τη μεγάλη ανάγκη, δεν τολμούν να αναζητήσουν νέα εργασία, εξαιτίας των αναπάντων ερωτημάτων για την ασφαλής επιστροφή των παιδιών σε σχολεία και βρεφονηπιακούς σταθμούς. Πρόσφατη έρευνα της υπηρεσίας απογραφής των ΗΠΑ αναφέρει ότι το 5% των γονέων δηλώνει ότι τα παιδιά παραμένουν στο σπίτι και δεν τα στέλνουν σε σχολεία και βρεφονηπιακούς σταθμούς λόγω του φόβου που γεννά η πανδημία. Οι περισσότεροι είναι Αφροαμερικανοί ή ισπανόφωνοι, αλλά και κάποιοι με βαριά υποκείμενα νοσήματα. Κάθε καλοκαίρι –και ιδιαίτερα το φετινό– είναι μεγάλη πρόκληση για τους εργαζόμενους γονείς. Πολλές παιδικές κατασκηνώσεις, εξαιτίας των ειδικών συνθηκών, περιόρισαν τον χρόνο λειτουργίας τους και δέχθηκαν λιγότερους κατασκηνωτές. Άλλες επέλεξαν να μη λειτουργήσουν καθόλου εξαιτίας ελλείψεων προσωπικού. Ταυτόχρονα, πολλοί γονείς δίστασαν να στείλουν τα παιδιά τους από τον φόβο του κορωνοϊού.

Το φθινόπωρο που έρχεται είναι ακόμα πιο αβέβαιο. Πολλά γραφεία ανέβηκαν τα σχέδια επαναλειτουργίας με φυσική παρουσία λόγω της «Δέλτα» και οι γονείς ανησυχούν ότι το ίδιο θα συμβεί και με τα σχολεία. Κάποιες εταιρείες, όπως η McDonald's, και πολιτείες, όπως το Ιλινόις, προσφέρουν επιδόματα για να βοηθήσουν τους γονείς να επιστρέψουν στις δουλειές τους. Ακόμα και γονείς σε περιφέρειες που ήδη ανακοίνωσαν ότι τα σχολεία θα λειτουργήσουν με φυσική παρουσία τη νέα χρονιά, δεν γνωρίζουν ακριβώς τι πρόκειται να συμβεί. Θα υπάρξουν υπηρεσίες για τη φροντίδα των παιδιών

πριν και μετά τη σχολική ημέρα, θα γίνονται εξωσχολικές δραστηριότητες; Μήπως τα σχολεία ξανακλείσουν λόγω έξαρσης των κρουσμάτων;

Ιδιαίτερα έντονα είναι τα προβλήματα για τους γονείς παιδιών προσχολικής ηλικίας, καθώς έχουν μειωθεί σημαντικά οι θέσεις στους βρεφονηπιακούς σταθμούς. Το ένα τρίτο αυτών των δομών δεν πρόκειται να επαναλειτουργήσει καθόλου όπως δείχνουν τα στοιχεία. Πρόκειται, κυρίως, για σταθμούς που φιλοξενούσαν παιδιά

Προβληματισμένοι από τα αναπάντητα ερωτήματα για την ασφαλή επιστροφή των παιδιών σε σχολεία και βρεφονηπιακούς σταθμούς.

Ασιατών, ισπανόφωνων και Αφροαμερικανών. Ακόμα όμως και όσοι παραμένουν ανοικτοί, λειτουργούν μόνο με το 70% των δυνατοτήτων τους. Επίσης δυσκολεύονται να βρουν εκπαιδευτικούς, πρέπει τα τμήματα να είναι ολιγομελή εξαιτίας της COVID και αύξησαν τα διδάκτρα για να καλύψουν τα έξοδα απολυμάνσεων και άλλων υγειονομικών μέτρων.

Επίσης, οι γονείς σφειλουν να προετοιμαστούν για έκτακτες καταστάσεις, όπως η παραμονή σε καραντίνα λόγω επαφής με κρούσμα ή κακής επιδημιολογικής εικόνας της κοινότητας. Η ρευστότητα αυτή τους δημιουργεί ακόμα περισσότερα εμπόδια στην εύρεση δουλειάς.

Πολλοί γονείς εξαιτίας όλων αυτών της αβεβαιότητας δεν τολμούν να βγουν στην αγορά εργασίας. Άλλοι αρνούνται να στείλουν πίσω στο σχολείο τα παιδιά τους όταν γύρω τους εξαπλώνεται η μετάλλαξη «Δέλτα» και προτιμούν απλά να εγκαταλείψουν την εργασία τους.

ΚΥΡΙΑΚΗ 15/8

ΜΕ ΤΗΝ «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»

ΣΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟ
HOURS
BY KATHIMERINI

- ❁ Τα νέα μοντέλα και τις τάσεις του 2021
- ❁ Ποιες ήταν οι προκλήσεις της πανδημίας; Κορυφαία στελέχη διάσημων οίκων απαντούν
- ❁ Πόσο πράσινες είναι οι ωρολογιοποιίες; Η αειφορία σε πρώτο πλάνο

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Ενημέρωση

Η πράσινη στροφή της Κίνας αλλάζει τον ενεργειακό χάρτη

Ο στόχος της να καλύψει το 90% των αναγκών της από ΑΠΕ προκαλεί αναταράξεις

Της **CLARA FERREIRA MARQUES BLOOMBERG**

Η **Κίνα** θα αλλάξει τον ενεργειακό χάρτη. Αφού καθόρισε επί δεκαετίες την εξωτερική της πολιτική η εξάρτησή της από άλλες χώρες για την κάλυψη των ενεργειακών της αναγκών, τώρα η Κίνα σχεδιάζει να στραφεί στην πράσινη οικονομία και να κατακτήσει την ενεργειακή αυτάρκειά της. Σχεδιάζει, έτσι, τον μετασχηματισμό της και ενώ σήμερα καλύπτει τις ενεργειακές της ανάγκες κατά 70% από ορυκτά καύσιμα, σχεδιάζει πως το 2060 θα τις καλύπτει κατά 90% από ανανεώσιμες πηγές, αιολική και ηλιακή ενέργεια, υδροηλεκτρική και πυρηνική ενέργεια. Αυτό σημαίνει πως θα μειώσει την εξάρτησή της από τις πετρελαιοπαραγωγούς χώρες.

Ενδέχεται, όμως, να αντιστραφεί πλήρως η κατάσταση, και δεδομένης της παγκόσμιας στροφής στην πράσινη ενέργεια και στην ηλεκτροκίνηση, πολλές οικονομίες ίσως βρεθούν εξαρτημένες ενεργειακά από την Κίνα, που κυριαρχεί στην παγκόσμια παραγωγή όσων πρώτων υλών είναι αναγκαίες για τις μπαταρίες όπως οι σπάνιες γαίες, το

Πολλές οικονομίες ίσως βρεθούν εξαρτημένες ενεργειακά από την Κίνα, που κυριαρχεί στην παγκόσμια παραγωγή σπάνιων γαιών.

κοβάλτιο, το λίθιο. Το περασμένο έτος, η Κίνα αντιπροσώπευε το 1/6 της παγκόσμιας κατανάλωσης πετρελαίου και πάνω από το 70% αυτού του πετρελαίου προήλθε από εισαγωγές. Παράλληλα, σχεδόν το 1/5 της εγκώριας χήτησης το κάλυψε από δικές της επενδύσεις σε υδρογονάνθρακες στο εξωτερικό, αλλά οι ενεργειακοί αυτοί πόροι έπρεπε να μεταφερθούν από περιοχές όπως τα Στενά της Μάλαγας, για παράδειγμα, που με τα κριτήρια του Πεκίνου απειλούνται από ναυτικούς αποκλεισμούς. Το σχέδιο του προέδρου Σι για μηδενικές εκπομπές καυσαερίων μέχρι το 2060 είναι απόρροια αναγνώρισης από

Το περασμένο έτος, η Κίνα αντιπροσώπευε το 1/6 της παγκόσμιας κατανάλωσης πετρελαίου και πάνω από το 70% αυτού του πετρελαίου προήλθε από εισαγωγές. Παράλληλα, σχεδόν το 1/5 της εγκώριας χήτησης το κάλυψε από δικές της επενδύσεις σε υδρογονάνθρακες στο εξωτερικό.

πλευράς του Πεκίνου της σημασίας που έχουν οι στόχοι για το περιβάλλον, αλλά παράλληλα εξυπηρετεί και γεωστρατηγικούς στόχους. Το Πεκίνο επιδιώκει ακόμη να αυξήσει τα στρατηγικά αποθέματα πετρελαίου της χώρας, ενώ η μείωση της εξάρτησης από τους υδρογονάνθρακες αποτελεί στροφή προς πρώτες ύλες τις οποίες ελέγχει σε μεγάλο βαθμό. Παράλληλα, βέβαια, η Κίνα εξακολουθεί να καταναλώνει όλο και περισσότερο πετρέλαιο, ωστόσο ο ενεργειακός μετασχηματισμός της ενδέχεται να ολοκληρωθεί ταχύτερα από όσο περίμεναν οι ανταγωνιστές της, που δεν έχουν προετοι-

μαστεί αναλόγως. Η προσπάθεια των ΗΠΑ και της Ευρώπης να εξασφαλίσουν δική τους παραγωγή στις πρώτες ύλες που χρειάζονται για τις μπαταρίες μόλις που έχει αρχίσει. Άλλες οικονομίες ίσως σπεύδουν ήδη να προσαρμοστούν ταχύτερα. Η Ρωσία, για παράδειγμα, της οποίας η οικονομία και το πολιτικό σύστημα εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τους υδρογονάνθρακες, χρειάζεται την Ασία και ειδικότερα την Κίνα ως πελάτες της, που θα καταναλώνουν τα ορυκτά καύσιμά της όταν θα έχει μειωθεί η ζήτηση από αλλού. Γι' αυτό και η κυβέρνηση του Βλαντίμιρ Πούτιν δαπανά πάνω από 10 δισ.

δολάρια για την αναβάθμιση της σιδηροδρομικής σύνδεσης που θα διευκολύνει τις εξαγωγές γαιάνθρακα στις ασιατικές αγορές. Τι θα συμβεί άραγε στη Μόσχα εάν το Πεκίνο κάνει πολύ γρήγορα τη στροφή στην πράσινη οικονομία; Κάτι παρόμοιο με ό,τι θα συμβεί στη Σαουδική Αραβία, που ανταγωνίζεται τη Ρωσία, γιατί η μεγαλύτερη αγορά του πετρελαίου της είναι η Κίνα. Μολονότι η εξάρτηση της Κίνας από τη Μέση Ανατολή αναμένεται να αυξηθεί βραχυπρόθεσμα, εάν επιταχύνει τη στροφή της στην πράσινη ενέργεια οι πολιτικές αναταράξεις που θα προκαλέσει θα είναι δραματικές.

Με βίντεο για... επαγγελματίες το νέο iphone

Του **MARK GURMAN BLOOMBERG**

Η νέα σειρά των δημοφιλών iphone θα φέρει τουλάχιστον τρία νέα χαρακτηριστικά, τα οποία θα αφορούν την κάμερα και τη βιντεοσκόπηση. Η Apple εκτιμά πως θα παρακινήσουν τους χρήστες να στραφούν σε αυτά τα αναβαθμισμένα μοντέλα και να αφήσουν κατά μέρος τα παλαιά. Οι νέες συσκευές, λοιπόν, θα συμπεριλάβουν μια εκδοχή βιντεοσκόπησης με το χαρακτηριστικό portrait, τη δυνατότητα η διαδικασία να γίνει σε φορμάτ υψηλότερης ποιότητας ονόματι ProRes, καθώς και ένα νέο σύστημα φίλτρων, το οποίο βελτιώνει την εικόνα και τα χρώματα των φωτογραφιών. Αυτά αναφέρουν καλά πληροφορημένες πηγές, όπως επισημαίνει σε σχετικό του δημοσίευμα το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg. Ειδικά τα νέα χαρακτηριστικά της κάμερας λογίζονται ως τα πιο ελκυστικά

Το αναβαθμισμένο μοντέλο της Apple θα κυκλοφορήσει στην αγορά τις επόμενες εβδομάδες.

για το διάδοχο μοντέλο του iphone 12, το οποίο θα κυκλοφορήσει στην αγορά τις επόμενες εβδομάδες.

Πέραν όμως αυτών, τα νέα iphone θα είναι έως έναν βαθμό αναβαθμισμένα. Το 2020 η βελτίωση αφορούσε τον σχεδιασμό, την προσθήκη της ασύρματης δικτύωσης 5ns γενιάς και το υλισμικό (hardware) της κάμερας. Αναφορικά με το 2021, η Apple

Η **Apple** θα διατηρήσει τόσο τον σχεδιασμό των οθονών όσο και τα μεγέθη τους, ήτοι των 5,4-6,1 ιντσών στα συνήθη μοντέλα και των 6,1-6,7 ιντσών στα προηγμένα.

θα διατηρήσει τόσο τον σχεδιασμό των οθονών όσο και τα μεγέθη τους, ήτοι των 5,4-6,1 ιντσών στα συνήθη μοντέλα και των 6,1-6,7 ιντσών στα προηγμένα. Συν τοις άλλοις, τα νέα κινητά τηλέφωνα του τεχνολογικού κολοσσού θα διαθέτουν ταχύτερο επεξεργαστή A15, καθώς και μία μικρότερη εγκοπή στην εμπρόσθια όψη, όπου βρίσκονται ορισμένοι αισθητήρες. Η δε τεχνολογία

της νέας οθόνης προσφέρει τη δυνατότητα ταχύτερης ανανέωσης, όταν ανεβοκατεβάζουν οι χρήστες την οθόνη διά της αφής. Ως είθισται, ο κολοσσός της Apple κάνει παρουσίαση των νέων του μοντέλων iphone τον Σεπτέμβριο. Ωστόσο, η περυσινή ανακοίνωση καθυστέρησε έως τον Οκτώβριο εξαιτίας των επιπλοκών στην παραγωγή των συσκευών, που προκλήθηκαν από την

πανδημία. Φέτος η εταιρεία πιέζει τους υπαλλήλους της να επιστρέψουν στα γραφεία τους αρκετές εβδομάδες νωρίτερα από όσο είχε αρχικά σχεδιάσει και αυτό ίσως σημαίνει ότι το λανσάρισμα των καινούργιων iphone θα λάβει ψηφιακή μορφή. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Apple είχε προσθέσει το χαρακτηριστικό portrait στο μοντέλο iphone 7 Plus το 2016 και γρήγορα έγινε ιδιαίτερα δημοφιλές. Με τη δυνατότητα που προσφέρει, μπορεί κανείς να εστιάσει επακριβώς σε ένα πρόσωπο, ενώ το φόντο παραμένει θολό. Στα νέα iphone η Apple σχεδιάζει να προσθέσει παρόμοια τεχνικά για τη διαδικασία της βιντεοσκόπησης με το χαρακτηριστικό cinematic video. Όπως συμβαίνει με τις φωτογραφίες που λαμβάνονται από το κινηματογραφικό φιλμ, ο αισθητήρας βάθους του iphone θα δημιουργήσει το εφέ και θα δώσει το περιθώριο στους χρήστες να τροποποιήσουν το πόσο θολό θέλουν το φόντο, αφήτον κάνουν τη βιντεοσκόπηση. Το δε νέο χαρακτηριστικό ProRes στη βιντεοσκόπηση θα δώσει τη δυνατότητα στους χρήστες να αιχμαλωτίζουν στιγμές σε φορμάτ υψηλότερης ποιότητας, ούτως ώστε να ελέγχουν το προϊόν της (ερασιτεχνικής) δουλειάς τους καλύτερα κατά την επεξεργασία του. Το εν λόγω φορμάτ χρησιμοποιείται από επαγγελματίες μοντέρ στη βιομηχανία του κινηματογράφου και συνήθως δεν απευθύνεται στη μαζική αγορά - και ο λόγος είναι πως πρόκειται για πολύ μεγάλα αρχεία. Τέλος, ακόμα ένα νέο χαρακτηριστικό στα iphone θα επιτρέψει στους χρήστες να ελέγχουν αποτελεσματικότερα το πώς φαίνονται τα χρώματα στις φωτογραφίες τους, καθώς να διαθέτουν μία μεγαλύτερη γκάμα επιλογών στο πώς τις επεξεργάζονται.

Ουραγοί οι ελληνικές εταιρείες στις «πράσινες» επενδύσεις

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Χαμηλά στις προτεραιότητες των ελληνικών επιχειρήσεων βρίσκεται η προστασία του περιβάλλοντος, παρά το γεγονός ότι και αυτές, όπως καταδεικνύουν και οι πρόσφατες καταστροφικές πυρκαγιές, υφίστανται τις οδυνηρές συνέπειες της κλιματικής αλλαγής. Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην έκθεση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και τιτλοφορείται «Οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και η κλιματική αλλαγή 2020/2021: στοιχεία από την έρευνα επενδύσεων της ΕΤΕπ», είναι αν μη τι άλλο απογοητευτικά. Σύμφωνα με την έρευνα, μόλις το 18% των ελληνικών επιχειρήσεων έχει επενδύσει σε μέτρα κατά της κλιματικής αλλαγής, κάτι που όχι μόνο απέχει πολύ από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (45%), αλλά κατατάσσει την Ελλάδα στην τελευταία θέση μεταξύ των χωρών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στον αντίποδα βρίσκονται οι βορειοευρωπαϊκές χώρες και δη η Φινλανδία, όπου μέτρα κατά της κλιματικής αλλαγής λαμβάνει το 62% των επιχειρήσεων και η Ολλανδία, με το 58% των επιχειρήσεων να προχωράει σε σχετικές επενδύσεις. Υπάρχει πάντως ένα 23% που σχεδιάζει να προβεί σε επενδύσεις για τον περιορισμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, ποσοστό πάντως που επίσης είναι χαμηλό σε σύγκριση με τον αντίστοιχο ευρωπαϊκό μέσο όρο (41%).

Ενδεικτικό της χαμηλής ιεράρχησης που τυγχάνει το περιβάλλον για τις επιχειρήσεις στην Ελλάδα είναι ότι πολύ μικρό ποσοστό αυτών επενδύει σε μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας, παρά το γεγονός ότι από τέτοιες επενδύσεις προκύπτει πολλαπλό όφελος: περιορισμός εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα και άρα μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, εξοικονόμηση ενέργειας και επομένως μείωση του κόστους λειτουργίας της επιχείρησης και ασφάλεια εφοδιασμού ενέργειας. Από την έρευνα της ΕΤΕπ προκύπτει ότι το 2020 μόλις 26% των επιχειρήσεων στην Ελλάδα προ-

χώρησε σε επενδύσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας, έναντι 47% που είναι ο μέσος κοινοτικός όρος. Το χειρότερο ίσως είναι ότι όχι μόνο έγιναν επενδύσεις από λίγες επιχειρήσεις, μόλις το 25%, αλλά και ότι τα χρήματα που κατευθύνθηκαν σε τέτοιες δράσεις ήταν πολύ λίγα, μόλις 6% του συνολικού προϋπολογισμού τους, έναντι 12% στην Ε.Ε.. Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι η πανδημία δεν φαίνεται να επηρέασε αρνητικά επενδύσεις αυτού του είδους γενικά στην Ευρώπη, καθώς το ποσοστό του προϋπολογισμού των επιχειρήσεων για

Στην τελευταία θέση της Ε.Ε. η Ελλάδα, σύμφωνα με έρευνα της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής τους αποδοτικότητας αυξήθηκε σε σύγκριση με το 2019, όπως και το ποσοστό των επιχειρήσεων - στο 47% από 37% το 2019. Την ίδια ώρα, πάντως, υψηλό ποσοστό επιχειρήσεων (69% έναντι 57% στην Ε.Ε.) ανησυχεί για το ενεργειακό κόστος. Λιγότερο από το 1/5 των επιχειρήσεων στην Ελλάδα (19%) έχει θέσει κλιματικούς στόχους, έναντι 41% που είναι ο ευρωπαϊκός μέσος όρος, ενώ χαμηλό είναι και το ποσοστό των επιχειρήσεων (17%) έναντι 23% μέσος όρος στην Ε.Ε.) που έχουν προσωπικό αφοσιωμένο στο περιβάλλον. Καθοριστικό ρόλο για τις λιγοστές επενδύσεις που σχετίζονται με τη μείωση των επιπτώσεων από την κλιματική αλλαγή διαδραματίζει και το γεγονός της χαμηλής αντίληψης για τους φυσικούς κινδύνους. Στην Ελλάδα το μερίδιο των επιχειρήσεων που αντιλαμβάνεται τους φυσικούς κινδύνους είναι χαμηλότερο από τον μέσο όρο στην Ε.Ε. Το 20% των επιχειρήσεων στην Ελλάδα θεωρεί μεγάλο κίνδυνο για την επιχείρηση τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, έναντι 23% στην Ε.Ε.

Ρεκόρ καταγράφουν οι δημόσιες εγγραφές σε όλο τον κόσμο

Ρεκόρ εικοσαετίας κατέγραψε, κατά το δεύτερο τρίμηνο, ο αριθμός των δημόσιων εγγραφών (IPO) και τα έσοδα από αυτές, παγκοσμίως, σύμφωνα με την τελευταία έκδοση της τριμηνιαίας παγκόσμιας έρευνας της ΕΥ για τις τάσεις των IPO. Οι δημόσιες εγγραφές παρουσίασαν ισχυρή δυναμική από το πρώτο τρίμηνο του 2021, η οποία συνεχίστηκε και κατά το δεύτερο τρίμηνο, οδηγώντας στις υψηλότερες επιδόσεις δεύτερου τριμήνου της τελευταίας εικοσαετίας, ως προς τον αριθμό των δημόσιων εγγραφών, αλλά και τα αντληθέντα κεφάλαια.

Τους τρεις πρώτους μήνες της χρονιάς κυριάρχησαν οι δημόσιες εγγραφές μέσω εταιρειών εξαγορών ειδικού σκοπού (SPACs), ενώ κατά το δεύτερο τρίμηνο επέστρεψαν στο προσκήνιο οι παραδοσιακές δημόσιες εγγραφές, λόγω της υψηλής ρευστότητας και των ισχυρών αποδόσεων των χρηματιστηριακών αγορών παγκοσμίως. Συνολικά, στη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου 2021 πραγματοποιήθηκαν 1.070 δημόσιες εγγραφές, οι οποίες συγκέντρωσαν 190 δισ. ευρώ σε έσοδα, αντιπροσωπεύοντας αύξηση 150% και 215%, αντίστοιχα, σε ετήσια βάση.

Στην περιοχή της Ευρώπης, της Μέσης Ανατολής και της Αφρικής (ΕΜΕΙΑ) υπήρξε αύξηση 325% και 430% του αριθμού των δημόσιων εγγραφών και των αντληθέντων κεφαλαίων αντίστοιχως. Πραγμα-

τοποιήθηκαν, δηλαδή, κατά το πρώτο εξάμηνο συνολικά 323 δημόσιες εγγραφές, που συγκέντρωσαν 46 δισ. ευρώ.

Με πολλές ευρωπαϊκές χώρες να έχουν ξεπεράσει το τρίτο κύμα της πανδημίας, οι θετικές οικονομικές προοπτικές συνέβαλαν στη βελτίωση της διάθεσης των επενδυτών κατά το δεύτερο τρίμηνο του έτους. Αυτό, κατά την ΕΥ, οδήγησε σε 227 δημόσιες εγγραφές (ετήσια αύξηση 383%), οι οποίες συγκέντρωσαν περίπου 40 δισ. ευρώ (ετήσια αύξηση 509%). «Η σημαντική αύξηση των δημόσιων εγγραφών, που συνεχίστηκε και στη διάρκεια του δεύτερου τριμήνου του 2021, ιδιαίτερα στην περιοχή της ΕΜΕΙΑ, δημιουργεί τις προϋποθέσεις επανόδου σε μια μορφή κανονικότητας. Υπάρχουν σήμερα πολλές εταιρείες ώριμες για την εισαγωγή τους στο χρηματιστήριο, τόσο παγκοσμίως όσο και στην Ελλάδα. Για να προχωρήσουν με επιτυχία θα πρέπει να πείσουν τους επενδυτές ότι διαθέτουν την απαραίτητη ανθεκτικότητα έναντι των επιπτώσεων της πανδημίας, αλλά και όραμα και στρατηγική για τη δημιουργία μακροπρόθεσμων πολλαπλασιαστικών αξιών για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη», δήλωσε ο Τάσος Ιωσφιδής, εταίρος και επικεφαλής του τμήματος συμβούλων εταιρικής στρατηγικής και συναλλαγών της ΕΥ Ελλάδος, σχολιάζοντας τα ευρήματα της έρευνας.

Το 61,3% των γυναικών με παιδί στην Ελλάδα εργάζεται

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Προτελευταία στη λίστα των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την απασχόληση γυναικών με παιδιά βρίσκεται η Ελλάδα, σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, καθώς, μαζί με την Ιταλία και την Ισπανία, η παρουσία παιδιών στο νοικοκυριό επηρεάζει δυσμενώς το ποσοστό απασχόλησης, κυρίως των γυναικών. Τα στοιχεία που δημοσιοποιήθηκαν χθες αφορούν το 2020 και δείχνουν ότι, συνολικά, στην Ε.Ε. το 72,2% των γυναικών και το 90% των ανδρών ηλικίας 25-

54 ετών, που έχουν ανήλικα τέκνα, απασχολούνται. Στην ίδια ηλικιακή κατηγορία, αλλά για άτομα χωρίς παιδιά, οι γυναίκες είχαν υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης της τάξης του 76,8%, ενώ οι άνδρες είχαν χαμηλότερο (80,9%). Τα υψηλότερα ποσοστά απασχολούμενων γυναικών με παιδιά καταγράφηκαν στη Σλοβενία (86,2%), στη Σουηδία (83,5%), στην Πορτογαλία (83,0%), στη Λιθουανία (82,6%), στη Δανία (82,2%), στις Κάτω Χώρες (80,7%) και τη Φινλανδία (80,3%). Τα χαμηλότερα ποσοστά απασχόλησης αναφέρθηκαν από την Ιταλία (57,3%),

την Ελλάδα (61,3%) και την Ισπανία (66,2%) όπου απασχολούνται λιγότερο από τα δύο τρίτα των γυναικών με παιδιά. Οι άνδρες με παιδιά απασχολούνται περισσότερο στην Τσεχία (96,5%), στη Μάλτα (95,7%), στη Σλοβενία (95,0%), στη Σουηδία (93,9%), στις Κάτω Χώρες (93,7%) και την Πολωνία (93,5%).

Η Ιταλία και η Ελλάδα κατέγραψαν τα μεγαλύτερα χάσματα μεταξύ των φύλων, με το... κενό να είναι μεγάλο είτε έχουν παιδιά είτε όχι: 28,9 ποσοστιαίες μονάδες διαφορά με παιδιά και 12,6 μονάδες χωρίς παιδιά στην Ιταλία και 27,2 ποσοστιαίες

μονάδες με παιδιά και 11,8 ποσοστιαίες μονάδες χωρίς παιδιά στη χώρα μας. Το μικρότερο χάσμα φύλου για γυναίκες και άνδρες με παιδιά εμφανίζει η Λιθουανία (6,8 ποσοστιαίες μονάδες), ενώ μεταξύ ατόμων χωρίς παιδιά το μικρότερο κενό στην απασχόληση έχει η Πορτογαλία (0,1 ποσοστιαία μονάδα). Παράλληλα, τα στοιχεία της ευρωπαϊκής στατιστικής αρχής δείχνουν ότι τα περισσότερα παιδιά που απασχολούνται με χαμηλότερο ποσοστό απασχόλησης για τις γυναίκες, ειδικά για εκείνες με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο. Έτσι, το 2020 τα ποσοστά απασχόλησης

για γυναίκες χωρίς ή με έως δύο παιδιά ήταν παρόμοια (περίπου 74% κατά μέσο όρο), ωστόσο όσο περισσότερα παιδιά είχαν οι γυναίκες, τόσο χαμηλότερο ήταν το ποσοστό απασχόλησής τους. Οι γυναίκες με τρία παιδιά και άνω είχαν μέσο ποσοστό απασχόλησης 59,1%. Το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών επηρεάζεται επίσης και από το επίπεδο εκπαίδευσης, καθώς όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των παιδιών, τόσο μεγαλύτερο το χάσμα απασχόλησης μεταξύ γυναικών με χαμηλό και υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης (32 ποσοστιαίες μονάδες για γυναίκες

που έχουν ένα παιδί, έως και 48,4 μονάδες για γυναίκες με τρία ή περισσότερα παιδιά).

Να σημειωθεί ότι, με στόχο τη μείωση του χάσματος στην απασχόληση των γυναικών σε σχέση με αυτά των ανδρών και τη συμφύλιωση της επαγγελματικής με την οικογενειακή ζωή, με τον πρόσφατο εργασιακό νόμο θεσπίστηκε στη χώρα μας μια σειρά αδειών για γονείς και φροντιστές, όπως άδεια πατρότητας με αποδοχές, γονική άδεια και στους δύο γονείς, δικαίωμα για τηλεργασία και ευέλικτο ωράριο εργασίας σε γονείς κ.ά.

Ισχυρό δευτερο τρίμηνο κατέγραψε ο όμιλος ΟΤΕ

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Σημαντική αύξηση μεγεθών κατέγραψε ο όμιλος ΟΤΕ κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2021 σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2020, κατά το οποίο οι επιπτώσεις της πανδημικής κρίσης ήταν έντονες. Σύμφωνα με τα δημοσιευμένα οικονομικά αποτελέσματα, ο ΟΤΕ εμφάνισε το δεύτερο τρίμηνο αυξημένο κατά 8% κύκλο εργασιών, ύψους 827,5 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας στην Ελλάδα 10% άνοδο τζίρου, με τα έσοδα περιαγωγής να ανακάμπτουν: ανήλθαν σε 6 εκατ. ευρώ, παραμένουν χαμηλότερα κατά 40% σε σχέση με το 2019, αλλά είναι τριπλάσια συγκριτικά με το 2020. Στο χώρα μας, τα έσοδα συνέχισαν να αυξάνονται για τρίτο συνεχόμενο τρίμηνο, κατά 9,6%, στα 758,7 εκατ. ευρώ, ενώ τα προσαρμοσμένα λειτουργικά κέρδη προ χρηματοοικονομικών και επενδυτικών δραστηριοτήτων, αποσβέσεων και απομειώσεων (EBITDA) μετά από μισθώσεις (AL) διαμορφώθηκαν σε 310,4 εκατ. ευρώ (+7%).

«Ο όμιλος ΟΤΕ κατέγραψε ένα ισχυρό δεύτερο τρίμηνο στην Ελλάδα συγκριτικά με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, που επιπρόσθετα σημαντικά από την υγιεινότητα κρίση. Καταφέραμε να ενισχύσουμε τις επιδόσεις μας σε όλους τους κύριους δείκτες (KPIs) και τις γραμμές εσόδων», δήλωσε ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος του ΟΤΕ Μιχάλης Τσαμάζ. Στη Ρουμανία, τα EBITDA (AL) του κλάδου κινητής αυξήθηκαν κατά 26,4% και ο ΟΤΕ πρόκειται να αποκτήσει το 30% της Telekom Romania στην Telekom Romania Mobile, μερίδιο που αποτιμάται σε περίπου 60 εκατ. ευρώ. Η εν λόγω συναλλαγή, που εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθεί τον Σεπτέμβριο, αποτελεί όρο που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να πραγματοποιηθεί η πώληση στην Orange Romania του 54% που κατέχει ο ΟΤΕ στην Telekom Romania.

Σε επίπεδο ομίλου, τα κέρδη μετά από φόρους ανήλθαν σε 241,5 εκατ. ευρώ, από 184,3 εκατ. ευρώ, με τη διοίκηση σε διαπραγματεύσεις με τις ομάδες της Super League για την απόκτηση των δικαιωμάτων μετάδοσης των εντός έδρας αγώνων τους. Ήδη, όπως έγινε γνωστό κατά τη χθεσινή τηλεδιάσκεψη αναλυτών για τα αποτελέσματα δεύτερου τριμήνου, η Cosmote TV έχει καταλήξει σε συμφωνία με τον Παναθηναϊκό, την AEK και τον ΟΦΗ, ενώ το «μπουκέτο» της περιλαμβάνει τα δικαιώματα των Premier League, Europa League, UEFA Champions League και UEFA Europa League.

Για την περατεία οπτικοακουστικών παραγωγών, ο κ. Τσαμάζ ανέφερε ότι έχουν γίνει προσπάθειες σε νομοθετικό επίπεδο για τον περιορισμό του φαινομένου που συνεπάγεται διαφθορά των εσόδων για πολιτεία και εταιρείες και υπονομεύει την ποιότητα του περιεχομένου, με την προωθούμενη προς ψήφιση νομοθετική ρύθμιση να «είναι ικανοποιητική».

Τα κέρδη μετά από φόρους ανήλθαν σε 241,5 εκατ. ευρώ, από 184,3 εκατ. ευρώ το αντίστοιχο διάστημα του 2020.

Με άνοδο έκλεισε το ΧΑΚ την Τρίτη

Άνοδο κατέγραψε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ). Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 68,87 μονάδες, σημειώνοντας άνοδο 1,46%. Η αξία των συναλλαγών ήταν €141.588.

Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 έκλεισε στις 41,19 μονάδες, καταγράφοντας, επίσης, άνοδο σε ποσοστό 1,50%. Από τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες τα μεγαλύτερα κέρδη κατέγραψε η Κύρια Αγορά κατά 1,66% και ακολούθησαν η Εναλλακτική Αγορά με κέρδη 1,03% και τα Ξενοδοχεία με άνοδο 0,74%. Οι Επενδυτικές έκλεισαν με ζημιές 1,34%. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προέβλεψαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €77.704 (τιμή κλεισίματος €1,13 – άνοδος 2,25%), της Petrolina €31.500, (τιμή κλεισίματος €1,05 – χωρίς μεταβολή), της Logicom με €14.130 (τιμή κλεισίματος €1,60 – άνοδος 1,91%), της Τοιμεντοποιίας Βασιλικού με €7.500 (τιμή κλεισίματος €2,50 – χωρίς μεταβολή και της Ελληνικής Τράπεζας με €4.913 (τιμή κλεισίματος €0,88 – άνοδος 3,02%). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεων, 10 κινήθηκαν ανοδικά, 2 καθοδικά και 4 παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε στις 73.

Θετική έκπληξη οι επιδόσεις των τραπεζών στα stress tests

Απολύτως ικανοποιημένοι με την κεφαλαιακή τους θέση οι ξένοι οίκοι

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Θετική έκπληξη, η οποία εκμυδενίζει τις όποιες ανησυχίες υπήρχαν σχετικά με την κεφαλαιακή θέση των ελληνικών τραπεζών, ανοίγοντας τον δρόμο προς την ομαλοποίησή τους και ενισχύοντας έτσι το επενδυτικό τους αφήγημα, χαρακτηρίζουν οι διεθνείς οίκοι τα αποτελέσματα των stress tests της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Ακόμη και υπό το δυσμενές σενάριο το οποίο είναι ακραίο και δεν έχει λάβει υπόψη τις κεφαλαιακές δράσεις στις οποίες έχει προχωρήσει ο κλάδος το τρέχον έτος –καθώς λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία του τέλους του 2020–, οι ελληνικές τράπεζες εμφα-

Η κεφαλαιακή θέση των ελληνικών τραπεζών μπορεί να αντιμετωπίσει τρία χρόνια ισχυρού μακροοικονομικού σοκ.

νίζονται πιο ανθεκτικές από αρκετές ευρωπαϊκές και ακόμη από «κόλποσους», όπως η Deutsche Bank, η Société Générale και η Sabadell.

Πιο αναλυτικά, η BNP Paribas σε σκόλιό της τονίζει ότι τα stress tests της EKT έκρυβαν μια θετική έκπληξη από την Ελλάδα, με την pro forma κεφαλαιακή τους θέση να είναι ισοκύρη. Όπως αναφέρει, υπό το δυσμενές σενάριο ο δείκτης CET1, με πλήρη εφαρμογή των μεταβατικών διατάξεων (fully loaded), ανέρχεται στα τέλη του 2023 στο 8,3% για την Alpha Bank, στο 7,6% για τη Eurobank, στο 6,4% για την Εθνική και στο 6,5% για την Πειραιώς.

Παράλληλα αναφέρει πως εάν ληφθούν υπόψη οι κεφαλαιακές δράσεις που έχουν ληφθεί εντός του 2021, τότε οι δείκτες «ανεβαίνουν» στο 10,2% για την Alpha, στο 9,4% για την Εθνική και στο 10% για την Πειραιώς. Όπως τονίζει, η Τράπεζα Πειραιώς σημειώνει μικρή μείωση στον δείκτη CET1 της τάξης του 4,8% μόνο στο δυσμενές σενάριο και στα τέλη της τριετίας περιόδου «στρεσαρίσματος», δηλαδή το 2023, ενώ η μείωση στη Eurobank είναι της τάξης του 4,4%, της Εθνικής 6,4% και της Alpha 6,3%.

Αξιζει να σημειώσουμε πως ο δείκτης CET1 (fully loaded) του κλάδου ανέρχεται στο 12,675% κατά μέσον όρο το 2020 και στα τέλη του 2023 αυξάνεται στο 15,675%, υπό το βασικό σενάριο.

Από την πλευρά της η Axia Research τόνισε ότι τα αποτελέσματα των stress tests, ειδικά όταν εξετάζονται τα pro forma μεγέθη, επιβεβαιώνουν ότι η κεφαλαιακή θέση των ελληνικών τραπεζών είναι επαρκής και ότι μπορούν πλέον να συνεχίσουν να επικεντρώνονται στην εκτέλεση των επιχειρηματικών τους σχεδίων. Παράλληλα δείχνουν ότι η κεφαλαιακή θέση των ελληνικών τραπεζών μπορεί να αντιμετωπίσει τρία χρόνια ισχυρού μακροοικονομικού σοκ, χωρίς να υπάρξει απαραίτητα ανάγκη για πρόσθετα κεφάλαια.

Παρότι δεν αναμένονταν μεγάλες αρνητικές εκπλήξεις, τα αποτελέσματα των ελληνικών τραπεζών είναι ενθαρρυντικά και, κατά την άποψή της, στέλνουν το μήνυμα ότι ο κλάδος βαδίζει προς την ομαλοποίησή του.

Ενώ σε αναφερόμενη βάση ο fully loaded δείκτης CET1 των ελληνικών τραπεζών, σύμφωνα με το δυσμενές

Ακόμη και υπό το δυσμενές σενάριο, το οποίο είναι ακραίο, οι ελληνικές τράπεζες εμφανίζονται πιο ανθεκτικές από αρκετές ευρωπαϊκές, όπως οι Deutsche Bank (φωτ.), Société Générale και Sabadell.

σενάριο, το 2023 σημειώσε μείωση κατά μέσον όρο της τάξης των 610 μονάδων βάσης στο 7,2%, σε pro forma βάση (λαμβάνοντας υπόψη τις πρόσφατες και τις επερχόμενες ενέργειες κεφαλαίου, συμπεριλαμβανομένων των αυξήσεων μετοχικού

κεφαλαίου κ.ά.) η μέση μείωση ανήλθε στο 4%, με τον fully loaded δείκτη CET1 στο 9,3%.

Αυτό ουσιαστικά εκμυδενίζει τις ανησυχίες σχετικά με τις κεφαλαιακές τους θέσεις και επιτρέπει έτσι στον κλάδο να συνεχίσει την εκτέ-

λεση των επιχειρηματικών σχεδίων, τα οποία είναι ζωτικής σημασίας για την αποκατάσταση της απόδοσης των ιδίων κεφαλαίων RoTE στο 10% μετά την «εκκαθάριση» των ισολογισμών, με τους δείκτες NPE να υποχωρούν κάτω του 5%.

Τις 68 έφτασαν οι γυναίκες στα Δ.Σ. των 25 μεγαλύτερων εισηγμένων

ΤΟΥ ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Συμμόρφωση, κυρίως όμως τυπική και όχι ουσιαστική, με τις νέες προβλέψεις της νομοθεσίας για την εταιρική διακυβέρνηση, που επιβάλλουν τουλάχιστον το 25% των μελών του διοικητικού συμβουλίου να είναι γυναίκες –και τα ανεξάρτητα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, όπως και των ελεγκτικών επιτροπών, να είναι πραγματικά ανεξάρτητα και όχι συγγενικά ή εξαρτώμενα πρό-

Μόνον μία είναι διευθύνουσα σύμβουλος – Ποιες εταιρείες δεν έχουν ακόμα συμμορφωθεί με το νέο πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης.

σωπα–, επιδεικνύουν οι εισηγμένες επιχειρήσεις.

Στο σύνολό τους οι εισηγμένες ξεπέρασαν τις απαιτήσεις της νομοθεσίας, αλλά η συμμετοχή γυναικών περιορίζεται σε μη εκτελεστικές θέσεις. Είναι ίσως χαρακτηριστικό πως μόνον μία από τις 25 μεγαλύτερες εταιρείες έχει γυναίκα διευθύνουσα σύμβουλο. Αυτά προκύπτουν, μεταξύ άλλων, από έρευνα του Hellenic Observatory of Corporate Governance (HOCG), ένα ερευνητικό και εκπαιδευτικό κέντρο με έδρα το Λονδίνο και δραστηριό-

Η μεγαλύτερη συμμετοχή γυναικών σε διοικητικά συμβούλια συναντάται στην «Ελλάκτωρ», καθώς στο επαμελές Δ.Σ. έχουν τοποθετηθεί τρεις γυναίκες, ενώ αντίθετα η ΔΕΗ έχει τη χαμηλότερη.

τητες που αφορούν τη μελέτη πρακτικών ορθής εταιρικής διακυβέρνησης στην Ελλάδα, και της συμβουλευτικής εταιρείας Corporate Matters. Η έρευνα αφορά την υλοποίηση προβλέψεων του νόμου 4706/2020 σχετικά με την εταιρική διακυβέρνηση ανωνύμων εταιρειών. Ειδικά στην περίπτωση συμμετοχής γυναικών στα Δ.Σ. των εισηγμένων εταιρειών, ο νόμος προέβλεπε ότι οι εταιρείες έπρεπε να προσαρμόσουν έως τις 17 Ιουλίου 2021.

Συνολικά τα νέα διοικητικά συμβούλια των 25 εταιρειών του δείκτη

υψηλής κεφαλαιοποίησης του Χρηματιστηρίου Αθηνών (ATHEX 25) αποτελούνται κατά μέσον όρο από περισσότερα από 11 άτομα και συνολικά έχουν 288 άτομα, από τα οποία 68 είναι γυναίκες. Στο σύνολό τους οι εταιρείες του δείκτη ξεπέρασαν τις απαιτήσεις του νόμου, σύμφωνα με τις οποίες είναι υποχρεωτική η παρουσία 61 γυναικών αθροιστικά στα Δ.Σ. Οι περισσότερες εταιρείες έχουν συμμορφωθεί έτσι με την απαίτηση του νόμου που ορίζει ότι 25% των μελών των Δ.Σ. πρέπει να είναι γυναίκες και σε πε-

ρίπτωση δεκαδικού αριθμού στρογγυλοποιείται προς τον χαμηλότερο ακέραιο. Σημειώνεται ότι οι περισσότερες εταιρείες απέφυγαν να μειώσουν τον αριθμό μελών του Δ.Σ., ώστε να απαιτούνται λιγότερες γυναίκες. Οχι όμως όλες.

Η μεγαλύτερη συμμετοχή γυναικών σε διοικητικό συμβούλιο συναντάται στην «Ελλάκτωρ», καθώς στο επαμελές Δ.Σ. έχουν τοποθετηθεί τρεις γυναίκες, ενώ αντίθετα η ΔΕΗ έχει τη χαμηλότερη ποσοστιαία συμμετοχή γυναικών, εισημαίνεται η έ-

ρευνα.

Ενδεχομένως οι γυναίκες μέλη των Δ.Σ. δεν αξιοποιούνται σε εκτελεστικά καθήκοντα, αλλά από τα 46 ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη των Δ.Σ. που είναι γυναίκες, οι 44 συμμετέχουν σε επιτροπές των Δ.Σ., όπως η επιτροπή ελέγχου, αμοιβών και προσλήψεων», αναφέρουν οι συντάκτες της έρευνας. Οι εταιρείες που έχουν τις περισσότερες γυναίκες (4) σε επιτροπές του Δ.Σ. είναι οι «Μυτιληναίος», Eurobank, Coca-Cola HBC, αντίθετα δεν υπάρχουν γυναίκες μέλη σε επιτροπές Δ.Σ. των εταιρειών ΓΕΚ, ΤΕΡΝΑ Ενεργειακή και Fourlis Συμμετοχών.

Deloitte.

Στην Deloitte παρέχουμε στους πελάτες μας ευρύ φάσμα απόψεων, ικανοτήτων και δημιουργικότητας, που απαιτούνται για την επίτευξη **αποτελεσμάτων με θετικό αντίκτυπο.**

© 2020 Deloitte Limited

Connect for **impact.**

www.deloitte.com/cy

